

СЬОМА ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З ПИТАНЬ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

Львів, 29-30 вересня 2012 року

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ
В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІЙ
СФЕРІ: РОЛЬ ОРГАНІВ
САМООРГАНІЗАЦІЇ
НАСЕЛЕННЯ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

*Всеукраїнська громадська організація
«Асоціація сприяння самоорганізації
населення»*

Сьома всеукраїнська науково-практична конференція з питань самоорганізації населення «Громадський контроль в житлово-комунальній сфері: роль органів самоорганізації населення. Збірник матеріалів». Львів, 29-30 вересня 2012 року / Під редакцією А.С. Крупника, Є.Г. Абрамової. – Одеса: ПП „Свродрук”, 2012. – 200 с.

В брошурі містяться матеріали Сьомої всеукраїнської науково-практичної конференції з питань самоорганізації населення «Громадський контроль в житлово-комунальній сфері: роль органів самоорганізації населення», яка проходила у м. Львові 29-30 вересня 2012 року. На конференції були розглянуті актуальні проблеми залучення органів самоорганізації населення, зацікавленої громадськості до здійснення контролю за якістю надання житлово-комунальних послуг населенню. Зокрема, було обговорено низку проектів нормативно-правових актів, підготовлених фахівцями ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення».

В брошурі представлені тези виступів учасників конференції, тексти підсумкових документів, а також проектів нормативно-правових актів, які були обговорені і доопрацьовані із урахуванням пропозицій учасників конференції, та передані на розгляд центральним органам виконавчої влади.

Брошура може бути корисною законодавцям, посадовим особам органів виконавчої влади, науковим працівникам, депутатам місцевих рад, керівникам та службовцям органів місцевого самоврядування, викладачам, аспірантам і студентам, а також усім, хто займається питаннями розвитку локальної демократії.

Учасники Конференції висловлюють щире подяку своїм львівським партнерам – Інформаційно-правовому центру «Наше право» за натхнення та чітку роботу з підготовки та проведення Конференції.

Автори – укладачі збірки:

КРУПНИК Андрій Семенович, голова Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення», доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, кандидат політичних наук.

АБРАМОВА Євгенія Георгіївна, експерт Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення», старший викладач кафедри державного управління і місцевого самоврядування Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України.

Проект "Житлово-комунальні послуги – під контроль громадськості" реалізується Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація сприяння самоорганізації населення» в межах спільної ініціативи Pact Inc., Міжнародного фонду «Відродження» та Фонду Східна Європа.

Реалізація компоненту «Підтримка місцевих ініціатив» програми «Об'єднуємося заради реформ (UNITER)», що виконується Pact Inc., стала можливою завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), та фінансовій підтримці Міжнародного фонду «Відродження».

Думки викладені в брошурі, є винятковою відповідальністю ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення» та не обов'язково відображають точку зору USAID, уряду США, Pact Inc., Міжнародного фонду «Відродження» та Фонду Східна Європа.

© Крупник А. С., Абрамова Є. Г., 2012

© ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення», 2012

З М І С Т

ВСТУП	9
ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ ГОЛОВОЮ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА, РАДНИКОМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ М.І. СТАВНІЙЧУК	11
Андрій КРУПНИК, голова Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення», член Координаційної ради з питань сприяння розвитку громадянського суспільства, доцент Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України: <i>Привітання учасників конференції від імені Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення»</i>	12
Олексій ОРЛОВСЬКИЙ, директор Програми «Громадянське суспільство та належне врядування» Міжнародного фонду «Відродження», член Конституційної Асамблеї України: <i>Привітання учасників конференції від імені Міжнародного фонду «Відродження»</i>	14
Андрій САДОВИЙ, Львівський міський голова: <i>Привітання учасників конференції від імені Львівської міської ради та міськвиконкому</i>	15
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ	17
Олексій ОРЛОВСЬКИЙ, директор Програми «Громадянське суспільство та належне врядування» Міжнародного фонду «Відродження», член Конституційної Асамблеї України: <i>«Реформування законодавства про органи самоорганізації населення: стан та перспективи»</i>	17
Ярослав ЖУКРОВСЬКИЙ, помічник судді Конституційного Суду України: <i>«Практика Конституційного Суду України у справах про житлово- комунальні послуги»</i>	21
Валерій РУБЦОВ, директор Громадської організації «Інститут місцевої демократії»: <i>«Створення механізму конкурсного залучення державних грантів у громади через органи самоорганізації населення»</i>	24
Андрій РЕВА, заступник Вінницького міського голови: <i>«Самоорганізація по-Вінницьки: проблеми та надбання»</i>	29

Олег КОНОТОПЦЕВ, доцент кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування Харківського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України: <i>«Запровадження цивілізованих механізмів господарювання як фактор забезпечення якості житлово-побутових послуг»</i>	33
Віталій ШАПОВАЛЕНКО, директор департаменту житлової політики Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України: <i>«Громадський контроль в житлово-комунальній сфері: позиція Мінрегіону»</i>	35
Лариса ЩЕПЬОТКІНА, голова Херсонської міської громадської організації «Безпосереднє народовладдя»: <i>«Житлово-комунальні послуги. Правові аспекти здійснення громадського контролю за їх наданням»</i>	38
Ганна ТРЕПАЛЮК, керівник відділу управління проектами Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення»: <i>«Презентація оновленого веб-ресурсу щодо розвитку самоорганізації населення»</i>	41
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ “ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЯКІСТЮ НАДАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ: ДОСВІД РОБОТИ ГРОМАДСЬКОЇ КОАЛІЦІЇ”	43
Андрій КРУПНИК, голова Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення», член Координаційної ради з питань сприяння розвитку громадянського суспільства, доцент Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України: <i>«Роль органів самоорганізації населення у підвищенні якості житлово-комунальних послуг»</i>	43
Євгенія АБРАМОВА, старший викладач кафедри державного управління і місцевого самоврядування Одеського регіонального управління при Президентіві України, керівник експертної групи з питань ЖКГ Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення»: <i>«Аналіз нормативно-правової бази України, що регулює сферу надання житлово-комунальних послуг»</i>	46
Тетяна КІРІЛЛОВА, голова Луганської обласної громадської організації «Громадська ініціатива Луганщини», голова органу самоорганізації населення – комітету мікрорайону «Гагаринець»: <i>«Стан громадського контролю в житлово-комунальній сфері в м. Луганську: нормативні та практичні аспекти»</i>	50

Марія ДЗЮПИН, експерт Громадської організації «Інформаційно-правовий центр «Наше право»: «Стан громадського контролю в житлово-комунальній сфері в м. Львові: нормативні та практичні аспекти».....	55
Андрій НЄСТЕРКОВ, голова Органу самоорганізації населення «Комітет мікрорайону «Русанівка» м. Києва: «Стан громадського контролю в житлово-комунальній сфері в м. Києві: нормативні та практичні аспекти».....	60
Ія ЛАНІНА, експерт Благодійного фонду «Єдність» за майбутнє», Валентина БАЛБЕКОВА, менеджер Благодійного фонду «Патріот Запоріжжя» з питань роботи з органами самоорганізації населення: «Стан громадського контролю в житлово-комунальній сфері в м. Запоріжжі: нормативні та практичні аспекти».....	66
Михайло ЗОЛОТУХІН, заступник голови Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення», голова правління Фонду розвитку м. Миколаєва: «Стан громадського контролю в житлово-комунальній сфері в м. Миколаєві: нормативні та практичні аспекти».....	72
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ “ДОСВІД САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ”	75
Олег САВЧУК, голова сільського комітету с. Підліски: «Сільська самоорганізація у контексті майбутньої територіальної реформи».....	75
Айдер СЕЇТОСМАНОВ, Представництво ПРООН в Автономній республіці Крим: «Огляд процесів самоорганізації в містах та сільських районах Автономної Республіки Крим».....	77
Оксана ТЕРЕЩЕНКО, начальник Управління з питань внутрішньої та інформаційної політики Луганської міської ради: «Інструменти співпраці органів самоорганізації населення та органів місцевого самоврядування: з досвіду м. Луганська».....	80
Сергій ВОЛКОВ, голова Координаційної ради Громадської організації «ПГО (Рівне)-Народовладдя»: «Реалізація принципів народовладдя через діяльність органів самоорганізації населення».....	85
Ольга БАЧИНСЬКА, голова Ради голів будинкових комітетів та ОСББ при міському голові міста Івано-Франківська: «Самоорганізація в Івано-Франківську: учора, сьогодні, завтра».....	89

В'ячеслав СИРОТА, голова Донецького обласного відділення Всеукраїнської громадської організації «Громадський контроль»: «Досвід органів самоорганізації населення м. Дмитрова в системі житлово-комунального господарства і життєдіяльності міста».....	91
Олена ГОЛОВКІНА, заступник Горлівського міського голови: «Досвід роботи ресурсного центру для органів самоорганізації населення міста Горлівки».....	93
Тетяна ЖУРБА, член Сумської обласної громадської організації Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення», депутат Сумської міської ради, Андрей САКУРА, начальник управління інформаційно-аналітичної роботи Сумської міської ради, депутат Сумської міської ради: «Досвід співпраці Сумської міської ради з об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків та органами самоорганізації населення із залученням комунального підприємства «Сумжитло».....	94
Тетяна ГЛИНСЬКА, головний спеціаліст відділу підтримки громадянського суспільства Черкаської міської ради: «Досвід та бачення роботи органів самоорганізації населення м. Черкаси»....	98
Юрій ЗВЕЛІНДОВСЬКИЙ, директор Благодійного фонду «Місцева ініціатива»: «Громадський контроль в сфері відносин із суб'єктами природних монополій».....	101
Ігор СЕМЕНЯЧЕНКО, голова Громадської організації «Фонд розвитку громади м. Кременчука»: «Досвід самоорганізації населення міста Кременчука».....	104
Ігор ЛЯШУК, голова громадської організації «Спілка власників житла міста Нетішин»: «Удосконалення місцевої нормативно-правової бази для забезпечення участі громадян у контролі за якістю житлово-комунальних послуг».....	106
Георгій ДАВИДЮК, Директор ТЗОВ «Луцькі комунальні системи»: «Практика використання коштів населення житлово-експлуатаційними підприємствами м. Луцька».....	110
ПІДСУМКОВІ ДОКУМЕНТИ КОНФЕРЕНЦІЇ	111
Додаток 1. Резолюція Сьомої всеукраїнської конференції з питань самоорганізації населення «Громадський контроль в житлово-комунальній сфері: роль органів самоорганізації населення».....	111
Додаток 2. Заява Сьомої всеукраїнської конференції з питань самоорганізації населення «Громадський контроль в житлово-комунальній сфері: роль органів самоорганізації населення» щодо ситуації навколо нової редакції проекту Закону України «Про органи самоорганізації населення»	116

Додаток 3. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку забезпечення участі членів територіальних громад у здійсненні громадського контролю за наданням населенню житлово-комунальних послуг».....	121
Додаток 4. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 р. № 869».....	133
Додаток 5. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 р. № 1010».....	136
Додаток 6. Проект постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (НКРЕ) «Про визнання такими, що втратили чинність деяких постанов НКРЕ».....	137
Додаток 7. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 630».....	138
Додаток 8. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 631».....	141
Додаток 9. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 1999 р. № 2246».....	146
Додаток 10. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 р. № 1070».....	148
Додаток 11. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 1999 р. № 1357».....	150
Додаток 12. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 р. № 1173».....	153
Додаток 13. Проект наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про внесення змін до наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17 травня 2005 р. № 76 «Про затвердження Правил утримання житлових будинків та прибудинкових територій».....	154
Додаток 14. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 р. № 1198».....	157

Додаток 15. Проект наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про визнання таким, що втратив чинність наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 25 квітня 2005 року № 60 «Про Порядок визначення виконавця житлово-комунальних послуг у житловому фонді».....	159
Додаток 16. Проект наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про внесення змін до наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 22 листопада 2005 р. № 4»... 160	160
Додаток 17. Проект наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про внесення змін до наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 27 серпня 2003 р. № 141».....	162
Додаток 18. Проект наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про внесення змін до наказу Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 2 лютого 2009 р. № 13»	168
Додаток 19. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2009 р. № 529».....	171
Додаток 20. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2010 р. № 151».....	172
Додаток 21. Проект наказу Міністерства енергетики та вугільної промисловості України «Про внесення змін до наказу Міністерства палива та енергетики України від 27 грудня 2005 р. № 619».....	173
Додаток 22. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 червня 2005 р. № 481».....	175
Додаток 23. Концепція модернізації системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії в Україні (проект).....	177
Додаток 24. Інформація про Всеукраїнську громадську організацію «Асоціація сприяння самоорганізації населення».....	193

ВСТУП

29-30 вересня 2012 року у Львові відбулася Сьома Всеукраїнська науково-практична конференція на тему: **«Громадський контроль в житлово-комунальній сфері: роль органів самоорганізації населення».**

Організатори Конференції – Всеукраїнська громадська організація «Асоціація сприяння самоорганізації населення» та її львівський партнер – громадська організація «Інформаційно-правовий центр «Наше право». Конференцію проведено в рамках проекту **“Житлово-комунальні послуги – під контроль громадськості”**, який реалізується за підтримки Pact Inc., Фонду Східна Європа та Міжнародного фонду «Відродження».

Учасники конференції – науковці, керівники органів самоорганізації населення, представники органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій – загалом майже 70 учасників з усіх регіонів України.

Зокрема, у Конференції узяли участь голова Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення», член Координаційної ради з питань сприяння розвитку громадянського суспільства при Президентові України **Андрій КРУПНИК**, Львівський міський голова **Андрій САДОВИЙ**, директор Програми «Громадянське суспільство та належне врядування» Міжнародного фонду «Відродження», член Конституційної Асамблеї **Олексій ОРЛОВСЬКИЙ**, директор департаменту житлової політики Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України **Віталій ШАПОВАЛЕНКО**, помічник судді Конституційного Суду України **Ярослав ЖУКРОВСЬКИЙ** та ін.

На розгляд учасників Конференції були винесені **результати дослідження** стану нормативно-правової бази надання житлово-комунальних послуг та ступеня задоволення споживачів якістю цих послуг, проведеного експертами Всеукраїнської асоціації сприяння самоорганізації населення за участю регіональних партнерських організацій.

В ході пленарних і секційних засідань Конференції були розглянуті **дані аналізу** чинних нормативно-правих актів центральних органів виконавчої влади, які регулюють питання надання ЖКП, на предмет наявності в них норм, що забезпечують можливість громадськості впливати на якість та контролювати організацію надання ЖКП на усіх стадіях цього процесу.

В результаті фахово-громадського обговорення підготовлених експертами Асоціації на чолі із **Євгенією АБРАМОВОЮ** 20 проектів підзаконних актів, які передбачають внесення змін до чинних НПА, було підтверджено, що ці зміни дійсно створять необхідні організаційно-правові умови для розширення участі громадськості у забезпеченні належної якості ЖКП.

Проведене в регіонах **опитування** думки громадських експертів стосовно ступеня задоволення споживачів ЖКП якістю послуг свідчить, що переважна більшість жителів незадоволені їх якістю. Повсюдно спостерігається малоєфективна реакція посадових осіб та комунальних підприємств на

звернення мешканців щодо поліпшення справ у цій сфері. Практично відсутня конструктивна взаємодія між ОСНами та комунальними службами, житлово-експлуатаційними підприємствами та іншими надавачами ЖКП.

Усі ці причини об'єктивного і суб'єктивного характеру гальмують реформування системи надання ЖКП в напрямку більш повного врахування та задоволення інтересів споживачів, перешкоджаючи реалізації державної політики у цій сфері.

В ході Конференції було також розглянуто ситуацію з розробкою нової редакції **Закону України «Про органи самоорганізації населення»**, варіант якого, підготовлений фахівцями Асоціації, було схвалено учасниками попередньої конференції, що відбулася у 2011 році в Кіровограді.

Крім того, керівник робочої підгрупи Конституційної Асамблеї України, директор програми „Громадянське суспільство та належне врядування” Міжнародного фонду „Відродження” О. Орловський презентував проект **Концепції модернізації системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії в Україні**, розробленої за участю членів Правління Асоціації А. Крупника та Н. Мішиної. Ця Концепція має стати дороговказом у процесі розробки змін до відповідного розділу Конституції України.

Учасники конференції ухвалили **Резолюцію**, яка містить оцінку сучасної ситуації у сферах самоорганізації населення та громадського контролю у ЖКГ в Україні, конкретні пропозиції щодо подальшого розвитку цього руху та вирішення за його допомогою найбільш актуальних проблем населення.

Крім того, учасники прийняли **Резолюцію** щодо ситуації навколо нової редакції проекту Закону України «Про органи самоорганізації населення».

Учасники конференції відмітили, що Асоціація також активізувала роботу з розвитку власної **інформаційної мережі**. Зокрема, для забезпечення ефективної комунікації членів мережі були створені та активно діють для взаємообміну інформацією: електронна розсилка OSNua на базі Google groups, сторінка Асоціації в мережі Facebook(facebook.com/AssociationofSelforganizationAssistance).

Тематичні новини та корисні для громадських активістів ресурси регулярно розміщуються на популярному **веб-сайті** <http://samooorg.com.ua>, який модернізовано для покращення комунікацій з користувачами за допомогою інструментів web 2.0.

Асоціацією надана організаційна допомога у створенні мережі інформаційно-ресурсних центрів у регіонах України. Зокрема, такі центри за минулий рік були створені партнерами Асоціації в м. Луганську та в м. Горлівці Донецької області.

Цей збірник, який виходить за підсумками конференції і узагальнює результати виконання проекту “Житлово-комунальні послуги – під контроль громадськості”, вміщено підсумкові матеріали конференції (резолюція, заява, тексти підтриманих конференцією документів), а також тези виступів її учасників під час пленарних засідань.

КООРДИНАЦІЙНА РАДА З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

№ 0543/2012 від 28.09.2012

Шановні колеги!

Координаційна рада з питань розвитку громадянського суспільства при Президентові України вітає учасників VII Всеукраїнської науково-практичної конференції “Громадський контроль у житлово-комунальній сфері: роль органів самоорганізації населення” та висловлює свою підтримку Вашій ініціативі з підготовки пропозицій до нормативно-правових актів щодо створення умов для здійснення громадського контролю у сфері надання населенню житлово-комунальних послуг (ЖКП).

Ці завдання відображені як пріоритет демократії участі на місцях в Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства, затвердженій Указом Президента України. В межах нашої Координаційної ради створено робочу групу з питань місцевого самоврядування, яка працює над розробкою комплексу пропозицій до чинної нормативно-правової бази та щодо громадського контролю у сфері ЖКГ та забезпечення участі громадськості в контролі якості ЖКП.

Важливо, щоб ця спільна робота мала підтримку громадянського суспільства, органів самоорганізації населення, громадських місцевих ініціатив тощо.

Сподіваємося, що Ваша плідна робота на конференції дасть поштовх в реалізації нашої спільної мети – впровадження практик демократії участі, створення належного життєвого середовища для громадян, де вони є не об’єктом а суб’єктом у прийнятті управлінських рішень.

З повагою,

Голова Координаційної ради з питань
розвитку громадянського суспільства,
Радник Президента України

М.І. СТАВНІЙЧУК

Андрій КРУПНИК,

голова Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення», член Координаційної ради з питань сприяння розвитку громадянського суспільства, доцент ОРІДУ НАДУ при Президентові України, канд. політ. наук (м. Одеса)

ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ ВІД ІМЕНІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «АСОЦІАЦІЯ СПРИЯННЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ»

Шановні учасники конференції!

Ми знову раді вітати вас на черговій, вже сьомій Всеукраїнській науково-практичній конференції з питань самоорганізації населення! Ця конференція присвячена **ролі органів самоорганізації населення у забезпеченні громадського контролю в житлово-комунальній сфері.**

Нагадаю, що конференція проводиться в рамках проекту **«Житлово-комунальні послуги – під контроль громадськості»**, який реалізується Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація сприяння самоорганізації населення» за підтримки Ract Inc., Фонду Східна Європа та Міжнародного фонду «Відродження».

Організатори конференції висловлюють щире подяку усім вам, нашим соратникам, хто прибув сюди з усіх регіонів України – лідерам ОСНівського руху, представникам органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, науковцям!

Особливі вітання господарям – Львівській міській раді, в особі Львівського міського голови **Андрія Івановича Садового**, і дружньої команди нашого партнера – Громадської організації «Інформаційно-правовий центр **«Наше право»** на чолі з її фундатором Ярославом Жукровським та президентом Андрієм Лепакком!

Маємо із задоволенням повідомити, що сьогодні у роботі нашої конференції бере участь представник Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, директор департаменту житлової політики **Віталій Георгійович Шаповаленко**.

Ми сьогодні вже отримали привітання на адресу нашої конференції від керівника Головного управління з питань конституційно-правової модернізації Адміністрації Президента України, радника Президента, голови Координаційної ради з питань розвитку громадянського суспільства **Марини Іванівни Ставнійчук**, яке ми озвучимо.

Традиційно, на кожній подібній конференції ми оцінюємо зроблене, сучасний стан руху самоорганізації населення в Україні та намічаємо перспективні напрямки нашої подальшої діяльності.

За даними статистики, на 01.07.2012 в Україні було зареєстровано **1 371** ОСН, причому у першому півріччі 2012 року склад зареєстрованих ОСНів поповнився 69 новими, що свідчить про їх зростання на 5%.

До відома, на 01.07.2012 в Україні було зареєстровано **14 368** ОСББ, тобто у **10,5 разів більше**, ніж ОСНів. Кількість ОСББ теж продовжує зростати: за перше півріччя цього року загальна кількість зареєстрованих ОСББ збільшилась на 514 або на 3,6%.

Відмітимо, що темпи зростання кількості навіть зареєстрованих ОСНів є найвищими з 53 суб'єктів господарювання, які враховують державні органи статистики. А якщо врахувати ОСНи, легалізовані методом повідомлення (це ще десь 50%) то можна зазначити, що темпи розвитку системи самоорганізації сьогодні значно випереджають усіх інших.

Нагадаю, що ця конференція має досить чітке спрямування та більшою мірою буде сфокусована на представлення результатів загальноукраїнського проекту, який виконувався коаліцією неурядових організацій, та був спрямований **на аналіз стану громадського контролю в житлово-комунальній сфері**. Особлива увага в цьому процесі, безумовно, була приділена роботі ОСНів.

Нам належить також розглянути ситуацію з розробкою нової редакції **Закону України «Про органи самоорганізації населення»**, варіант якого, підготовлений фахівцями Асоціації, було схвалено учасниками попередньої конференції, що відбулася у 2011 році в місті Кіровограді.

Крім того, на ваш розсуд буде представлено проект **Концепції модернізації системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії в Україні**, розроблений під керівництвом О.С. Орловського за участю членів правління Асоціації Н.В. Мішиної та А.С. Крупника. Ця Концепція має стати дороговказом у процесі розробки змін до Конституції України в частині розвитку місцевої демократії.

Ми маємо також ретельно обговорити і ухвалити **Резолюцію** конференції, яка стане стратегічним планом дій і подальшого розвитку руху самоорганізації населення в Україні та вирішення за його допомогою найбільш актуальних проблем населення.

Отже, на цій конференції нам належить виконати величезний фронт робіт, які ми традиційно маємо зробити професійно і з душею. Впевнений, що саме цими якостями і наділені всі учасники сьогоднішньої конференції.

Бажаю усім нам наполегливості та натхнення!

Олексій ОРЛОВСЬКИЙ,
директор Програми
«Громадянське суспільство
та належне врядування»
Міжнародного фонду
«Відродження», член
Конституційної Асамблеї
України, канд. юрид. наук
(м. Київ)

ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ ВІД ІМЕНІ МІЖНАРОДНОГО ФОНДУ «ВІДРОДЖЕННЯ»

Шановні колеги!

Перш за все, я хочу привітати учасників конференції від імені Міжнародного фонду «Відродження» з початком роботи цього надзвичайно важливого для подальшого розвитку руху ОСНів заходу!

Ця конференція є найбільш представницькою за всю історію проведення подібних конференцій, оскільки тут присутні представники **всіх** областей України та Автономної республіки Крим.

Обрання Львова як місця проведення конференції, мабуть, теж є не випадковим. Чому? Якщо проаналізувати статистику, саме в Західній Україні, на жаль, на сьогоднішній день найменша кількість легалізованих ОСНів. Що це означає? Невже тут немає руху ОСНів? Безумовно, він є! Але трохи в іншому, якщо говорити з історичної точки зору, розумінні цього питання. Тим не менш, факт залишається фактом: з огляду на сьогоднішнє законодавство, Західна Україна є найбільш проблемним в цьому питанні регіоном.

Не знаю як зараз, але ще рік тому на території Львівської області було зареєстровано лише три ОСНі. І це на цілу область! Тому обрання вашого міста для проведення подібного заходу, як на мене, є найбільш вдалим і зможе створити передумови для активного розвитку руху самоорганізації саме в цьому регіоні України.

Якщо говорити про Міжнародний фонд «Відродження», так само, як і про інших донорів – Pact Inc. та Фонд Східна Європа, представники яких також знаходяться в цій залі, – я можу сказати, що ці донори є найбільш зосередженими на тематиці розвитку системи самоорганізації населення. Вони найбільш фокусно працюють саме над питаннями залучення представників інститутів громадянського суспільства, зокрема, ОСНів, до вирішення різноманітних аспектів суспільного життя, тих проблем, які виникають щоденно.

Бажаю всім присутнім із максимальною користю для себе та для подальшого розвитку руху ОСНів провести два дні на цій конференції!

ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ ВІД ІМЕНІ ЛЬВІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ТА МІСЬКВИКОНКОМУ

Добрий день, шановні колеги!

Перш за все, мені приємно, що ця зустріч відбувається у Львові, а друга приємність, – наскільки важливою є тема. Я не хочу формально говорити про можливість контролю чи важливість самоорганізації. Я можу навести особистий приклад із свого життя.

В 1998 році я почав працювати як депутат міської ради, тоді були вибори по мажоритарних округах. Я був на той час головою комісії, керівником фракції і я зрозумів, що мені бракує знань, досвіду. Але було дуже багато цікавих ідей. Я створив інститут розвитку міста, як громадську організацію, і мав тоді таку думку, що треба об'єднувати людей дуже мудрих, талановитих, людей, яких часто називають елітою, і вони своїм розумом, своїми думками, будуть передавати цей розум мешканцям міста, і буде такий симбіоз. Коли я почав працювати, зрозумів, що між людьми, які називають себе елітою і мешканцями, є такі великі каньйони і «сигнал» не проходить. У 2004 році ми створили об'єднання «Самопоміч» та почали безпосередньо працювати із населенням. «Самоорганізація, самодисципліна, самопоміч» – це був наш девіз.

Я провів тисячі зустрічей, я приїжджав безпосередньо в будинки, на кожному будинку організовували ініціативну групу, п'ятеро-семеро людей, які безкоштовно робили інвентаризацію всіх проблем. І це при тому, що я тоді не мав жодної влади, я просто мав бажання працювати. Ми підключали засоби масової інформації, ми змушували тоді чиновників крутитися, як білка в колесі. Якщо чиновник не хотів щось вирішувати, ми його показували по телебаченню, який він хороший і красивий (люди це люблять), а ми цим користались. Таким чином, насправді ми підняли дуже велику хвилю, і можливо, дякуючи цьому, у мене була можливість отримати довіру і стати міським головою.

Правда, я почав працювати з непростотою громадою. Тому що, піднявши хвилю, я отримав людей активних, які одразу мені сказали: «Тепер ти з тієї сторони! Давай, виконуй все це!». Люди готові працювати, але разом з вами, а не замість вас.»

У чому є проблема людей? Дуже часто люди приходять на прийом до депутата і розповідають, що у них є одна проблема, друга, третя. Депутат, вислухавши їх, киває головою. Але він не розуміє, що прийнявши інформацію, люди вже вважають, що це не їхня проблема, а проблема цього депутата чи міського голови, і саме він має щось для них зробити. У мене інший принцип. Я людей інформую: «А тепер давайте разом крок за кроком будемо ці проблеми вирішувати. Кожен має свою лямку – просвітництво, глибина розуміння

проблеми, де потрібно скаргу написати, де необхідно інші речі зробити. Це така титанічна праця!

Тому, коли я дивлюся на проблему, яку ви піднімаєте, це є настільки глибоко і важливо, що власне оце і є однією з можливостей для розвитку нашої країни, коли громада відчує себе силою, є єдиним організмом. А не сидіти і чекати, що хтось прийде і дасть країну народові, що збудують завтра щастя. Хтось в житті ще й собачої будки не збудував, але заявляє: «Дайте мені мандат депутата Верховної Ради України, і я завтра як «паличкою-виручалочкою» буду творити чудеса.» Не вірите? І я не вірю! Тільки важка, щоденна, рутинна праця дає свій результат.

Є інші важливі речі. Наприклад, – це система освіти, яка є в нас, і система освіти, яка є в Канаді. У нас, як завжди, ми готуємо і вчимо лідера: кращого на змаганнях, кращого на тих чи інших олімпіадах тощо. І це вважається нормою. Ще з часів Радянського Союзу нам були потрібні лідери. А який принцип в Канаді? Групова робота! Діти разом в групі працюють, формується спільна думка. Це є складніше, але вони мають досвід спільної праці. У нас же як: вибираємо лідера, і всі дивляться на нього, а він має створити чудо. Це є великою проблемою, і нам потрібно це міняти. Нам необхідно вчити людей бути разом, працювати разом.

І ще одна важлива річ, якої нам бракує. Україна, так сталося історично, дуже багато століть не мала власної держави, ми були під тим чи іншим пануванням. А що пан робить? Він ніколи не дає змін в економіці, змін у військовій справі, змін у бізнесі. Він дає право: малюйте, танцюйте, співайте, але інші речі він не віддасть. Тому нам потрібно вчитися, щоб ми мали хороших економістів, щоб ми мали хороших фахівців зі всіх тих дисциплін, які важливі для розвитку держави. Але жоден з тих спеціалістів нічого не зробить поки не буде твердого об'єднання людей. Тому я повністю підтримую, в міру можливостей і роблю, щоб у кожному будинку була сильна громада, яка б збиралася разом.

От я порівнюю. У нас у Львові є, здається, 450 ОСББ. Якщо брати по українських містах із розрахунку на одного мешканця, це є, в принципі, невеличкий показник. Приїжджаєш, стоять два будинки, збудовані в один і той же час, в одному є ОСББ, а інший – ЖЕК обслуговує. В принципі на сьогодні це не є великою різницею, тобто ЖЕКівський будинок також прибраний, чистий. Але заходиш в ОСББ там квіточки на підвіконнях, людина відчуває, що будинок є його власним: і ліфт, і східці, все є його власністю. Але важливішим є те (коли я беру участь у зборах ОСББ), що коли керівник об'єднання звітується за півроку своєї діяльності, куди він потратив кожную гривню. Це те, що ми хочемо впроваджувати в ЖЕКАх, і вже почали цю роботу, щоб начальник ЖЕКУ приїхав в будинок, і розповів по кожній копійці, куди ці гроші пішли. Це надзвичайно складно, тому що люди не звикли до цього. Але це я та праця, без якої немає успіху, немає успішної, сильної країни.

Тому, дивлячись на вас, я бачу, що ви, власне, ті, які це розумієте, ви цю працю робите, кожний в своєму місті, своєму регіоні. Тому я хочу побажати вам доброї настрою, доброї праці, Божої ласки, щоб вам в житті все вдавалося!

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ НА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ РІВНІ

Олексій ОРЛОВСЬКИЙ,

директор Програми
«Громадянське суспільство
та належне врядування»
Міжнародного фонду
«Відродження», член
Конституційної Асамблеї
України, канд.юрид.наук
(м. Київ)

РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Шановні колеги!

У своєму виступі, перш за все, я хотів би зупинитися на тому, який розвиток отримали рішення, ухвалені на попередній, Шостій всеукраїнській науково-практичній конференції, яка проходила в місті Кіровограді у липні 2011 року.

Ті з вас, хто був на тій конференції, мабуть, пам'ятають, що основна увага на ній була приділена питанням нормативно-правового забезпечення діяльності ОСНів. Тобто, на відміну від цієї конференції, яка здебільшого присвячена більш вузькому питанню – реформуванню житлово-комунального господарства, на попередній конференції розглядалися загальні питання створення правових умов для належного розвитку ОСНів. На попередній конференції було підтримано низку проектів нормативно-правових актів. Зокрема, йдеться про проекти Законів України «Про внесення змін до Конституції України», «Про органи самоорганізації населення» (нова редакція), «Про загальні збори (конференції) членів територіальної громади за місцем проживання», а також великий законопроект, який передбачав внесення змін до 25 законів, які на сьогодні діють в Україні.

Що відбувалося за цей період, що минув?

Почну з найпростішого. Як не дивно, йдеться про законопроект, який передбачає внесення змін до Конституції України. Здавалось би, це глобальне питання, яке буде складніше вирішити. Але нам сприяє той факт, що за цей рік була утворена Конституційна Асамблея, членом якої я став. До речі, ініціатива про включення мене до її складу була також закріплена у резолюції попередньої, кіровоградської конференції.

Президент України В.Ф. Янукович, зокрема, на першому засіданні Конституційної Асамблеї зазначив деякі пріоритети, які мали бути враховані в

процесі роботи над текстом проекту Конституції. Серед інших були названі питання модернізації системи місцевого самоврядування і питання розвитку народовладдя.

Я у складі Конституційної Асамблеї входжу до складу комісії, яка займається питаннями реформування територіальної організації влади та місцевого самоврядування. У складі цієї комісії розробляються 2 концепції. Одна концепція розроблялася робочою підгрупою щодо реформування територіальної організації влади. В цьому документі є окремі, фрагментарні позиції, які стосуються удосконалення системи народовладдя та ОСНів. Вони, у глобальному розумінні, відповідають тому, про що ми говорили на конференції у Кіровограді.

Друга підгрупа, яку було доручено очолювати мені, була створена на прохання керівництва Конституційної Асамблеї. Вона працює над Концепцією модернізації системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії в Україні. Незважаючи на складнощі, які виникали у роботі над її текстом, цей документ вже розроблений та завтра, під час роботи однієї із секцій, ми запропонуємо вам його до обговорення. Щоправда, він ще не розглядався ані профільною комісією, ані самою Конституційною Асамблеєю.

Можу додати, що під час останніх засідань Конституційної Асамблеї та комісії якраз йшлося про загальні напрямки коригування окремих норм Конституції України, перш за все розділу 11. І в цьому контексті пропонується, зокрема, посилити статус ОСНів, більш детально прописати окремі аспекти їхнього правового регулювання, закріпити на рівні Конституції окрему статтю, яка буде присвячена формам місцевої демократії і т.п. Тобто на сьогоднішній день можу відверто сказати, що все, що робиться на цю хвилину в контексті модернізації місцевої демократії, поки що настроює на оптимістичний лад.

Тепер я буду говорити про більш песимістичні моменти. Перш за все, йдеться про проект нової редакції Закону України «Про органи самоорганізації населення». З одного боку, за попередній рік Всеукраїнській асоціації сприяння самоорганізації населення, керуючись рішеннями попередньої конференції, вдалося «розкачати» ситуацію щодо необхідності реформування законодавства про ОСНи так, як не вдалося за останні 10 років. Якщо останні 10 років про ОСНи на рівні держави взагалі ніхто не згадував, то за останні місяці про ОСНи заговорили всі органи державної влади.

Можна згадати доручення Президента України від 25 січня цього року, яким було доручено підготувати нову редакцію Закону України «Про органи самоорганізації населення». У пункті 2 Плану першочергових заходів щодо сприяння розвитку громадянського суспільства, затвердженого Президентом України, йдеться про необхідність удосконалення правового статусу ОСНів та проведення загальних зборів. Також я можу згадати міжнародну Ініціативу «Партнерство «Відкритий уряд». А це вже міжнародні зобов'язання нашої країни. У відповідному плані заходів, затвердженому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 квітня цього року, пунктом 2 було зафіксовано і на

міжнародному рівні в Бразилії представлено зобов'язання нашої держави щодо необхідності удосконалення і закріплення правового статусу ОСНів та загальних зборів. Я сам був на цій конференції в Бразилії, виступав окремо по Україні саме з цього питання. Можна говорити також і про цьогорічне послання Президента України до Верховної Ради України, де також є окреме посилення на ОСНи, та названі окремі ключові підходи, про які йшлося на минулорічній конференції.

Ніби-то всі за, всі хочуть допомагати, прийняти відповідний закон і т.п. Але на практиці все відбувається насправді навпаки. На жаль, я змушений критикувати, що окремі органи державної влади не до кінця розуміють, що таке ОСНи і підходять дуже формально до того, як ухвалювати відповідний законопроект. Всі кажуть, що ми будемо робити все що треба, щоб ухвалити законопроект. Але мало хто думає про зміст законопроекту, яким він має бути. Для окремих органів влади треба просто поставити «галочку» і сказати, що ми маємо нове законодавство для ОСНів.

Наприклад, відповідно до доручення Президента України, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства була створена робоча підгрупа, яка мала напрацювати текст відповідного законопроекту «Про органи самоорганізації населення». Можу сказати, що я виявився єдиним представником громадськості, якого було включено до складу цієї робочої групи. І коли я у квітні, в п'ятницю ввечері отримав від Мінрегіону прохання надати пропозиції до проекту закону на понеділок, щоб у вівторок законопроект вже був поданий до Кабінету Міністрів України, це виглядало досить дивно та відверто свідчило про поверхнєве ставлення Мінрегіону до доручення Президента. Значною мірою, завдяки листам, які направлялися від ОСНів з регіонів України, цей імітаційний процес було призупинено і почалася нібито робота над цим законопроектом.

Як я вже зазначив вище, Мінрегіон створив робочу підгрупу, яка мала б займатися цим питанням. Але, будучи членом цієї робочої підгрупи, мені не відомо бодай про одне її засідання! Тим не менше, 30 серпня 2012 р. за підписом виконуючого обов'язки Міністра до органів влади відправляється лист із проханням погодити текст законопроекту, підготовлений ... робочою групою! Так, були неофіційні зустрічі на рівні окремих експертів, членів робочої групи, але той варіант, який намагаються проштовхувати окремі посадовці, однозначно не відповідає тому, про що говорилося на попередній конференції. Варіант, який проштовхується – це спотворений варіант законопроекту, напрацьованого нами в Кіровограді. При цьому, по ряду позицій він є суттєво спотвореним.

Я не хочу зараз перераховувати всі проблеми, які має законопроект, в тому варіанті, якому він був поширений Мінрегіоном на погодження. Ви можете знайти його текст у своїх роздаткових матеріалах. Ключові ж проблеми, які є в цьому законопроекті, відображені в проекті заяви, яка теж вам роздана.

Я можу стверджувати, що фактично у цього законопроекту немає автора! Це дивно, але законопроект, який посилається на узгодження, реально не має автора. Чому я можу це стверджувати? Тому що, коли 15 травня цього року законопроект обговорювався у м. Суми на засіданні Президії Всеукраїнської асоціації районних та обласних рад, її керівник запропонував мені презентувати цей спотворений документ.

Загалом дуже цікавою вглядає ситуація, коли відповідальним за розробку законопроекту була визнана саме ця всеукраїнська асоціація. Скажіть, як часто ОСНи перетинаються з районними та обласними радами? Чомусь до цього процесу майже не були долучені представники Асоціації міст України, Асоціації сільських та селищних рад, які в певному розумінні є профільними. Так, їх представників десь залучали на круглі столи. Один із таких круглих столів відбувався 30 липня, буквально незадовго до того, як був поширений цей варіант законопроекту. Можу сказати, що на цьому круглому столі в черговий раз було підтверджено, що поширюваний законопроект фактично не має офіційного автора. Чому? Мені знов було запропоновано представляти спотворений законопроект. Я відмовився, і раптом з'ясовується, що цей законопроект немає кому доповідати. Автора немає, його почали шукати! В кінцевому рахунку на круглому столі із позитивними коментарями щодо цього законопроекту виступали виключно представники Секретаріату Кабінету Міністрів України. Вони ж цей законопроект активно і відстоювали.

Тому тут є серйозні проблеми з точки зору просування нашого законопроекту на рівні органів влади. Я впевнений, що нам треба за підсумками обговорення ухвалити жорстку резолюцію чи заяву. Ми маємо проявити свою позицію щодо нашої задоволеності або незадоволеності цим законопроектом і відстоювати її колективно. Цей законопроект має відповідати інтересам ОСНів, членів територіальної громади, а не окремих посадових осіб, які намагаються проштовхувати цікаві їм законопроекти.

Ярослав ЖУКРОВСЬКИЙ,

помічник судді Конституційного
Суду України (м. Київ)

ПРАКТИКА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ У СПРАВАХ ПРО ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ

Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні забезпечує реалізацію та захист конституційних прав і свобод людини. У практиці цього органу особливе місце посідає категорія справ щодо питань здійснення повноважень органами місцевого самоврядування та органами державної влади у сфері житлово-комунальних послуг.

У більшій мірі конституційні провадження з питань житлово-комунальних послуг стосувалися визначення компетенції органів державної влади щодо встановлення комунальних тарифів.

Так, у справі про комунальні послуги (рішення № 2-рп/99 від 2 березня 1999 р.) Конституційний Суд зазначив, що «приймаючи Закон України «Про тимчасову заборону підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та послуги громадського транспорту, що надаються громадянам України», Верховна Рада вийшла за межі повноважень, визначених Конституцією України, і втрутилась у повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, чим порушила статті 6 і 19 Конституції України».

У цьому рішенні орган конституційної юрисдикції визнав таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), Закон України «Про тимчасову заборону підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та послуги громадського транспорту, що надаються громадянам України» від 23 липня 1998 року.

У рішенні по справі про ціни і тарифи на житлово-комунальні та інші послуги (№ 2-рп/2000 від 10 лютого 2000 р.) відзначено, що вносячи зміни до Закону України «Про ціни і ціноутворення», Верховна Рада України заборонила підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та послуги громадського транспорту, що надаються громадянам України (частина друга статті 5), та визначила, що оплата за ці види послуг здійснюється за цінами і тарифами, встановленими, відповідно, Кабінетом Міністрів України, Національною комісією з питань регулювання електроенергетики України, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, за станом на 1 червня 1998 року (пункт 2 розділу II «Прикінцеві положення»). Здійснивши безпосереднє регулювання цін і тарифів, Верховна Рада України, по суті, втрутилась у сферу повноважень відповідних органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування і в такий спосіб порушила принцип поділу державної влади, що суперечить статтям 6, 19, 116, 137, 143 Конституції України.

У цьому ж рішенні орган конституційної юрисдикції наголошує, що не відповідають Конституції України (є неконституційними) і положення частини третьої статті 9 Закону України «Про ціни і ціноутворення» стосовно встановлення Кабінетом Міністрів України цін і тарифів на житлово-комунальні послуги (в тому числі на електроенергію і природний газ для комунально-побутових потреб населення України), послуги громадського транспорту і зв'язку за погодженням з Верховною Радою України.

Положення частини другої статті 5, частини третьої статті 9 Закону України «Про ціни і ціноутворення» та розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ціни і ціноутворення» визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними).

Разом із цим, орган конституційної юрисдикції у межах конституційних проваджень не досліджував норми окремих законодавчих актів, які визначають питання житлово-комунальних послуг на предмет їх конституційності та не здійснював їх офіційних тлумачень. На нашу думку, основною причиною цього є відсутність обґрунтованих клопотань суб'єктів конституційних подань та звернень: органи місцевого самоврядування не надто активно пробують вирішувати у межах конституційного судочинства проблеми, які стосуються сфери комунальних послуг; органи самоорганізації населення чи громадяни не звертаються за відповідними офіційними тлумаченнями. Окрім цього, окремі конституційні провадження щодо зазначених питань не відкривались у зв'язку із відсутністю практичної необхідності офіційних тлумачень чи недоведеністю неоднозначного застосування норм законодавчих актів.

Для прикладу, в ухвалі про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням Пшеничної Віри Михайлівни щодо офіційного тлумачення окремих положень Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» і роз'яснення робочої комісії Державного комітету України по житлово-комунальному господарству від 28 грудня 1994 року щодо застосування цього Закону, Конституційний Суд вказав на відсутність неоднозначного застосування його положень та підстав для відкриття конституційного провадження, у зв'язку з невідомістю питання про офіційне тлумачення роз'яснення робочої комісії Державного комітету України по житлово-комунальному господарству.

У справі за конституційним зверненням громадянина Андрієвського Дмитра Йосиповича щодо офіційного тлумачення окремих положень законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про житлово-комунальні послуги», «Про місцеві державні адміністрації», «Про столицю України – місто-герой Київ» (ухвала № 59-у/2009 від 25 листопада 2009 р.) Суд стверджує: «факт скасування повноважними органами чи посадовими особами актів інших органів чи посадових осіб не є аргументом неоднозначного розуміння, а, відтак, і застосування тих чи інших положень законів».

На думку Суду, аналіз конституційного звернення та додані до нього матеріали дають підстави вважати, що суб'єкт права на конституційне

звернення не навів тверджень, які вказували б на неоднозначне застосування органами державної влади положень законів України, врахування яких впливало б на забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод.

Цікавою є справа за конституційним поданням Кіровської міської ради Донецької області щодо офіційного тлумачення окремих положень Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», "Про житлово-комунальні послуги», «Про тепlopостачання», «Про місцеві державні адміністрації» (ухвала № 15-у/2010 від 31 березня 2010 року). Суд відмовив у відкритті провадження у зв'язку з невідомістю питань, порушених у конституційному поданні.

У даному випадку Кіровська міська рада Донецької області, по суті, просила надати їй консультацію з правозастосування, а саме, щодо встановлення, на підставі положень законодавчих актів органу, який прийматиме рішення стосовно тарифів на послуги з тепlopостачання залежно від того, кому належить чи у кого перебуває в управлінні комунальне підприємство, яке надає такі послуги. Надання консультацій з питань правозастосування не входить до компетенції цього органу.

Отож, практика Конституційного Суду у справах про житлово-комунальні послуги стосується здебільшого питань визначення компетенції органів державної влади щодо встановлення комунальних тарифів. Орган конституційного судочинства не здійснював офіційних тлумачень конституційних та законодавчих норм стосовно реалізації прав споживачів житлово-комунальних послуг на їх якість, співмірності їх вартості із можливостями людини, механізмів здійснення контролю громадян чи їх об'єднань за формуванням та реалізацією житлово-комунальної політики загалом.

Валерій РУБЦОВ,

директор Громадської організації
«Інститут місцевої демократії»,
кандидат технічних наук (м. Київ)

СТВОРЕННЯ МЕХАНІЗМУ КОНКУРСНОГО ЗАЛУЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ГРАНТІВ У ГРОМАДИ ЧЕРЕЗ ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

Актуальність, проблема і контекст. Органи самоорганізації населення в Україні визнані на конституційному (ч. 6 ст. 140 Конституції України) та законодавчому (Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про органи самоорганізації населення») рівнях. Але на практиці на місцях у переважній більшості громад вони не мають можливостей бути ефективними елементами системи місцевого самоврядування, реалізовувати надані законом повноваження та покладені на них обов'язки. Причин цього декілька. Серед них: і ставлення органів місцевого самоврядування до органів самоорганізації не як до партнерів, а як до конкурентів, і недостатня активність громадян щодо створення ОСНів. Але ключовою причиною є недостатнє ресурсне забезпечення діяльності ОСНів та вкрай обмежені можливості залучення ресурсів для їх діяльності. Все це не сприяє залученню енергії громадян для вирішення проблем за місцем проживання, гальмує рух самоорганізації населення на територіях міських та сільських населених пунктів.

При загальній обмеженості державного бюджету в Україні все ж таки існують механізми фінансового сприяння активності органів місцевого самоврядування та організацій громадянського суспільства.

Наприклад, через механізм щорічного Всеукраїнського конкурсу проектів і програм розвитку місцевого самоврядування вже 10 років поспіль держава фінансово підтримує ініціативи таких елементів місцевого самоврядування, як місцеві ради усіх рівнів (від сільської до обласної). Через цей інструмент декілька останніх років щорічно розподілялось по 25 млн. грн. бюджетних коштів. Зрозуміло, в масштабах України це кошти невеликі, але громади-переможці (а їх щорічно біля 100) мають можливість вирішувати найбільш пекучі проблеми громад. За час існування Конкурсу на нього було подано біля 4000 проектів. У поточному 2012 році на конкурс подано більше 700 проектів.

В минулому 2011 році в Україні було також започатковано конкурсне державне фінансування проектів громадських організацій.

Пропозиція щодо розв'язання проблеми. На жаль, в державі досі не існує чогось подібного для підтримки ініціатив ОСНів. Для започаткування подібного національного конкурсу як механізму активізації руху ОСНів та фінансової підтримки їх проектів, що направлені на вирішення конкретних проблем локальних спільнот у населених пунктах, необхідно створити

відповідне нормативне та методичне забезпечення. Оскільки для влади, загалом, і для органів місцевого самоврядування, зокрема, започаткування механізму фінансового сприяння ОСНам не є пріоритетним, то нормативно-методична проробка ідеї конкурсу для ОСНів та лобіювання її у владних колах можуть здійснюватись тільки зусиллями недержавного сектору. Зокрема, громадськими організаціями та ОСНами. На базі нормативного та методичного забезпечення національного конкурсу у подальшому можуть бути започатковані регіональні та місцеві конкурси проектів ОСНів. Хоча започаткування місцевих конкурсів може йти паралельно і, взагалі, незалежно від процесу започаткування національного конкурсу. Була б на це добра воля і ресурси у місцевих і регіональних влад. У деяких містах і регіонах такі приклади вже є.

Громадська організація «Інститут місцевої демократії» виступила з ініціативою про започаткування конкурсу для ОСНів, подібного до Конкурсу для місцевих рад. Ця ініціатива обговорювалась на комунікаційних заходах ПРООН у Криму та П'ятій Всеукраїнській конференції органів самоорганізації населення у Вінниці у травні 2010 року. Остання своєю резолюцією підтримала ініціативу Інституту місцевої демократії та доручила Інституту розробити нормативно-методичне забезпечення Конкурсу ОСНів.

Методика та складові. Створення організаційно-правового механізму фінансової підтримки ОСНів має відбуватись із врахуванням функціонування існуючих механізмів державної підтримки органів місцевого самоврядування та структур громадянського суспільства, базуватись на аналізі і адаптації існуючого досвіду, на результатах дослідження стану ресурсного забезпечення діяльності ОСНів. Зрозуміло, що необхідним для започаткування щорічного національного конкурсу проектів ОСНів є наявність Пакету нормативно-методичних документів. Але цього недостатньо. Потрібні також широка компетентна підтримка ідеї такого конкурсу у середовищі ОСНів (створення соціальної бази підтримки Конкурсу ОСНів – мобілізація громадськості) та повернення представників владних кіл до підтримки ідеї проведення Конкурсу (створення внутрішнього лобі у органах місцевої і центральної влади).

На наш погляд, у Пакет нормативно-методичного забезпечення Конкурсу проектів ОСНів мають входити, зокрема, наступні документи:

- Указ Президента України та Постанова Кабінету Міністрів України «Про Національний конкурс проектів органів самоорганізації населення» з додатками та пояснювальною запискою;
- Положення про Конкурс ОСНів;
- Положення про Конкурсну/Експертну комісію Конкурсу ОСНів;
- Методика, порядок та критерії оцінювання проектів, що подані на Конкурс ОСНів, із формами оцінювання та узагальнення результатів оцінювання;
- Методичний посібник з підготовки проектів для учасників Конкурсу ОСНів, який, зокрема, включатиме:

- стандартну форму опису проекту, що подається на Конкурс ОСНів (аплікаційну форму);
- форми (зразки) додатків та до 10 інших організаційних документів, наприклад, угода про виконання проекту.

Нижче запропоновано структурні моделі деяких складових Пакету нормативно-правового забезпечення конкурсу ОСНів.

<u>Структурна модель</u>
Положення про щорічний Національний конкурс проектів ОСНів
<p>Загальні питання (<i>мета Конкурсу, учасники Конкурсу та їх категорії, завдання Конкурсу, тематичні напрями, ...</i>)</p> <p>Організаційне забезпечення Конкурсу</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рада Конкурсу (<i>Функції, Голова, Форми роботи, Склад, Затвердження складу, Повноваження, ...</i>) - Дирекція Конкурсу (<i>Функції, керівництво дирекції, Повноваження, ...</i>) - Експертна комісія (<i>Функції, Формування складу, ...</i>) <p>Фонд Конкурсу (<i>Джерела формування, Розпорядник, ...</i>)</p> <p>Процедури Конкурсу</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Оголошення про проведення чергового Конкурсу</i> - <i>Особливості розроблення проектів</i> - <i>Етапи Конкурсу</i> - <i>Реєстрація проектів</i> - <i>Підстави для відмови у реєстрації</i> - <i>Передача проектів на розгляд експертної комісії</i> - <i>Експертиза (оцінювання) проектів</i> - <i>Терміни експертизи</i> - <i>Передача результатів експертизи Раді Конкурсу</i> - <i>Рішення Ради Конкурсу</i> - <i>Повідомлення учасникам про результати Конкурсу</i> - <i>Оприлюднення результатів Конкурсу</i> - <i>Проведення переговорів із переможцями та підписання Угоди про виконання проекту</i> - <i>Угода про виконання проекту</i> - <i>Рішення КМУ про фінансування проектів</i>

Методика оцінювання проектів, що подані на конкурс ОСНів

Критерії оцінювання змістовних аспектів конкурсних пропозицій (проектів)

Критерії оцінювання фінансових аспектів проектів

Процедура засідань експертної комісії

Процедура відкриття проектів

Порядок розгляду проектів

Процедура виставлення балів за зміст проекту окремим експертом

Межа змістовної прийнятності проекту

Процедура узагальнення змістовних оцінок експертів - виставлення змістовної оцінки експертною комісією

Процедура виставлення оцінки за фінансовий аспект проекту

Інтеграція змістовної та фінансової оцінок проектів. Ранжування проектів

Процедура розгляду узагальнених результатів експертною комісією та прийняття рішення щодо переможців з врахуванням бюджету фонду Конкурсу

Додатки:

Лист за результатами розгляду змістовного аспекту проекту окремим експертом

Таблиця за результатами узагальнення змістовних оцінок експертів

Таблиця за результатами оцінок фінансового аспекту проекту

Таблиця показників загальної кількості балів

Під час розробки пакету методичного та нормативного забезпечення Конкурсу ОСНів задля мобілізації цільової групи та врахування думок і пропозицій регіональних експертів, контексту діяльності ОСНів та їх ресурсного забезпечення у всіх характерних регіонах України (Схід, Захід, Південь, Центр, столиця) заплановано проведення низки фокус-груп. Під час фокус-груп відбудеться експертний розгляд результатів моніторингу та аналізу ресурсного забезпечення діяльності ОСНів, а також проектів нормативних та методичних документів, що необхідні для започаткування та проведення щорічного національного конкурсу проектів ОСНів. Критерії відбору учасників фокус-груп (регіональних експертів): володіння практичним досвідом діяльності у сфері ОСН; знання нормативно-правової бази функціонування ОСНів та досвід її практичного застосування; наявність досвіду взаємодії ОСНів та органів місцевого самоврядування тощо. На фокус-групи у регіонах виноситимуться концептуальні розділи таких документів:

- Аналітичні матеріалу щодо стану ресурсного забезпечення діяльності ОСНів;
- Положення про Конкурс ОСНів;

- Положення про Конкурсну/Експертну комісію Конкурсу ОСНів;
- Методика, порядок та критерії та оцінювання проектів, що подані на Конкурс ОСНів;
- Методичний посібник з підготовки проектів на конкурс для учасників Конкурсу ОСНів;
- План лобістської кампанії.

Таким чином, **в результаті** проведення комплексу робіт, ідея конкурсу проектів ОСНів матеріалізується (знайде своє втілення) у вигляді Пакету нормативно-методичних документів, які необхідні для започаткування та проведення щорічного національного конкурсу проектів ОСНів. Цей Пакет, будучи сприйнятий владою, стане основою механізму державної фінансової підтримки діяльності ОСНів. Зрозуміло, що інерцію, а іноді, навіть, спротив владних кіл щодо започаткування конкурсу можливо подолати лише через скоординовані зусилля середовища ОСНів, як цільової групи конкурсу.

Андрій РЕВА,

заступник Вінницького
міського голови (м. Вінниця)

САМООРГАНІЗАЦІЯ ПО-ВІННИЦЬКИ: ПРОБЛЕМИ ТА НАДБАННЯ

Я вам скажу відверто, що в місті Львові завжди відчуваєш себе особливо. Вперше я опинився в цьому місті у 2006 році, коли святкували ювілей Львова. Памятаю слова, які сказала губернатор Санкт-Петербурга Валентина Іванівна Матвієнко, що Львів і Санкт-Петербург мають спільну долю. Якщо Санкт-Петербург – це вікно в Європу, то Львів – це її брама. Місто Львів має велику історію, в тому числі історію самоврядування. Напевно, актуальність того, про що ми сьогодні говоримо, від цього лише посилюється.

Тема, з якою я буду сьогодні виступати, стосується досвіду практичної роботи ОСНів на території міста Вінниці. Сама по собі ця проблема, не є чимось особливим, але вона торкається проблем більшого масштабу. Зокрема, проблем адміністративно-територіального устрою, створення оптимальної системи управління територіальною громадою.

Сім років назад, коли в місті Вінниці розпочиналося вирішення цих проблем, ми тоді, можливо, не до кінця усвідомлювали складність, масштабність цих задач. Але вже по тому, як розвивалися події, багато чого нам дав досвід роботи і участі в саме таких науково-практичних конференціях, де розглядалось багато важливих практичних та теоретичних аспектів діяльності саме ОСНів.

В 2006 році в місті Вінниця існувало три райони, три районних ради, існувала міська рада з відповідними структурами і 30 квартальних комітетів, кожен з них як зараз прийнято говорити, утворився історично. На сьогоднішній день ми маємо принципово іншу систему управління і систему адміністративно-територіального устрою міста. Сьогодні у нас немає районних рад і немає районного поділу, який ми скасували. У Вінниці на сьогоднішній день проживає 370 000 населення. Всі державні структури приводяться у відповідність з новим адміністративно-територіальним устроєм міста. Зокрема, створено міський суд, міську прокуратуру, міський відділ РВС, все це практично знаходиться на завершальній стадії. Натомість виникла проблема, про яку казав Андрій Іванович Садовий, а саме: як забезпечити комунікацію між органами місцевого самоврядування і безпосередньо мешканцями на місцях, зокрема, з тими, які живуть в приватному секторі.

Я пам'ятаю наші дискусії, які були раніше, особливо які стосувалися того, що таке ОСН, чи це громадська організація, чи, все ж таки, частина системи управління. Я дуже радий, що в концепції Конституції, як сказав Олексій Сергійович Орловський, ми більше констатуємо як первинний елемент управління, реалізації влади. Це є спосіб реалізації влади народу через

органи державної влади, через органи самоврядування і через ОСНи. Тобто ми включаємо ОСНи в конституційне русло як елемент системи місцевого самоврядування. Спосіб його утворення звичайно демократичний, публічний, на основі того, що це виборний орган влади, але в цілому ми його розглядаємо як первинний елемент системи місцевого самоврядування. Якщо він буде мати ще й окремих статус, думаю від цього всі тільки виграють.

Очевидно, що цей процес повинен бути двосторонній, тобто ініціатива людей, яка іде знизу, повинна мати зустрічний рух з боку зацікавлених осіб, в першу, чергу з боку органів місцевого самоврядування, які повинні цей рух забезпечувати, і певним чином створювати умови для його реалізації. Коли є такий двосторонній рух, з одного боку ініціатива людей, з іншого боку є бажання органів місцевого самоврядування його оформити, тоді, на мій погляд, з'являється результат.

Сьогодні в нашому місті діє 24 квартальних комітети, які мають свою історичну серцевину, але в цілому вони охоплюють територію на якій проживають приблизно 80 тис. населення. Міською радою в листопаді 2011 р. було затверджено Програму їхнього розвитку на 2012-2016 рр. І зараз я б хотів познайомити вас із результатами їхньої діяльності за попередній період. Мені, ось, передали документи наша Асоціація ОСНів м. Вінниці. На жаль, її керівник не змогла бути присутньою сьогодні серед учасників заходу, і тому я буду озвучувати цю інформацію не скільки від свого імені, скільки від імені правління Асоціації, яка у нас активно діє.

Я хочу звернути увагу, що оці 24 квартальні комітети не діють самі по собі. У нас створена Асоціація, яка має відповідне правління. І саме всі практичні заходи здійснює, фактично, Асоціація.

Метою Програми розвитку ОСНів є створення організаційно-правових та матеріально-технічних умов для подальшого розширення участі населення в управлінні містом для його соціально-економічного зростання та розвитку. В першу чергу, задля більш повного задоволення потреб і інтересів жителів шляхом об'єднання зусиль Вінницької міської ради та її виконавчих органів із ОСНами. Відповідно, ця Програма передбачає 5 основних напрямків своєї діяльності.

Перший напрямок цієї Програми особливо важливий. Йдеться про покращення інфраструктури території приватної забудови за рахунок дольової участі населення по співфінансуванню проектів по водопостачанню, водовідведенню, асфальтуванню вулиць та виконання плану господарської діяльності ОСНів м. Вінниці. В контексті теми нашої сьогоднішньої конференції це має величезне значення. Коли ми говоримо про діяльність Асоціації, то аналіз стану всіх криниць міста показав, що жодна криниця в приватному секторі не відповідає санітарним нормам. Тобто пити криничну воду в місті Вінниці неможливо. Але все одно люди її вживають. Як це відображається на їхньому здоров'ї і здоров'ї їхніх дітей – коментувати не потрібно. Тому вирішення цього першого напрямку у нас відбувається в плані водопостачання і каналізування

усього приватного сектору. У нас в місті розроблена цільова Програма, її реалізація розпочалася у 2011 році і продовжується протягом 2012 року. Причому, ця Програма здійснюється на умовах співфінансування. Механізм дуже простий. Той квартальний комітет, який перший збере кошти, розробить відповідний проєкт по каналізації та водопостачанню, той перший отримає кошти на реалізацію цього проєкту.

Із 24 ОСНів у нас каналізування і водопостачання за перший рік завершено в 4 квартальних ОСНах. Загалом на ці роботи було залучено додатково до 22 млн. грн. При цьому активно використовувалося положення закону, на яке до цього часу досить рідко звертали увагу – це самооподаткування. Воно було використано досить творчо. Були проведені вуличні збори і мешканцям було запропоновано взяти участь у цьому проєкті. Більша частина одразу погодилась. Є звичайно і ті, хто вагається, і є ті, які завжди ні в що не вірять. Після того, як люди почали складати кошти, а це 6 000 грн. з будинку, то вони прийняли рішення, що на другому етапі ті, хто будуть приєднуватися, будуть платити по 8 000 грн., а ті, хто приєднається по завершенню проєкту – в межах 12 000 грн. Я вам хочу сказати, що перевірки прокуратури, а потім і судові процеси підтвердили право мешканців визначати спосіб участі кожного на умовах самооподаткування в реалізації цього проєкту.

В межах першого напрямку діяльності Програми було проведено поточний ремонт доріг в приватному секторі на загальну суму майже 712 тис. грн., причому було залучено більше 350 тис. грн. з боку мешканців. На ремонт та очищення криниць було витрачено з міського бюджету майже 33 тис. грн. і майже 7 тис. грн. було залучено з боку населення. З міського бюджету виділялися кошти на покос трави, знесення аварійних дерев тощо. На сьогоднішній день всі квартальні комітети забезпечені приміщеннями для своєї роботи, проведено їх капітальний ремонт. Всі керівники ОСНів отримують заробітну плату за рахунок коштів міського бюджету.

В зв'язку з цим хочу звернути вашу увагу, що практика роботи показала ще одну річ. Напевно, з нею стикаються всі ті, хто працює з квартальними комітетами. Йдеться про дієвість роботи обраних керівників ОСНів. Дуже часто буває так, що коли людину обирають, то вона обіцяє золоті гори. Але потім, коли приходить справа до конкретної реалізації, в неї виявляється тисяча причин для того, щоб не працювати. Як із цим бути? Проводити знову конференцію, відкликати і т.д.? Але це довго. Тому рішення з цього питання було прийнято наступне (це передбачено статутом Асоціації). Якщо така людина працює і отримує заробітну плату, то правління Асоціації має право звільняти з роботи керівника ОСНу. Його наступного обирає населення. Але особа, яка була звільнена, не має права балотуватися на наступний термін на посаду керівника ОСНу. У нас це було реалізовано вже в 2 випадках. Це не є загальною практикою. Одна жіночка продовжує судитися, і нам залишається тепер чекати на рішення суду.

Тепер про роботу квартальних комітетів в плані контролю за якістю наданих комунальних послуг. Я так розумію, що всі знають, що в секторі

приватної забудови таких послуг значно менше, ніж в секторі багатоповерхової забудови. Коли у нас буде завершено каналізування і водопостачання житлового сектору, то, звичайно, сфера розшириться. Основною цілю роботи квартального комітету є забезпечення моніторингу стану вивезення твердих побутових відходів. У нас на сьогоднішній день із 22 464 домоволодінь, укладено угоди на вивіз твердих побутових відходів з 21 845. Не укладено лише із 619 домоволодіннями, з яких 323 господарчі, тобто, де хата є, але власники померли, а спадкоємці не використовують ці домоволодіння. Тарифи по вивезенню відходів досить нормальні і дають можливість їх сплачувати кожному мешканцю. До речі, у нас існує практика (і це здебільшого стосується людей похилого віку), якщо вони пишуть письмову заяву, то прямо з їх пенсії пенсійний фонд перераховує кошти на рахунок комунального господарства.

І останнє, що би я хотів сказати. Ми сьогодні, під час призначення житлових субсидій населенню стикнулися з проблемою, яка прописана в положенні про призначення субсидій, але вона абсолютно не має практичного вирішення. В положенні написано, що одним із таких документів, який потрібний для призначення житлових субсидій, є довідка про забезпечення житловою площею і комунальними послугами мешканців. Коли мова йде про жителів багатоповерхівок, ясно і зрозуміло, хто таку інформацію може надати. Коли ми стикнулися з приватним сектором, то виникло питання щодо того, хто може таку інформацію надати. Але таку інформацію жодна організація надати не може. Ми мешканців приватного сектору змушуємо, коли вони ідуть призначати субсидію, нести із собою домову книгу: для визначення кількості прописаних, визначення технічного паспорту будинку і всього того, що з цим пов'язано. Хоча в положенні про субсидію прописано: перелік документів є вичерпним і додаткових ми не можемо вимагати. А як же тоді призначати субсидію, коли отримати цю інформацію в інший спосіб неможливо?

Вирішити це питання можна досить просто. У нас були пропозиції до проекту Закону України «Про органи самоорганізації», щоб облік громадян, реєстрацією за місцем проживання у приватному секторі на території міських населених пунктів займався ОСН. Але за умови, коли він є юридичною особою, і йому місцевою радою делеговано повноваження на здійснення цих дій.

Олег КОНОТОПЦЕВ,

доцент кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування Харківського регіонального інституту НАДУ при Президентіві України, кандидат наук з державного управління (м. Харків)

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЦИВІЛІЗОВАНИХ МЕХАНІЗМІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТЛОВО-ПОБУТОВИХ ПОСЛУГ

Сьогодні дуже часто доводиться чути «страшні історії» про катастрофічний стан ЖКГ, який заважає забезпечити належну якість житлово-побутових послуг. Трохи менш інтенсивно мусується міф про нестаранність користувачів цих послуг у сплаті за них. І дуже зрідка чиновництво «від житлово-комунального господарства» та керівники відповідних комунальних підприємств зізнаються у **недостатності культури роботи та управління** в сучасних умовах. В той же час, саме вирішення останньої проблеми та запровадження сучасних цивілізованих механізмів господарювання може цілком дозволити забезпечити належну якість житлово-комунальних послуг.

Перш за все, треба забезпечити необхідні **інституційні форми** організації громадської діяльності в територіальній громаді. Так, реалізація прав та повноважень громадськості та ОСНів в житлово-комунальній сфері неможлива без вирішення загальних питань розвитку місцевої демократії, зокрема – забезпечення дієвості різних форм безпосередньої демократії.

Виключно важливість в цьому процесі відіграють **загальні збори** громадян за місцем проживання. Згідно ч. 3 ст. 8 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», порядок проведення цих зборів визначається законом та статутом територіальної громади. Але на сьогодні закону про загальні збори громадян за місцем проживання не існує, а статут територіальної громади є навіть не в кожному місті (близько 80% територіальних громад не мають статуту). Тому здійснення громадськістю контролю за якістю функціонування ЖКГ стає технічно неможливим через свавілля місцевих чиновників. В зв'язку із цим необхідно включити до законодавства України норми, які б забезпечили реалізацію різних форм безпосередньої демократії (загальні збори, місцеві ініціативи, громадські слухання та ін.).

Крім цього, необхідно постійно пам'ятати, що діяльність підприємств житлово-комунального господарства є послугою. У зв'язку з цим, варто, нарешті, остаточно визнати, що ЖКГ є, безумовно, економічним явищем. А в ринковій економіці, яка сьогодні має місце в Україні, єдиним дієвим інструментом забезпечення якості (та вирішення переважної більшості інших

проблем) є конкуренція. Запровадження **механізму конкуренції** до ЖКГ підвищить якість надання послуг та зменшить їх вартість. Той факт, що переважна більшість підприємств цієї сфери є природними монополістами, не перешкоджає конкуренції, оскільки ця проблема долається за допомогою механізму концесії. Проведення періодичних конкурсів з передачі комунальних підприємств, що надають житлово-побутові послуги, в концесію дозволить запровадити конкуренцію на цілком бізнесових засадах.

Запровадження до ЖКГ певних елементів **приватної власності** дозволить подолати безгосподарне відношення до об'єктів ЖКГ. Це, нарешті, дозволить виховати дбайливе ставлення до майна, яке зникло за часи гіпертрофованого колективізму. Відхід від безвідповідального принципу «Все вокруг колхозное – все вокруг ничье!» буде найважливішим наслідком запровадження цивілізованих механізмів господарювання в сферу житлово-побутових послуг.

Важливим механізмом господарювання, вартим запровадження в ЖКГ, є **контрактні відносини**. Саме укладення індивідуальних договорів дозволить сформувати стандарти житлово-побутових послуг. Контрактні відносини забезпечать не тільки вчасну сплату за житлово-комунальні послуги, але й гарантують безперебійність надання послуг необхідної якості. Це забезпечить належний контроль якості та, з іншого боку, гарантує запровадження індивідуального обліку. Завдяки цьому стихійний рух громадськості (за активної участі ОСНів) за встановлення лічильників індивідуального обліку отримас новий поштовх.

В той же час, найголовнішим аспектом запровадження цивілізованих механізмів господарювання є **виховання свідомості громадян**. Безгосподарність та безвідповідальність є наслідками комуно-тоталітарного виховання. Тому найбільше зусиль необхідно докласти щодо свідомості отримувачів житлово-побутових послуг. Як стверджував Михайло Булгаков вустами професора Преображенського «Разруха – она в голове!». І у сфері виховання свідомості громадян роль ОСНів максимально велика. Адже саме самоорганізація населення здійснює популяризацію та запровадження новітніх форм управління ЖКГ та нових механізмів його функціонування.

Таким чином, більшість проблем ЖКГ викликані рудиментами радянського мислення із його безгосподарністю та неповагою до інституції приватної власності. Запровадження до сфери ЖКГ форм та методів, заснованих на приватній власності, дозволить вирішити проблему безгосподарності. Контрактні відносини для винаймачів житла та обов'язки господаря для власників житла подолають пасивність мешканців, підвищать їх фінансово-господарську дисципліну та дозволять забезпечити якість житлово-комунальних послуг. А найголовнішу роль в цьому відіграє виховання споживачів житлово-побутових послуг. Всі ці дії із запровадження цивілізованих механізмів господарювання є головними напрямками діяльності ОСНів. На сьогодні є всі підстави стверджувати, що **тільки самоорганізація населення врятує ЖКГ**.

Віталій ШАПОВАЛЕНКО

директор департаменту
житлової політики
Міністерства регіонального
розвитку, будівництва
та житлово-комунального
господарства України (м. Київ)

**ОБЩЕСТВЕННЫЙ КОНТРОЛЬ В ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОЙ
СФЕРЕ: ПОЗИЦИЯ МИНРЕГИОНА**

Уважаемые коллеги!

Я не случайно употребляю слово «коллеги», потому что проблем в жилищно-коммунальном хозяйстве столько, что без тесного сотрудничества общественности и власти эти проблемы не решить.

Хочу выразить благодарность организаторам конференции, что смогли в таком составе собраться, чтобы обсудить все эти проблемы.

Думаю, не надо много рассказывать, все прекрасно и так знают, в каком состоянии находится жилищно-коммунальное хозяйство и какие проблемы у нас сегодня есть. Мне, как директору департамента жилищной политики, может, более чем кому-либо в Министерстве знакомы все болевые точки и ситуация в регионах, поскольку 38% всех жалоб и заявлений, которые идут в Министерство, направляются в наш департамент. Поэтому, я могу, не выходя из кабинета проанализировав этот документопоток, сказать, где решаются проблемы, где работает власть, а где не очень работает. Поэтому, пусть Донецк, Луганск, Одесса на меня не обижаются – это те регионы, откуда приходит достаточно много жалоб и заявлений, а для нас это показатель. С одной стороны, возможно, это связано с высокой концентрацией населения, а с другой стороны, возможно, это связано с тем, что местная власть где-то недорабатывает.

Сегодня много говорится о том, как нам улучшить состояние жилищно-коммунального хозяйства. Я противник каких-либо революционных потрясений, потому как кроме разрушения и длительного восстановления ничего это не даст. И слава Богу, что у нас есть диалог между властью и общественностью, который позволяет, пусть с трудом, не всегда просто, через дискуссии, порой где-то через недопонимание, но выйти на компромисс. И процесс идёт.

Хочу сказать, что в Министерстве за последние два года достаточно много сделано для того, чтобы развернуть ЖКХ к потребителям, к людям, ради которых, собственно, оно существует. Мы долгое время жили в парадигме, когда система не видела людей, производители услуг жили ради себя. И мы до сих пор ощущаем на себе остатки того старого сознания, того прошлого, когда природный монополист выкручивает руки потребителям. Особенно ОСББ это прочувствовали. Мы сейчас делаем всё, чтобы поломать

эту старую систему, идеологию. И мы понимаем, что без существенных инвестиций в жилищно-коммунальное хозяйство проблемы не решить.

В прошлом году, когда Министерство готовило бюджетный запрос на 2012 год, министр поставил задачу: пожалуйста, посчитайте, в соответствии с законом и тем, что прописано в нормативных актах, сколько нам денег нужно заложить в бюджет? Посчитали, вышло 26 млрд. грн., подавали, совершенно спокойно понимая, что министерство никогда этих денег не увидит. В этом году когда готовили бюджетный запрос на 2013 год, опять была поставлена такая же задача. Мы посчитали, подали бюджетный запрос на 41 млрд грн. Суммы колоссальные, и сумма возросла не потому, что мы что-то в прошлом году не увидели, а потому, что с каждым годом наше хозяйство ветшает, оно требует капитальных инвестиций, которых нет.

Деньги, которые в последние годы вкладывались, – это крохи, в пределах 10-15% от потребности. Сравнивая 2010 и 2011 годы, мы имеем крайне неблагоприятную динамику. Мы имеем только за половину 2012 года 12 фактов обрушения домов. К сожалению, в Луцке с человеческими жертвами. Спасибо принципиальной позиции Министра Анатолия Михайловича Близнюка. Он поднимает эти вопросы на самом высоком уровне – в Кабинете Министров, у Президента Украины. Понимаем, что не всё просто, не всё легко решается, но со своей стороны делаю всё возможное.

Как вы знаете, последние годы в основном средства направляются в ЖКХ по программе реформирования жилищно-коммунального хозяйства на 2009-2014 годы. Ещё есть отдельная программа по питьевой воде, которая достаточно неплохо финансировалась. А вот что касается содержания, ремонта жилого фонда, на поддержку ОСМД, к сожалению, выделяемых средств явно недостаточно. Например, в прошлом году было всего выделено 30 млн. грн. Это крохи, но этом году по этой статье вообще ничего не было предусмотрено.

Но зато есть один позитивный момент. Впервые была введена в действие программа льготного кредитования. По ней было выделено 40 млн. грн. на 10 лет под 3% годовых. На сегодня таких условий кредитования нигде нет. Мы впервые пошли на это.

Буквально 2 недели назад на комиссии мы распределили эти средства. Мы не ожидали, что ОСББ в основной массе так скептически отнесутся к этому предложению. Пожалуй, только Волынская Ассоциация ОСББ «Лучане», руководимая Юлией Владимировной Саботюк смогла организовать, убедить людей: коль дома в нашем ведении, берём на себя ответственность за их содержание, берём кредиты, устанавливаем на полученные кредитные деньги индивидуальные тепlopункты. Также в двух домах они берутся сделать утепление домов. Посчитали, что условия кредита позволят обеспечить их полный возврат. Допустим, индивидуальные тепlopункты, цена которых колебалась в зависимости от конструкций от 250-300 тыс. грн., обеспечит окупаемость за 3-3,5 года. А что касается утепления домов, то там окупаемость получается в пределах 10-12 лет.

Сегодня мы отработываем механизмы, как нам обеспечить передачу этих денег непосредственно потребителям. Позиция Министерства принципиальна: сделать всё, чтобы дать людям доступ к дешёвым кредитным ресурсам. Более того, мы видим, что в перспективе это будет наиболее оптимальный путь финансирования проектов по модернизации ЖКХ, прежде всего жилого сектора. Иных возможностей у государства нет.

Часто говорят о том, что мы так плохо живём. Люди забывают, что в советское время, в Жилищном кодексе было прописано, что собственник жилья, а это были местные органы власти или государство, за свой счёт должен проводить капитальные ремонты. В 1992 году началась приватизация. Сегодня 93% квартир у нас приватизировано, но проблема в том, что сознание у людей осталось ещё то, советское. Мы имеем примеры, что в доме 100% приватизированных квартир, и местные органы власти говорят: «Создайте ОСББ! Начните что-то делать, мы вам будем помогать!». Жильцы же говорят: «Нет, не надо. У нас есть квартира приватизированная, а вот крыша, стены, все коммуникации, пусть остаётся ваше, занимайтесь этим, думайте где взять деньги!». Не получится у нас ничего при таком отношении, при таком подходе.

Мы проанализировали ситуацию в двух киевских ЖЭКах Голосеевского и Оболонского районов. Они обслуживают где-то по 300-350 тыс. кв. м жилья. Их валовые поступления, платежи от населения в месяц составляют порядка 700-750 тыс. грн. Когда проанализировали затратную часть, получается, что порядка 70% составляет фонд заработной платы, потом пошли обязательные платежи, налоги и т.д. У каждого из них остается от 15 до 20 тыс грн., которые предприятие могли бы направить на закупку материалов для проведения текущих ремонтов. Вы сами понимаете, что можно за эти деньги сделать. Вот вам и показатель эффективности всей этой системы. Потому мы со своей позиции говорим, что целесообразно создавать ОСББ и далее работать.

Без серьёзной поддержки общественности здесь не обойтись. По настоянию общественности было инициировано заседание Кабинета Министров Украины, на котором детально рассматривались проблемы ОСББ. В результате был создан Национальный совет по вопросам деятельности ОСББ, намечены конкретные мероприятия. Мы совместно с общественностью доработали законопроект о внесении изменений в законодательство об ОСББ и сейчас он находится в Верховной Раде (мы его подали на прошлой неделе).

Над чем Министерство работает сегодня? В ближайшее время мы будем внедрять стандарты качества услуг по содержанию и обслуживанию жилых домов и придомовых территорий. Начата работа по порядку перерасчетов за неоказанные и некачественно оказанные услуги по содержанию домов и придомовых территорий. В начале следующего года будет методика измерения качественных показателей коммунальных услуг. У нас есть постановление № 151 2010 года, которое определяет порядок перерасчёта по теплу и воде. Но когда вопрос доходит до оформления таких перерасчетов, начинаются скандалы, т.к. нет чётких критериев, как проводить и оценивать все эти измерения. В 2013 году мы поставим точку в этом вопросе, когда будет утверждена такая методика.

Ларуса ШЕПЬОТКІНА,
Голова Херсонської міської
громадської організації
„Безпосереднє народовладдя”
(м. Херсон)

ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНЫЕ УСЛУГИ. ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ ЗА ИХ ПРЕДОСТАВЛЕНИЕМ

Основной закон Украины – Конституцию, который некоторые трактуют как общественный договор между властью и народом, провозглашает три основные аксиомы управления страной:

1. Верховенство права. Гражданин – субъект права, который может передать некоторую часть своего права своему доверенному лицу (лицам).

2. Народ (граждане страны, объединенные территорией своего проживания) – единственный источник власти. Граждане формируют необходимые им ветви власти (заказывают услуги власти) в соответствии с общественными потребностями, определяют функции назначенных лиц, сферу их полномочий.

3. Народ – собственник всех ресурсов страны. Каждому гражданину страны принадлежит определённая часть природных и материальных ресурсов, находящихся на территории страны. Каждый гражданин страны имеет право распоряжения своим имуществом.

Из всего вышесказанного следует, что каждый гражданин – субъект права, – является исключительным **СОБСТВЕННИКОМ** своей доли общественного продукта и имеет **СОБСТВЕННЫЕ ПОЛНОМОЧИЯ** по управлению этой долей.

В соответствии с этим принципом в современном украинском обществе могут существовать основные три формы собственности:

- общенародная (природные ресурсы; системы жизнеобеспечения; предприятия, производящие общественный продукт для обеспечения жизнедеятельности всего народа и т.д.);
- коллективная (принадлежащая определенному коллективу, группе лиц, созданная на основе долевого участия этих лиц);
- частная (созданная за счет персональных средств отдельного лица).

Каждый гражданин нуждается как минимум в пяти услугах, которые он потребляет в сообществе с другими людьми. Это:

1. Правовая база (концепция развития общества).
2. Морально-культурная база (идеология, цементирующая отношения в обществе).

3. Система исполнительных структур, предназначенных управлять совместной общественной собственностью.

4. Судебно-следственная система, предназначенная разрешать разногласия между различными субъектами права.

5. Правоохранительная система, предназначенная поддерживать порядок и соблюдать правовые отношения между различными субъектами права.

Существует ПЯТЬ последовательных действий СОБСТВЕННИКА (заказчика) по ЗАКАЗУ услуг и контролю за их выполнением, которые применимы ко всем отраслям жизнедеятельности, а не только к жилищно-коммунальной сфере:

1. Определение исполнителя услуг.
2. Формулирование заданий и задач, стоящих перед исполнителем.
3. Контроль за выполнением поставленных заданий и задач.
4. Финансирование работ для выполнения поставленных заданий и задач.
5. Ротация исполнителей в меру необходимости.

Естественно, все эти действия должен выполнять СОБСТВЕННИК (заказчик) или его доверенное лицо, наделённое необходимыми функциями и полномочиями.

Правовые нормы, заложенные в законодательстве, предупреждают нас о том, что многоэтажный жилой фонд населенного пункта, как и все объекты коммунальной собственности, принадлежат территориальной громаде. То есть территориальная громада является коллективным собственником многоэтажного жилого фонда и заказчиком жилищно-коммунальных услуг.

Территориальная громада может управлять своим имуществом (осуществлять местное самоуправление) как непосредственно, так и через местные советы и их исполнительные органы (ст. 2 Закона Украины «О местном самоуправлении в Украине»).

И правом, и законодательством не предусмотрено участие «общественности» в местном самоуправлении, как и осуществление контроля за оказанием любых услуг – это прерогатива СОБСТВЕННИКА. Поставщик услуг должен определять собственник (заказчик) – территориальная громада. Он же должен разрабатывать методы контроля за действиями исполнителей. В любом случае территориальная громада для управления своей собственностью на территории своей дислокации должна назначить ДОВЕРЕННЫХ ЛИЦ.

Единственной легитимной формой определения доверенного лица является общее собрание членов локальной громады по месту жительства, которое избирает доверенное лицо, назначает ему функции и полномочия, финансирует его деятельность, контролирует выполнение функций и полномочий и переизбирает в случае необходимости. Иными словами, речь идет о самоорганизации по месту жительства.

Наверное, не стоит упоминать о том, что в собрании участвуют только жители данной территории. Счетная комиссия тоже состоит только из жителей этой территории и решения собрания могут приниматься только относительно тех объектов и субъектов, которые по праву находятся на этой территории.

Относительно финансирования жилищно-коммунальных услуг могу сказать следующее. Местный бюджет – это общая копилка наших средств и ресурсов. Распределение средств местного бюджета на жилищно-коммунальные нужды должно происходить согласно доли каждого гражданина в местном бюджете согласно его собственного распоряжения:

10% – на дом, 10% – на микрорайон, 10% – на район, 10% – на город, 10% – на область, 10% – на страну. 40% бюджета одного гражданина должно оставаться на удовлетворение его собственных потребностей в жилищно-коммунальных услугах, охране здоровья, образовании и т.п. Относительно государственного бюджета могу сказать то же самое.

Пока нашими ресурсами распоряжаются не уполномоченные нами на это лица, сдвигов в лучшую сторону не предвидится. Законодательство должны создавать уполномоченные на это громадой люди, имеющие соответствующую компетенцию. А контролировать выполнение услуг должны доверенные лица назначенные территориальной громадой, самоорганизованной по своему месту жительства, в соответствии с ПЯТЬЮ принципами управления, изложенными выше.

Первый (официальный) уровень самоорганизации (самоуправления) должен создаваться на территории, ограниченной территорией избирательного участка. Последующие ступени самоуправления должны назначаться из числа избранных на территории избирательного участка соответственно:

- комитет микрорайона;
- комитет района;
- комитет населенного пункта;
- комитет области;
- комитет страны.

Ганна ТРЕПАЛЮК,

керівник відділу управління
проектами Всеукраїнської
громадської організації
«Асоціація сприяння
самоорганізації населення»
(м. Одеса)

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ОНОВЛЕНОГО ВЕБ-РЕСУРСУ ЩОДО РОЗВИТКУ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

В Україні все більше відчувається зростання впливу Інтернету на всі сфери життя. Але в державі вкрай обмаль як друкованих, так і електронних ЗМІ, які б спеціалізувалися суто на висвітленні питань участі громади в процесах прийняття рішень та здійсненні громадського контролю, тим більше всеукраїнського рівня.

Якщо виникає певна проблема, і в громадян виникає бажання боротися за свої інтереси та права, а вони не знають законних механізмів та прикладів впливу на прийняття конкретних рішень, то намагаються вирішити проблему через стихійні або малоєфективні дії. Саме тому потрібно розповсюджувати необхідну інформацію, демонструвати приклади втілення принципів прямої демократії.

Через низький рівень об'єктивної інформованості громадян про наявні можливості власної участі у розв'язанні місцевих проблем органи місцевого самоврядування фактично відгороджені від громадян, інтереси яких, насамперед, вони покликані представляти та захищати.

Саме щодо діяльності ОСНів в інформаційному полі України існує певний вакуум. Тому зараз важливо залучити активну громадськість до роботи з новими медіа, які вже зарекомендували себе як дієвий інструмент для досягнення змін у житті суспільства.

Асоціація сприяння самоорганізації населення володіє всеукраїнським веб-сайтом <http://samoorg.com.ua> та адмініструє його. Він працює з 2008 року і зараз носить назву «**Самоорганізація в громаді**». На сьогодні він залишається єдиним в Україні спеціалізованим веб-ресурсом, присвяченим питанням розвитку самоорганізації населення та інших форм місцевої демократії.

Прогрес стоїть на місці, і з часом ми усвідомили, що сайт застарів та вже не відповідає сучасним вимогам. Тому у вересні 2012 року за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» була проведена модернізація сайту: оновлений його дизайн, додані нові рубрики та технічні можливості, інтеграція з соціальними мережами. І головне – додана можливість відвідувачам самостійно додавати свої новини та матеріали, ставати активними учасниками інформаційного обміну. Зробити це досить просто та зручно.

Хотілось би закликати присутніх приєднатися до нашого порталу і почати розміщувати там свої публікації, оскільки якщо більшість громадян не будуть знати, чим і навіщо ми займаємось, тоді наш рух стане на кшталт декабристів: «за народ, але без нього».

Серед категорій новин: актуальні події, корисні оголошення, аналітика, думка експертів, фото- та відеосвітлини та інше. Особливу увагу ми приділяємо «історіям успіху», оскільки саме вони краще за все допомагають читачам усвідомити, що самоорганізація дає реально вагомі результати для громад та задоволення для її учасників, та тим самим стимулюють приєднатися до нашого руху. Окрема рубрика стосується контролю в житлово-комунальній сфері – однієї з найактуальніших тем для українців на сьогодні.

Що ще цікавого та корисного, окрім тематичних новин, можна отримати на сайті? Це і типові документи, і законодавство, електронна бібліотека більш ніж 20 тематичних видань, а в каталозі можна знайти контактні дані ОСНів, що діють в містах України. Якщо у відвідувачів є запитання по темі самоорганізації населення або громадського контролю, можна його поставити прямо на сайті.

Для популяризації ресурсу використовуються розсилки, групи та сторінки в соціальних мережах.

Також хочу звернути увагу на те, що зараз набирає обертів використання в громадській діяльності так званих **інтернет-застосунків, або, як, ще їх називають – інтернет-додатків**. В результаті спільної роботи активних людей та програмістів у західних країнах та в Росії вони вже стали досить розповсюдженими та популярними. В Україні інтерес до використання інтернет-застосунків тільки пробуджується. Що мається на увазі? Приведу приклади.

Це можуть бути інтерактивні веб-карти, за допомогою яких кожний може повідомити про локальну проблему, будь-то яма на дорозі, пошкоджений дитячий майданчик, або навіть факт корупції, розмістити фото, а потім контролювати її вирішення (<http://www.streetjournal.org>). Вони швидко перетворюються на онлайн-спільноти небайдужих громадян. Також створюються веб-навігатори корисної інформації (<http://mysocialcard.ru>), платформи для подання скарг (<http://domdvodorogi.ru>), тематичні соціальні мережі для підвищення громадянської активності (<http://projects.grakon.org>) та багато іншого.

Такі інструменти здатні швидко залучити до будь-якої ініціативи велику кількість людей, які будуть не просто комунікувати, а й об'єднуватися та спільно займатися вирішенням проблем, збирати необхідні ресурси.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ “ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЯКІСТЮ НАДАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ: ДОСВІД РОБОТИ ГРОМАДСЬКОЇ КОАЛІЦІЇ”

Андрій КРУПНИК,

голова Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення», член Координаційної ради з питань сприяння розвитку громадянського суспільства, доцент ОРІДУ НАДУ при Президентові України, канд. політ. наук (м. Одеса)

РОЛЬ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Одним з головних напрямків діяльності уряду України проголошено реформування житлово-комунального господарства. Стан цієї галузі відображається на щоденній якості життя, умовах побуту всіх громадян. Але сподіватися на швидке вирішення наболілих проблем ЖКГ українцям не варто. Незважаючи на те, що реформа триває вже понад 15 років, реальних, результативних кроків у цій сфері так і не зроблено. Непослідовна політика зумовила хронічну і постійно зростаючу збитковість підприємств ЖКГ, зниження рівня якості життя населення, ріст соціальної напруги.

На нашу думку, покращити стан справ можливо, якщо створити передумови для всебічного залучення громадян та їхніх об'єднань до планування робіт, формування і встановлення тарифів, контролю за наданням послуг та використання коштів, запобігання зловживанням в цій сфері.

Верховна Рада України створила передумови залучення до цього процесу громадян, передбачивши в Законі України «Про житлово-комунальні послуги» норми щодо здійснення громадського контролю. Одними з дієвих інститутів, діяльність яких спрямована, головним чином, на захист прав громадян на отримання якісних житлово-комунальних послуг та контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування в цій сфері, є СОНи.

Відповідно до п. 6 ст. 14 Закону України «Про органи самоорганізації населення», ці органи можуть здійснювати контроль за якістю житлово-комунальних послуг, які надаються громадянам, що проживають у житлових будинках на території діяльності ОСНів, та за якістю проведених у зазначених жилих будинках ремонтних робіт.

Крім того, ст. 9 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» встановлює, що центральні органи виконавчої влади та інші спеціально

уповноважені органи виконавчої влади, а також органи місцевого самоврядування, на яких покладено контроль за дотриманням стандартів, нормативів, норм, порядків і правил у сфері житлово-комунальних послуг, можуть залучати до своєї роботи на громадських засадах представників ОСНів.

Значні повноваження ОСНів у сфері благоустрою населених пунктів також передбачені Законом України «Про благоустрій населених пунктів».

Але, незважаючи на те, що законодавством передбачається здійснення громадського контролю у сфері житлово-комунальних послуг, через відсутність механізмів їхньої реалізації шляхом закріплення цих повноважень у підзаконних актах (на рівні Кабінету Міністрів України та Мінрегіону), нормативних актах органів місцевого самоврядування та власних положеннях ОСНів на практиці останні не можуть ефективно реалізувати ці повноваження.

Наприклад, в Одесі до здійснення контролю за виконанням та прийманням виконаних житловими установами робіт представники ОСНів не залучаються.

Крім того, Кабінетом Міністрів України так і не було виконано доручення Верховної Ради України щодо коригування у чотиримісячний термін з дня набрання чинності Закону України «Про органи самоорганізації населення» власних актів.

Ці нормативні прогалини залишаються серйозним гальмом на шляху розвитку ОСНів у нашій країні і виконання ними своєї місії щодо захисту прав населення, сприяння задоволенню життєвих потреб та інтересів мешканців.

Крім того, ОСНів можуть спростити перехід обслуговування будинків до ОСББ, що є одним з напрямків реформи житлово-комунального господарства.

Стратегія проекту «Житлово-комунальні послуги – під контроль громадськості», за підсумками якого і проводиться ця конференція, передбачала створення необхідних нормативних умов для контролю громадськістю, зокрема, ОСНами за належним наданням житлово-комунальних послуг, а також забезпечення спрямованості на інтереси громадян нормативних актів в цій сфері на національному та місцевому рівнях з перспективою розвитку усієї системи ЖКГ в напрямку більш повного задоволення потреб та інтересів населення.

На національному рівні завданням проекту був аналіз нормативної бази та розробка силами громадських експертів пропозицій до актів Кабінету Міністрів України та Мінрегіону щодо впровадження механізмів впливу ОСНів на забезпечення населення якісними житлово-комунальними послугами.

Результати такого аналізу, зробленого експертами Асоціації, а ще й за підсумки його обговорення на п'яти регіональних круглих столах дозволили нам підготувати пропозиції щодо внесення поправок до 21 нормативно-правового акту, спрямованих на розширення участі громадськості у забезпеченні належної якості житлово-комунальних послуг. Ці проекти нам з вами належить розглянути на пленарних та на секційних засіданнях, які виносяться на розгляд сьогоднішньої конференції.

Регіональними партнерами Всеукраїнської асоціації сприяння самоорганізації населення по коаліції є такі громадські організації, як “Громадська ініціатива Луганщини” (Т. Кірілова), “Інформаційно-правовий центр “Наше право” (А. Лепак); “Фонд розвитку міста Миколаєва” (М. Золотухін); Запорізький благодійний фонд “Єдність” за майбутнє” (Т. Огородова) та ОСН “Комітет мікрорайону “Русанівка” (А. Нестерков).

Кожна з цих регіональних організацій зробила величезну роботу по аналізу стану справ у галузі надання ЖКП населенню на місцевому рівні, проаналізувала усі діючі на даний момент локальні нормативно-правові акти, вибила пропозиції для місцевих органів влади.

Крім того, за допомогою експертно-соціологічного опитування громадських активістів на місцях, проведеного за участю наших регіональних партнерів, була встановлена ступінь задоволення споживачів якістю житлово-комунальних послуг. Це дало нам можливість зробити висновки щодо відношення населення до проблеми якості ЖКП в масштабах усієї країни.

Результати дослідження, яке проводилося на загальнодержавному та місцевому рівнях, представляють мої колеги у своїх доповідях.

І ще одне. Шановний Олег Конотопцев звернув у своєму виступі увагу на необхідність створювати та оновлювати інструментарій безпосередньої демократії, який нам конче необхідний для втілення у життя наших планів у сфері самоорганізації.

Це, дійсно, дуже важливо. І ми з Олексієм Орловським намагаємось ці питання вирішувати зараз на конституційно-законодавчому рівні, включивши завдання щодо прийняття окремих законів «Про загальні збори (конференції)», «Про громадський контроль», «Про громадські слухання» та інші до складу пріоритетів Конституційної асамблеї та Координаційної ради з питань розвитку громадянського суспільства.

З іншого боку, значна частина цих інструментів регулюється на рівні статутів територіальних громад та рішень місцевих рад. Тож пропонує Вам, шановні колеги, науковці і практики, вже зараз зосередитись на відпрацюванні цих інструментів – поки будуть прийняті очікувані закони. А ми Вам з радістю у цьому допоможемо.

Євгенія АБРАМОВА,

старший викладач кафедри державного управління і місцевого самоврядування Одеського регіонального управління при Президентіві України, керівник експертної групи з питань ЖКГ Всеукраїнської громадської організації «Асоціація сприяння самоорганізації населення» (м. Одеса)

АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ УКРАЇНИ, ЩО РЕГУЛЮЄ СФЕРУ НАДАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Житлово-комунальні послуги (ЖКП) – це специфічні послуги, що споживаються населенням та практично всіма юридичними особами.

Специфічність ЖКП полягає в тому, що як правило, переважна більшість з них надається не окремим споживачам, а невизначеному колу споживачів суб'єктами підприємницької діяльності, які є природними монополістами або належать до суб'єктів господарювання на суміжному ринку, або ринок вказаних послуг достатньо закритий. Все це вимагає від держави як від регулятора суспільних відносин вживати заходів впливу з метою узгодження інтересів усіх сторін і, в першу чергу, захисту прав та інтересів споживачів.

Крім Антимонопольного комітету з цією метою в Україні навіть створені відповідні комісії: Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері енергетики, та Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ЖКП. Однак рівень задоволення споживачів ані якістю, ані кількістю, ані тарифами на вказані послуги не покращився. Чинні нормативно-правові акти у сфері надання ЖКП передбачають складний та, як показує практика, невдалий механізм узгодження інтересів сторін.

До того ж, кожного дня посилюються вимоги представників виконавчої гілки влади та законодавців щодо необхідності лібералізації державної політики у сфері надання ЖКП. Головним лейтмотивом їхньої риторики є те, що споживачі – це власники та співвласники житлового фонду, тому мають самостійно приймати рішення щодо свого майна. При цьому йдеться не тільки й не стільки про управління та розпорядження майном, а саме про споживання ЖКП.

Здається, в голові не тільки населення, а й представників органів публічної влади вже утворилося якесь місиво з основних понять, коли вони вже практично не відрізняють поняття власності від споживання послуг. При цьому забувається, що крім населення, споживачами ЖКП є й суб'єкти підприємницької діяльності, юридичні особи, громадські та релігійні організації тощо.

Тим не менш, якщо неможливо кардинально змінити курс, який сьогодні по суті спрямований на збагачення окремих суб'єктів та зuboжіння переважної більшості населення України слід, спробувати його скоригувати. Саме мети коригування державної політики у сфері надання ЖКП на більш соціально орієнтовану політику, спрямовану на якомога більше задоволення потреб та інтересів мешканців, присвячені напрацювання експертів нашої громадської коаліції у складі Всеукраїнської асоціації сприяння самоорганізації населення та регіональних партнерів.

Експерти коаліції припустили, що за умов, коли соціально-захисна роль держави послаблена, у якості компенсатора, механізму підтримання належного балансу інтересів усіх учасників процесу надання ЖКП має виступити саме інститут самоорганізації населення. Самоорганізація дає можливість поєднати зусилля не тільки власників житла, а й орендарів, концесіонерів, управителів тощо. Саме тому було вирішено зосередити свої зусилля на опрацюванні механізмів участі громадськості у наданні ЖКП.

Учасники коаліційного проекту зробили аналіз чинних актів Кабінету Міністрів України та інших центральних органів виконавчої влади – Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Міністерства енергетики та вугільної промисловості, а також Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики – на предмет наявності в них положень, необхідних для забезпечення якісної реалізації громадськістю, органами самоорганізації населення своїх повноважень у житлово-комунальній сфері.

Зокрема, в рамках проекту експертами проаналізовано 21 чинний підзаконний нормативно-правовий акт, що регламентує питання надання житлово-комунальних послуг та відносини у сфері надання ЖКП населенню, зокрема ті, що регламентують відносини у таких сферах: державне регулювання тарифів на ЖКП; надання ЖКП; взаєморозрахунки; нормування ЖКП та їх якість.

Аналіз показав, що існуючі законодавчі норми часто неузгоджені одна з одною, не утворюють єдиної системи та не забезпечують належної законодавчої бази для громадськості, ОСНів у забезпеченні належної якості ЖКП. В них практично відсутні законодавчі норми, які б дозволяли громадськості, ОСНам брати участь у процедурі формування тарифів на ЖКП. Відсутні й механізми впливу громадськості на формування і прийняття інвестиційних програм підприємств ЖКГ.

Затверджені урядом Правила надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення не містять легітимних процедур визначення уповноважених житлових будинків підписувати вказані акти від імені їх мешканців тощо.

Чинні підзаконні НПА також не містять дієвого механізму впливу споживачів на відбір виробників / виконавців ЖКП. Встановлений порядок

проведення конкурсу з надання ЖКП створює передумови для змови учасників конкурсу та конкурсної комісії між собою і не сприяє створенню ринку ЖКП, не стимулює виробників / виконавців до підвищення якості послуг та оптимізації їх вартості. А правила надання послуг з електро- та газопостачання населенню взагалі не містять навіть формальних механізмів контролю з боку громадськості.

Деякі з проаналізованих нормативно-правових актів прямо суперечать законодавству України – наприклад, ті, що стосуються надання послуг з вивезення побутових відходів та відключення споживачів окремих житлових будинків від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води при їх відмові від централізованого теплопостачання.

Опитування думки громадських експертів, проведене в регіонах членами коаліції громадських організацій стосовно ступеня задоволення споживачів ЖКП якістю цих послуг і вирішення проблем у цій сфері завдяки участі ОСНів, підтвердило, що у комунальних та приватних підприємств існує чимало серйозних проблем і недоліків у відносинах із споживачами ЖКП. Так, переважна більшість жителів, в цілому незадоволені якістю одержуваних ЖКП. Відзначається низький рівень інформованості населення про діяльність органів місцевого самоврядування та підприємств, що надають ЖКП. Ще гірше люди обізнані про те, яким чином вони могли би впливати на поліпшення стану справ.

Повсюдно спостерігається малоєфективна реакція посадових осіб та комунальних підприємств на звернення мешканців зі скаргами та пропозиціями щодо поліпшення справ у сфері ЖКП. Практично відсутня конструктивна взаємодія між населенням, громадськими структурами, що представляють його інтереси, та комунальними службами, ЖЕКами і підприємствами, що надають ЖКП.

Усі ці причини об'єктивного і суб'єктивного характеру гальмують реформування системи надання ЖКП в напрямку більш повного врахування та задоволення інтересів споживачів, а також перешкоджають реалізації державної політики у цій сфері.

Головною ідеєю, що покладена експертами в основу вироблених пропозицій полягає в тому, що на нормативно-правовому рівні необхідно забезпечити рівні права та обов'язки для всіх власників житлових і нежитлових приміщень та споживачів ЖКП. Крім того, під час визначення нової концепції діяльності усіх учасників процесу надання ЖКП запропоновано відокремити права та обов'язки власників і права та обов'язки споживачів.

Сутність наших пропозицій полягає у необхідності внесення змін до майже двадцяти нормативно-правових актів, скасування та прийняття декількох актів. Підготовлені поправки мають створити дієві механізми здійснення споживачами контролю якості ЖКП.

Однією з ключових складових цих механізмів є інститут **громадських уповноважених** житлових будинків, які наділятимуться загальними зборами

мешканців повноваженнями контролю якості ЖКП та захисту прав їх споживачів. Принциповою позицією Асоціації є забезпечення рівності прав усіх власників житлових та нежитлових приміщень незалежно від того, в якому будинку вони мешкають та яка організаційно-правова форма суб'єкту управління житловим фондом або виробника чи постачальника послуг.

Серед нових нормативно-правових актів пропонується ухвалити Положення про забезпечення участі членів територіальної громади у здійсненні громадського контролю за наданням послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та врахувати його норми у Типовому договорі.

Разом із тим пропонується **скасувати:**

- постанову НКРЕ України від 17.02.2011 № 242 «Про затвердження Порядку формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання» як таку, що прийнята з порушенням вимог статті 19 Конституції України (поза межами власних повноважень);

- постанову КМУ від 16.11.2011 № 1173 «Питання надання послуг з вивезення побутових відходів», як таку, що суперечить вимогам Закону України «Про здійснення державних закупівель»;

- наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 25.04.2005 № 60 «Про Порядок визначення виконавця житлово-комунальних послуг у житловому фонді», оскільки цей акт не встановлює принципово нових норм, а лише здійснює додаткове навантаження у правовому регулюванні відносин у сфері ЖКГ;

- наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 11.12.2009 № 390 «Про затвердження Положення про громадського інспектора у сфері житлово-комунального господарства» та запропонувати нову редакцію Положення про громадського інспектора у сфері ЖКГ, в якій передбачити механізм легітимного висування кандидатів у громадські інспектори. Крім цього, у новій редакції Положення необхідно передбачити регулярне звітування громадського інспектору не тільки перед органами влади, але й перед мікрогромадою, яку він представлятиме.

Ми впевнені, що за умови підтримки і реалізації Кабінетом Міністрів України та відповідними центральними органами виконавчої влади наших пропозицій щодо удосконалення нормативно-правової бази надання населенню ЖКП в нашій країні будуть створені належні умови для істотного підвищення якості ЖКП та якості життя населення.

Тетяна КІРІЛЛОВА,

Голова Луганської обласної
громадської організації
«Громадська ініціатива
Луганщини», голова органу
самоорганізації населення –
комітету мікрорайону
«Гагаринець» (м. Луганськ)

СОСТОЯНИЕ ОБЩЕСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ В ЖИЛИЩНО- КОММУНАЛЬНОЙ СФЕРЕ В ГОРОДЕ ЛУГАНСКЕ: НОРМАТИВНЫЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ

В своем проекте «Жилищно-коммунальные услуги – под контроль общественности» в Луганске мы сразу сконцентрировались на ОСНах, как представителях организованной общественности, которая готова к конструктивному диалогу и в состоянии контролировать эти услуги.

Одним из собственных полномочий органов самоорганизации населения, согласно статьи 14 Закона Украины «Об органах самоорганизации населения», является осуществление контроля за качеством предоставления жилищно-коммунальных услуг и выполнением ремонтных работ в домах на территории деятельности ОСНов. К сожалению, Закон лишь декларирует право ОСНов осуществлять контроль, но не прописывает механизмов. Зачастую, именно отсутствие этого механизма мешает органам самоорганизации населения качественно выполнять собственные полномочия.

Для достижения поставленных в рамках проекта задач нами проведена следующая деятельность, которую можно условно разделить на такие этапы:

1. Анализ ситуации в Луганске:

1. Проведен анализ местной нормативно-правовой базы на предмет обеспечения участия общественности в процессе контроля за качеством услуг ЖКХ (проанализировано 12 актов, которые были утверждены Луганским городским советом, его исполнительными органами и Луганской областной государственной администрацией). Перечислю некоторые из них:

- Устав территориальной громады г. Луганска;
- Комплексная программа развития ОСНов г. Луганска на 2012-2015 гг., утвержденная Луганским городским советом 26.04.2011 № 8/4;
- Программа реформирования и развития ЖКХ г. Луганска на 2011-2014 гг.;
- Концепция совершенствования менеджмента ЖКХ через систему общественных объединений (ОСН, ОСМД, НГО) в Луганске;
- Правила благоустройства территории г. Луганска и другие.

2. Проведены 2 фокус-группы среди представителей коммунальных служб и работников исполнительных органов Луганского городского совета, а также среди председателей ОСНов города.

3. Проведены 5 глубинных интервью с руководителями соответствующих управлений Луганского городского совета, коммунальных предприятий и общественников.

По результатам анализа нами были разработаны соответствующие рекомендации. Все стороны признали, что такой контроль необходим и позволит повысить эффективность использования бюджетных средств при проведении текущего и капитального ремонтов в жилых домах коммунальной собственности, усилит взаимную ответственность заказчиков ремонтных работ, их исполнителей и потребителей и, самое главное, улучшит качество жилищно-коммунальных услуг, которые предоставляются членам территориальной общины города Луганска.

2. Совершенствование местных нормативно-правовых актов и кампания лоббирования:

Нужно сказать, что работа велась не на пустом месте. Еще в декабре 2009 г. по инициативе нашей организации решением исполкома городского совета № 327 утверждена «Концепция совершенствования менеджмента жилищно-коммунального хозяйства и реформирования системы качества предоставления жилищно-коммунальных услуг», которая как раз и предусматривала разработку порядка реализации ОСНами города собственного полномочия по контролю за качеством услуг в сфере ЖКХ.

Согласно нашим рекомендациям, распоряжением Луганского городского головы от 18 мая 2012 г. № 195 была создана рабочая группа по изучению данного вопроса в составе сотрудников управления внутренней политики, представителей УЖКХ и предприятий «Жилсервис» и «Луганьбудсервис», ОСНов, которая до 01.08.2012 года должна была разработать проект соответствующего акта.

Членами рабочей группы был изучен опыт городов Одессы и Николаева в данном вопросе. В результате был разработан проект Положения о порядке осуществления ОСНами контроля за качеством предоставляемых гражданам, которые проживают в жилых домах на территории деятельности ОСНов, жилищно-коммунальных услуг и по качеству проведенных в указанных жилых домах ремонтных работ, которое является приложением к вынесенному на рассмотрение проекту решения.

Данное положение было рассмотрено 25.07.2012 на заседании рабочей группы и 30.07.2012 в ходе общественных слушаний с участием ОСНов. Все поступившие в ходе обсуждения предложения были учтены нами в тексте проекта Положения, который мы потом передали на рассмотрение Луганского городского совета.

После проведения кампании лоббирования **исполнительным комитетом Луганского городского совета было принято решение № 181 от 12.09.2012**

«О некоторых вопросах, связанных с реализацией органами самоорганизации населения Луганска собственных полномочий» и утверждено соответствующее Положение.

Положение содержит несколько разделов. Если кратко, суть Положения состоит в следующем.

Общие положения

- Основные термины и сфера деятельности.

Общественный уполномоченный и его права

- С целью осуществления контроля за качеством предоставления услуг по содержанию и ремонту жилых домов орган самоорганизации населения на своем заседании избирает общественного уполномоченного (не более трех человек от одного ОСНа), решения об избрании общественного уполномоченного направляется в Управление ЖКХ, Управления Луганского городского совета по вопросам внутренней и информационной политики и исполнителю услуг по содержанию и ремонту жилых домов.

Общественный уполномоченный имеет право:

- получать от Исполнителя информацию и документы по предоставлению услуг по содержанию и ремонту жилых домов, в т.ч. о структуре тарифа и т.д.;

- принимать участие в комплексном обследовании жилых домов, с целью определения их технического и санитарного состояния, выявления неисправностей и принятия решений по их устранению, осуществления контроля за качеством предоставления исполнителем услуг по их содержанию и ремонту;

- принимать участие в контроле за качеством услуг содержания и ремонтов домов;

- принимать участие в планировании текущего и капитального ремонта жилых домов;

- принимать участие в принятии проведенного текущего и капитального ремонта жилых домов,

- осуществлять контроль за состоянием жилого дома после выполнения в нем ремонтных работ в границах гарантийного срока;

- в случае выявления фактов ненадлежащего качества или фактов непредоставления услуг обращаться к Исполнителям с обоснованными требованиями устранить выявленные нарушения, а также обращаться к соответствующим органам местного самоуправления с сообщениями об указанных фактах;

- привлекать к осуществляемым им обследованиям жилых домов работников Исполнителя, работников Управления жилищно-коммунального хозяйства по согласию их руководителей;

- органы местного самоуправления, исполнители услуг, подрядчики должны всячески оказывать содействие общественным уполномоченным в осуществлении ими своих полномочий, предусмотренных этим Положением.

Контроль за качеством услуг по содержанию домов и придомовых территорий:

- представители ОСНов, утвержденные решением комитета (не более 3 чел.) входят в комиссию, которая в случае выявления нарушений со стороны исполнителя услуг и замечаний к качественным и количественным показателям предоставленных услуг составляет акт, который предоставляется в Управление жилищно-коммунального хозяйства;

- исполнитель ежегодно, в первом квартале года, на собрании с участием потребителей отчитывается о предоставлении услуг за предшествующий год;

- отчет исполнителя о предоставлении услуг публикуется на доске объявлений в доступном для посетителей месте в помещении, которое занимает исполнитель.

Контроль за выполнением ремонтных работ:

- заказчик предоставляет проекты планов текущего или капитального ремонта на рассмотрение и согласование ОСНам, которые действуют на территории деятельности заказчика;

- ОСНЫ в течение 10 рабочих дней согласовывают планы текущего или капитального ремонта;

- в согласовании принимают участие уполномоченные от ОСНов, депутаты Луганского городского и районного в городе совета, избранные на соответствующей территории, представители Заказчика, а также при необходимости должностные лица исполнительных органов Луганского городского и соответствующего районного в городе совета;

- по результатам проведения согласования составляется протокол, который подписывается представителем заказчика, депутатами и общественными уполномоченными от ОСНов;

- план текущего или капитального ремонта публикуется на сайте Луганского городского головы, Луганского городского совета и его исполнительных органов и размещается на доске объявлений в доступных для посетителей местах в помещениях, где размещаются заказчики;

- в целях контроля за выполнением ремонтных работ уполномоченные от ОСНов могут получать у заказчика информацию об объемах запланированных ремонтных работ и графике проведения работ;

- с целью системного контроля за ходом выполнения ремонтных работ создается комиссия, в состав которой входят уполномоченные от ОСНов, определенные решением комитета;

- в случае выявления нарушений со стороны подрядчика составляется акт, который направляется в Управление жилищно-коммунального хозяйства;

- подобным же образом поступают при приёмке выполненных работ и после выполнения в нем ремонтных работ в границах гарантийного срока;

- ежегодно, в первом квартале текущего года, заказчик на собрании с участием жителей жилого дома обнаруживает информацию о выполнении работ по утвержденному годовому плану текущего или капитального ремонта;

- отчет о выполнении годового плана текущего или капитального ремонта публикуется на сайте Луганского городского головы, Луганского городского совета и его исполнительных органов и размещается на доске для объявлений в доступных для посетителей местах в помещениях, где размещаются заказчики.

Данный документ, который принят в Луганске, имел и практическое обоснование. В процессе формирования бюджета на 2012 год уже была предпринята попытка таких согласований. Нам удалось внедрить и осуществить на практике предварительное согласование. ОСНы города, депутаты городского совета совместно с УЖКХ и коммунальными предприятиями пытались согласовать объекты капитального и текущего ремонта при формировании планов на 2012 год.

Этот процесс был длителен и достаточно затруднен из-за отсутствия нормативно-закрепленного механизма согласования и последующего контроля. К тому же, как показал опыт, качество совместной работы представителей ЖКХ, ОСНов и депутатов во многом зависело от «человеческого фактора» – степени личной активности и ответственности участников переговоров. И когда уже в текущем году начались ремонтные работы, представители ОСНов могли (кто успешно, а кто не очень) контролировать этот процесс. Безусловно, такой процесс помог частично снять социальное напряжение во взаимоотношениях между жителями и коммунальщиками. Однако практика показала, что для полноценного взаимодействия необходимо еще и нормативное закрепление контроля за качеством услуг ЖКХ, чем, надеюсь и станет принятое Положение.

Марія ДЗЮПИН,

експерт Громадської організації
«Інформаційно-правовий центр
«Наше право» (м. Львів)

СТАН ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІЙ СФЕРІ В М. ЛЬВОВІ: НОРМАТИВНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Центром “Наше право” було здійснено аналіз документів Львівської міської ради, розмічених на її офіційному сайті, відомостей, отриманих за запитами на інформацію, повідомлень у ЗМІ, судових рішень, що містяться в Єдиному державному реєстрі судових рішень, результатів опитувань, з метою виявлення наявних механізмів участі органів самоорганізації населення (громадськості) у забезпеченні населення якісними житлово-комунальними послугами. За результатами проведеного аналізу можна стверджувати, що чіткої стратегії формування та розвитку органів самоорганізації населення у місті Львові немає.

Так, за один рік існування прийнятого Львівською міською радою “Положення щодо створення і діяльності органів самоорганізації населення” ми не побачили послідовної і значної динаміки у створенні відповідних органів. Тривожним, з нашої точки зору, є факт утворення у 2012 р. органу самоорганізації населення із вибіркоким наданням йому міською радою лише частини власних повноважень, відсутність делегування повноважень, не кажучи вже про наділення цього органу частиною майна та фінансів.

Потребує удосконалення практика залучення членів територіальної громади до формування та реалізації місцевої політики у сфері житлово-комунальних послуг (через консультації з громадськістю, діяльність робочих та консультативних органів). Для цього необхідно внести зміни у діючі локальні нормативно-правові акти (найперше ті, які стосуються самої діяльності органів самоорганізації населення), посилювати співпрацю із громадськістю, а також покращувати механізми громадського контролю споживачів послуг за якістю, обґрунтованістю надання житлово-комунальних послуг.

Вважаємо, що органи місцевого самоврядування під час прийняття рішень у сфері житлово-комунальних послуг повинні враховувати позицію споживачів даних послуг через проведення досліджень громадської думки, тематичних експертних круглих столів та фокус-групових досліджень.

Важливим компонентом розвитку системи громадського контролю за якістю надання житлово-комунальних послуг має стати інформаційно-роз'яснювальна робота серед споживачів житлово-комунальних послуг, як з боку органів місцевого самоврядування, так і з боку інститутів громадянського

суспільства. Потребує також розвитку інститут підзвітності органів та посадових осіб у сфері реформування житлово-комунального господарства.

Діючі локальні нормативно-правові акти найчастіше дублюють положення законодавчих чи підзаконних актів, в них відсутні чіткі та дієві механізми для громадського контролю за якістю житлово-комунальних послуг.

Чинне законодавство України передбачає чимало механізмів для ОСНів і громадськості щодо участі у формуванні державної та місцевої політики. В місті Львові знайшли своє відображення лише їх незначна частина. Найбільша активність спостерігалась під час громадських слухань, участі в роботі робочих груп, при зверненнях громадян в органи влади, при звітуванні цих органів про свою роботу, при створенні ОСББ. Та й із відповідей представників органів місцевого самоврядування впливає, що має місце сприяння лише проведенню громадських слухань у місті та створенню ОСББ, а щодо інших механізмів робота не проводиться. На нашу думку, влада Львова повинна приділяти увагу ОСНам, так як і ОСББ.

В актах Львівської міської ради практично закріплена та реалізується зовсім незначна кількість механізмів впливу ОСНів, громадськості, що передбачені законодавством України. Наприклад, Ухвала Львівської міської ради від 26.04.2012 «Про затвердження Програми організації волонтерської служби приймаючого міста Львів» – закріпила механізм забезпечення ефективної роботи волонтерської служби приймаючого міста під час турніру.

Помітно, що з приводу інших питань в інтересах Львівської міської ради приймаються локальні акти з метою залучення громадськості. Виникає запитання, чому не прийняти Львівською міською радою акту, щоб врегулювати механізми участі громадськості у сфері надання ЖКП. Адже, чи не кожен мешканець міста є споживачем житлово-комунальних послуг. Львівською міською радою та іншими органами не проводяться або проводяться в незначній мірі заходи щодо залучення громадськості до впливу на сферу житлово-комунальних послуг. Необхідно створювати додаткові механізми, умови та залучати громадськість до активної діяльності у сфері житлово-комунальних послуг.

У зв'язку з цим експерти Центру “Наше право” розробили проекти локальних нормативно-правових актів та пропозиції щодо внесення змін до діючих локальних актів:

1. Альтернативний проект Положення про громадські слухання у м. Львові – розроблений з метою якомога ефективніше із залученням громадськості вирішувати питання місцевого значення.

Оскільки, протягом останніх двох років проведення громадських слухань здійснюється у довільному порядку і немає жодного чинного акту, який би регулював питання участі мешканців та об'єднань громадян в них, у Львівській міській ради виникла потреба прийняти Положення про громадські слухання у м. Львові. Нещодавно був розроблений проект Положення про

громадські слухання у м. Львові та винесений, знову ж таки, на громадські слухання. Проте, цей проект практично ідентичний до Положення про громадські слухання, що міститься у дод. № 4 Статуту міста від 28.01.2010, який ще не зареєстрований у відповідному підрозділі Мінюсту, окрім цього не відповідає низці законодавчих вимог.

Ми пропонуємо альтернативний проект Статуту, в якому закріплений один з найголовніших механізмів – громадські слухання.

2. Проект **Положення про сприяння розвитку локальної демократії та громадського контролю за наданням житлово-комунальних послуг**, метою якого є ефективне залучення інститутів громадянського суспільства до контролю за місцевою політикою у сфері надання житлово-комунальних послуг, створення умов для підвищення їхньої якості у м. Львові, підвищення рівня довіри мешканців міста до місцевих органів влади. Положення визначає правові, організаційні, фінансові основи регулювання відносин щодо співпраці органів місцевого самоврядування з громадськістю у сфері житлово-комунальних послуг.

У разі затвердження міською радою даного положення, на території міста Львова буде закріплено низку механізмів локальної демократії та громадського контролю за місцевою політикою в сфері ЖКП. Також, у даному Положенні ми пропонуємо розробити за участю представників громадськості і затвердити Львівською міськрадою:

- Порядок оприлюднення публічної інформації, що стосується надання ЖКП, звітів про використання бюджетних коштів Львівською міською радою, її виконавчими органами, виконавцями послуг, ОСББ, ОСН у м. Львові;
- Порядок захисту прав споживачів ЖКП у м. Львові;
- Програму сприяння розвитку органів самоорганізації населення у м. Львові;
- Програму спільного інвестування територіальної громади та органів місцевого самоврядування у сферу житлово-комунального господарства у м. Львові;
- Положення про створення та роботу консультативно-дорадчих органів при Львівській міській раді;
- Положення про проведення громадських слухань у місті Львові.

3. Проект ухвали Про внесення змін до ухвали Львівської міської ради № 764 “Про Положення щодо створення та діяльність органів самоорганізації населення”, розроблений з метою приведення Положення про створення та діяльність органів самоорганізації населення в місті у відповідність до Закону України “Про органи самоорганізації населення”, Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” та інших актів законодавства. Даний Проект також, включає зауваження до ухвали Львівської міської ради “Про затвердження Положення щодо створення та організації діяльності органів самоорганізації населення”.

4. Пропозиції щодо змін та доповнень Положення про органи самоорганізації населення у м. Львові розроблені для удосконалення цього Положення та сприяння розвитку органів самоорганізації населення.

Питання локальної демократії мають бути врегульованими, насамперед, у статуті територіальної громади міста Львова. На сьогодні діє Статут територіальної громади м. Львова, затверджений ухвалою Львівської міської ради № 1649 від 28.03.2002. Статут територіальної громади м. Львова, затверджений Ухвалою Львівської міської ради № 3153 від 28.01.2010, дещо розширив можливості членів територіальної громади. Однак, станом на сьогодні, даний акт ще не зареєстрований у відповідному підрозділі Міністерства юстиції України.

22 серпня 2012 року ГО ІПЦ “Наше право” надіслала звернення на ім'я міського голови м. Львова А.І. Садового. Звернення містить такі пропозиції: “створити робочу групу з розробки нової редакції Статуту територіальної громади міста Львова, до роботи якої залучити широку громадськість та експертне середовище, представників депутатського корпусу та науковців-конституціоналістів”. Статут 2010 року не відповідає сучасним нормам законодавчих актів і потребує радикального оновлення.

Також, додатково, Центром “Наше право” здійснено аналіз судової практики щодо спорів за участь ОСНів у сфері ЖКГ:

Для здійснення даного аналізу було переглянуто близько 8 тисяч судових рішень, починаючи з набрання законної сили Законом України “Про органи самоорганізації населення” від 11.07.2001 по 24.09.2012. З числа проаналізованих судових рішень кілька десятків стосуються сфери ЖКП.

ОСН найчастіше зверталися до суду з приводу стягнення заборгованості за утримання будинку та прибудинкової території (або житлово-комунальних послуг). До цього виду відноситься практично більшість судових рішень.

Всього декілька судових справ були з приводу:

1. Проведення у будинку ремонтних робіт, погашення боргу, майнові відносини (передача гуртожитку у комунальну власність), з метою здійснення ремонту та погашення боргу за надані ЖКП.

2. Відновлення системи теплопостачання.

3. Повернення споживачам коштів за ненадані житлово-комунальні послуги, включення житлового будинку до титульного списку капітального ремонту.

4. Будівництво на прибудинковій території у вигляді прибудови до зовнішніх дверей підвального приміщення будинку, у якому знаходиться технічне обладнання, яке забезпечує подачу тепла до однокімнатних квартир.

5. Визнання ОСНів замовниками робіт з газопостачання та газифікації будинків.

6. Переведення багатоповерхового будинку на баланс ОСНів, у зв'язку з

тим, що у процесі експлуатації будинку наявні систематичні перебої у водопостачанні та водовідведенні, неналежне обслуговування внутрішньодомової, зовнішньої та прибудинкової території, нерегулярне вивезення сміття, невиконання поточних ремонтів.

7. Визнання відсутності права на відключення від газопостачання та заборону відключення від газопостачання.

8. Внесення змін до договору про надання послуг з водопостачання.

9. Розірвання договору щодо надання послуг з утримання будинків та споруд в межах отриманих від населення грошових коштів.

Багато позовних заяв суди різних інстанцій повертають позивачам (ОСНам). Це позовні заяви як в сфері ЖКП, так і з інших питань. Основна причина – це позовна заява, складена з порушенням вимог законодавства (наприклад, ненадані усі необхідні документи до позовної заяви) або ж подана в суд неналежної судової інстанції.

На думку судів України у спраху щодо ЖКП, позивачі (ОСН) подають недостатньо доказів. Найбільшу увагу суди приділяють документальним доказам: квитанції, договори, висновки експертів, скарги мешканців... Якщо ОСН вирішив оскаржити в судовому порядку неякісне надання ЖКП, йому слід ретельно підготуватися і зібрати усі необхідні документальні докази.

Найбільш активні ОСНи, які подавали позови до судів України, знаходяться у таких областях як: Херсонська, Волинська, Івано-Франківська, Одеська, Луганська, Київська та АР Крим.

З огляду на це можна підсумувати, що контрольну функцію за якістю ЖКП ОСНи використовують не досить часто. За даними різноманітних соціологічних досліджень, більшість населення України не задоволена якістю ЖКП. А судових справ не досить багато.

Маю надію, що сьогоднішній захід запровадить якісні зміни в підходах як до розвитку ОСНів, так і інших форм участі громадськості у вирішенні питань місцевого значення.

Дякую за увагу!

Андрій НЕСТЕРКОВ,

голова Органу самоорганізації
населення «Комітет мікрорайону
«Русанівка» (м. Київ)

СТАН ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІЙ СФЕРІ В М. КИЄВІ: НОРМАТИВНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

В рамках нашого регіонального проекту було проаналізовано стан залучення громадськості та ОСНів столиці України до процесу контролю за забезпеченням киян житлово-комунальними послугами. За результатами опрацювання зазначених механізмів нами було підготовлено та складено реєстр відповідних локальних нормативно-правових актів, що включав рішення Київської міської ради, розпорядження виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) та Київського міського голови, наказів Головного управління КМДА та розпоряджень Дніпровської районної в місті Києві державної адміністрації. Загалом було проаналізовано *171 акт*, які були ухвалені *за період 1998-2012 рр.* До вказаного Реєстру увійшли нормативно-правові акти з питань житлово-комунального господарства, житлово-комунальних послуг, благоустрою, озеленення, управління районами.

Для проведення аналізу механізмів залучення ОСНів і громадськості до процесу забезпечення населення житлово-комунальними послугами *було досліджено 81 локальний нормативно-правовий акт* м. Києва. Також був зроблений аналіз нормативно-правових актів, прийнятих до квітня 2006 року, однак які є чинними на даний час. Лише у *18 актах* були зазначені механізми залучення громадськості та ОСНів столиці України до процесу забезпечення киян житлово-комунальними послугами, що становить *понад 22% від їх загальної кількості*. При цьому вплив ОСНів на столичну владу досі залишається формально мінімальним, а насправді – відсутній.

Аналіз виявив наявність таких механізмів впливу територіальної громади міста Києва, громадських організацій і ОСНів на процес надання киянам житлово-комунальних послуг:

- загальні збори;
- місцева ініціатива;
- громадські слухання;
- громадський контроль;
- контроль ОСНів;
- консультації з громадськістю;
- громадська експертиза.

Загальні збори (ст. 11 Статуту територіальної громади міста Києва) проводяться за місцем проживання членів територіальної громади міста. Рішення загальних зборів, прийняте більш, ніж 1 000 учасниками, вважається

обов'язковим до розгляду на сесії Київської міської ради. У проаналізованих документах ми не побачили прийняття Київрадою відповідних рішень.

Місцеві ініціативи (ст. 12 Статуту) є правом територіальної громади ініціювати розгляд у Київській міськраді будь-якого питання, віднесеного Конституцією України, законами України та цим Статутом до предметів відання місцевого самоврядування у місті Києві. Теж саме маємо з реалізацією зазначеного механізму.

Громадські слухання (ст. 13 Статуту) є правом членів територіальної громади зустрічатися з депутатами Київської міської ради, відповідної районної у місті Києві ради, а також Київським міським головою та іншими посадовими особами місцевого самоврядування у місті Києві, під час яких вони можуть заслуховувати вказаних осіб, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, які належать до відання місцевого самоврядування у місті Києві. Пропозиції, які вносяться за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду органами та посадовими особами місцевого самоврядування.

У Києві громадські слухання за часів правління Київського міського голови Леоніда Черновецького не проводилися взагалі і ця норма залишається більше декларативною, ніж діючою.

При цьому варто зауважити, що жоден акт не визначає строку для виконання органами місцевого самоврядування рішень членів територіальної громади; останні можуть роками чекати розгляду свого питання на сесії Київради.

Громадський контроль передбачений лише в одному документі – «Програмі реформування і розвитку житлово-комунального господарства міста Києва на 2010-2014 роки». Він може здійснюватись представниками громадських організацій, статутом яких передбачено провадження діяльності у сфері житлово-комунальних послуг. Через відсутність відповідної норми ОСНи не можуть здійснювати контроль за реалізацією цієї Програми.

Типовим положенням про ОСНи, затвердженим рішенням Київради від 26.09.2002 № 10/170, передбачена можливість надання ОСНу у межах території його діяльності під час його утворення, зокрема, такого повноваження, як *здійснення контролю* за якістю надаваних громадянам, які проживають у житлових будинках на території діяльності ОСНу, житлово-комунальних послуг та за якістю проведених у зазначених житлових будинках ремонтних робіт. Але ця норма не працює через неприйняття Київрадою та її виконавчим органом відповідних рішень, які передбачали б механізми її реалізації.

У міській комплексній програмі «Сприяння місцевому самоврядуванню та розвитку громадянського суспільства у м. Києві на 2012-2016 рр.» зазначено, що *проведення консультацій з громадськістю* сприяє налагодженню системного діалогу органів міської влади і громадськості, підвищує якість підготовки та прийняття рішень з важливих питань міського та суспільного значення з урахуванням думки громадськості, створенню умов для участі

громадян у розробленні проектів таких рішень. Разом з тим у міській цільовій програмі не розписаний механізм цих консультацій. В цілому слід відмітити, що Київською міською радою не прийнято відповідного рішення, внаслідок цього відсутня локальна нормативно-правова база з їх проведення.

Ще однією з форм громадського контролю як ОСНів, так і громадських організацій є *громадська експертиза діяльності органів виконавчої влади*. З 22.10.2010 по 31.01.2012 інститутами громадянського суспільства проведено 17 громадських експертиз і лише одна з них – ОСНом.

Комітетом мікрорайону «Русанівка» на виконання власних повноважень у житлово-комунальній сфері за рахунок грантів від Міжнародного фонду «Відродження» протягом 2009–2010 років була здійснена громадська експертиза діяльності Дніпровської районної в місті Києві державної адміністрації щодо виконання нею у 2008 році комплексних загальноміських заходів «ТВІЙ ДІМ, ТВОЄ ПОДВІР'Я» на території мікрорайону Русанівка. За її результатами Дніпровською районною в місті Києві державною адміністрацією розпорядженням від 21 жовтня 2010 року № 537 були затверджені відповідні заходи. Разом із тим зазначене розпорядження не виконується і необхідних рішень або дій районною владою не вжито. Фактично результати громадської експертизи ігноруються керівництвом Дніпровської райдержадміністрації м. Києва.

«Правилами благоустрою міста Києва», які затверджені рішенням Київради від 25 грудня 2008 року № 1051/1051 (із змінами), передбачається, по-перше, *проведення громадського обговорення при прийнятті даних Правил*, і, по-друге, *діяльність громадських інспекторів благоустрою міста*. Ці інспектори мають, зокрема, право проводити перевірки і складати протоколи про адміністративні правопорушення щодо порушень вимог законодавства у сфері благоустрою тощо. Тим не менш, Правила не містять відповідних норм щодо участі ОСНів у їх виконанні.

Таким чином, ***більшість локальних нормативно-правових актів не містить механізмів впливу громадськості на порядок та якість надання населенню житлово-комунальних послуг. Разом із тим, при наявності в актах де-юре таких механізмів залучення, останні де-факто не діють.***

Наведений аналіз надання Київрадою власних повноважень ОСНам під час їх утворення засвідчив необхідність реформування системи надання ***власних та делегування додаткових повноважень.***

По-перше, потрібно порушити питання перед Київрадою про *надання ОСНам таких власних повноважень, як внесення у встановленому порядку пропозицій до проектів міських програм розвитку Києва та проектів міських бюджетів*. Це дозволить усунути певну неузгодженість між наданням власних повноважень та виконанням відповідного основного завдання – участі у реалізації соціально-економічного, культурного розвитку відповідної території, інших місцевих програм (пункт 3 частини 3 ст. 3 Закону України

“Про органи самоорганізації населення” і Типового положення про органи самоорганізації населення, затвердженого рішенням Київради від 26.09.2002 № 10/170). Крім того, актуальним стає залучення столичною владою ОСНів до реалізації цих програм і надання їм повноважень на здійснення громадського контролю за їх виконанням.

По-друге, ОСНи відсторонені від такої нормотворчої діяльності як *надання пропозицій до проектів містобудівної документації в частині Генерального плану розвитку столиці та детальних планів відповідних територій (мікрорайонів) і землевідведення під об’єкти будівництва*, результатом чого стала проблема незаконності забудов та відчуження земельних ділянок. Так, на зборах громадськості міста Києва 13 березня 2012 року «Кому і навіщо потрібен новий генплан Києва?» була оприлюднена така інформація. З 2002 по 2010 рік за часів Київських міських голів Олександра Омельченко та Леоніда Чернівецького до чинного Генерального плану розвитку Києва було внесено, навіть важко уявити, 1 143 зміни, внаслідок чого площа парків, скверів та бульварів скоротилася майже удвічі – з 6,6 тис. га до 3,7 тис. га. Натомість за Генпланом до 2020 року на цей час в столиці мало бути 7,6 тис. га зелених зон. За інформацією учасника цих зборів Тетяни Шевчук, Київрадою було прийнято 781 рішення з відчуження земельних ділянок. За даними Національного екологічного центру зникли 400 га парків та 4 000 га лісів навколо столиці під будівництво різноманітних котеджів.

По-третє, відповідно до Закону України «Про благоустрій населених пунктів», ОСНи отримали право на здійснення громадського контролю у цій сфері міського комунального господарства (ст. 11). Разом із тим, із Закону не зрозуміло, яким чином ОСНами може бути реалізований цей контроль. Адже громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів здійснюється громадськими інспекторами благоустрою населених пунктів згідно з положенням, яке затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства (ч. 1 ст. 41 Закону). Положення про зазначений громадський контроль затверджено наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 16.01.2007 № 7. Але це не знайшло відповідного відображення у Правилах благоустрою міста Києва.

Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища» (ст. 36) та «Про питну воду та питне водопостачання» (ст. 45) передбачено здійснення громадського контролю у цих сферах громадськими інспекторами, але у них не зазначено про надання такого права членам ОСНів. Таку ж картину ми маємо у наказах Міністерства екології та природних ресурсів України від 27.02.2002 № 88 «Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля» та Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 16.01.2007 № 7 «Про затвердження Положення про громадський контроль у сфері благоустрою населених пунктів».

Тому *надання членам ОСНів функцій громадських інспекторів для*

здійснення ними громадського контролю щонайменш у сферах благоустрою міста, охорони навколишнього природного міського середовища та питної води і питного водопостачання сприяло б розширенню контрольних функцій цих органів в інтересах як мешканців в межах їх території, так і киян в цілому.

По-четверте, у столиці відсутній механізм реалізації представницького статусу ОСНів, одним з ознак якого є право бути суб'єктом подання проектів рішень Київради. Відсутність таких норм у Статуті територіальної громади міста Києва та у Регламенті Київської міської ради не дозволяє ОСНам безпосередньо винести на розгляд депутатів Київради думку та позицію своїх мешканців для прийняття відповідних рішень. Остання зміна до цього Регламенту щодо присутності представників громадськості на пленарних засіданнях під час розгляду відповідного питання денного є лише частковою реалізацією цього статусу, але не вирішує його принципово. Тому надання ОСНам повноважень брати участь у підготовці таких проектів, обговорювати їх на засіданнях постійних комісій і бути присутніми на розгляді зазначених питань порядку денного на пленарних засіданнях Київради стане реалізацією у повній мірі їх представницького статусу.

По-п'яте, нещодавно затверджена Президентом України Стратегія порушує питання запровадження громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в цілому, що є вже кроком до формування в столиці повноцінного громадянського суспільства. Тому надання Київрадою ОСНам таких повноважень як *здійснення громадського контролю за діяльністю Київради, її виконавчого органу (Київської міської державної адміністрації), відповідної районної державної адміністрації, комунальних підприємств та підприємств – природних монополістів в частині їх реалізації* стало б дійсно революційним кроком і засвідчило би перехід на демократичні, відкриті відносини влади з киянами.

По-шосте, *принципова зміна у наданні Київрадою зазначених вище повноважень має полягати в тому, що вони повинні надаватися виключно квартальним, вуличним та мікрорайонним комітетам*. Адже останні, на відміну від будинкових комітетів, є по суті формами територіальної самоорганізації громадян і їх пропозиції стосуватимуться саме розвитку відповідних територій столиці як її містобудівних складових (кварталів, вулиць, мікрорайонів). Тобто, *доцільно запровадити надання їм, умовно кажучи, широких, а будинковим комітетам – вузьких власних повноважень*. При цьому *діяльність будинкових комітетів має бути направлена на захист та задоволення інтересів мешканців відповідних будинків при вирішенні їх життєвих проблем*. І однією з важливих форм їх діяльності мають бути контрольні функції у сфері житлово-комунальних послуг та ремонтних робіт, реалізація яких стає вкрай актуальною через погіршення якості надання цих послуг та проведення зазначених робіт.

По-сьоме, пропонуємо *власні повноваження надавати ОСНам під час як їх утворення, так і здійснення своєї діяльності*. До речі, це дозволить виправити ситуацію в Києві з низкою органів самоорганізації населення, яким

з незрозумілих причин не було надано таких повноважень при їх утворенні з одного боку, а з іншого боку – зробити надання цих повноважень поетапним, в залежності від потреби у цьому ОСНів. Сам же перелік їх власних повноважень має бути переглянутим і розширеним.

По-восьме, загальна норма про делегування повноважень ОСНам потребує певного корегування. Делеговані повноваження не можуть надаватися по аналогії з власними з таких міркувань. Вони вимагають від ОСНу професіоналізму, яким не кожен з них володіє. Делегування потребуватиме виділення за рахунок міського бюджету додаткових ресурсів, але до цього можуть бути не готові столичні органи виконавчої влади, насамперед у фінансовому плані. Крім того, надання таких повноважень має супроводжуватися змінами в організації роботи відповідних структурних підрозділів Київської міської державної адміністрації, комунальних служб і підприємств, що неминуче буде наштовхуватися на їх приховану протидію. І останнє, найголовніше: органи столичної влади мають бути готові на ділі, а не на словах, співпрацювати з ОСНами як із повноцінними партнерами. Тому ***власні повноваження пропонуємо розглядати в широкому узагальненому варіанті, а делегування повноважень має здійснюватися відповідним ОСНам із конкретним їх визначенням та ресурсним забезпеченням.***

Самоорганізація не стоїть на місці і в столиці України цей рух набирає обертів. У місті станом на вересень 2012 року легалізовано 110 ОСНів, з яких: будинкових – 41, вуличних – 4, квартальних – 8, мікрорайонних – 57. Загалом ОСНами охоплено 736 тис. мешканців Києва. З грудня 2010 року по серпень 2012 року розпочався новий етап у розвитку самоорганізації населення. За цей період було легалізовано 23 ОСНи, а Київрадою були надані 53 дозволи на створення таких органів. За інформацією КМДА, подальше збільшення числа ОСНів дозволить охопити вже 805 тисяч киян.

На завершальному етапі проекту ми здійснюємо погодження та лобіювання проектів підготовлених нами нормативно-правових актів. З метою роз'яснення нормотворчих ініціатив ми намагаємося зустрічатися безпосередньо з першими особами середньої виконавчої ланки – начальниками структурних підрозділів КМДА. І тут ми зіштовхнулися з такою проблемою.

На конференції 5 вересня цього року «Роль органів самоорганізації населення у розвитку столиці» голова КМДА О.П. Попов заявив, що відтепер голови структурних підрозділів КМДА знатимуть, що таке ОСНи і плідно співпрацюватимуть з їх керівниками. Натомість *останніми блокується реалізація цієї ініціативи міського очільника, а наші пропозиції наштовхуються на їх приховану протидію. Їх відповіді на наші проекти є по суті відписками.* Крім того, ми не можемо зустрітися з деякими з них. Так, фактично неможливо потрапити на прийом до начальників двох Головних управлінь: контролю за благоустроєм, а також енергетики енергоефективності та енергозбереження. До цього додається непрофесіоналізм виконавців цих управлінь, які не можуть обґрунтувати свої відписки.

Ія ЛАННА,

експерт Благодійного фонду
«Єдність» за майбутнє»
(м. Запоріжжя)

Валентина БАЛБЕКОВА,

менеджер Благодійного фонду
«Патріот Запоріжжя»
з питань роботи з органами
самоорганізації населення
(м. Запоріжжя)

СТАН ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІЙ СФЕРІ В М. ЗАПОРІЖЖІ: НОРМАТИВНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Місто Запоріжжя, яке нараховує 742 000 мешканців, є великим обласним центром, в якому більшість житла – це багатоповерхові будинки, в яких проживає більш як 70% населення. В місті 3 882 будинки загальною площею 11 066,92 тис кв.м. Крім того, біля 30% населення міста проживають у власних житлових будинках, як правило одноповерхових. Ще за радянських часів в таких районах були створені квартальні комітети – перші органи самоорганізації населення, які більш або менш ефективно виконують функції щодо представлення інтересів громади та виконують додаткові повноваження, надані їм місцевою владою.

Закон України «Про органи самоорганізації населення» був прийнятий в 2001 році. Першими ОСНами в місті Запоріжжі, створеними за новим Законом, були будинкові комітети в гуртожитках. Мотивацією для об'єднання в будинкові комітети стала тарифна політика в сфері ЖКГ місцевої влади, дискримінаційна по відношенню до мешканців гуртожитків. До 2003 року тарифи на утримання багатоквартирних будинків, в тому числі і гуртожитків, встановлювались облдержадміністрацією та були однаковими незалежно від того проживає мешканець у гуртожитку, чи в багатоквартирному будинку. Тарифи також не залежали від того, відносився будинок до комунальної власності чи знаходився на балансі підприємства, як відомче житло.

У зв'язку зі змінами законодавства, право затверджувати тарифи на утримання будинків перейшло до міськвиконкому. Законодавчо були прописані вимоги щодо формування обґрунтованого тарифу, який включає всі витрати на утримання будинку. Скористувавшись такими змінами до законодавства, балансоутримувачі гуртожитків сформували тарифи, до яких включили всі витрати не тільки на утримання будинку, але й на утримання багаточисельного штату обслуговуючого персоналу – такого, як чергові, комендант гуртожитку та інші.

Ситуація, яка склалась із формуванням тарифу на утримання будинків по деяких гуртожитках була вкрай негативна. Якщо мешканці звичайних багатоквартирних будинків платили за обслуговування будинків по 36 коп. за 1 м.кв в дев'ятиповерхових будинках, мешканці п'ятиповерхових будинків платили по 29 коп. за 1 м.кв., а мешканці гуртожитків платили від 3,0 грн до 7,0 грн за 1 кв.м. Крім того, в зв'язку із відсутністю у мешканців гуртожитків лічильників на електроенергію та наявності на перших поверхах орендарів помешкань під офіси та торгові об'єкти, об'єми спожитої електроенергії однією кімнатою при розрахунках досягали 800 кВт. Все це сприймалось громадянами, які проживали в гуртожитках, вкрай негативно: вони не мали можливості приватизувати своє житло, та ще й платили непропорційно високу ціну за кімнату в гуртожитку.

Найбільш досвідчені громадяни намагались з'ясувати, яким чином формується тариф, але натикались на досить великий спротив адміністрацій обслуговуючих організацій, які не надавали такої інформації. Таким чином, намагались захистити свої права, громадяни – мешканці гуртожитків об'єднувались в ініціативні групи, а згодом стали одержувати дозвіл від міської ради на створення будинкових комітетів. Таким чином, вже в 2004 році 22 будинкових комітети гуртожитків об'єднались в асоціацію будинкових комітетів.

Асоціація почала планомірну роботу по вирішенню проблем гуртожитків. Завдяки діяльності Асоціації та будинкових комітетів, які увійшли до Асоціації, були підготовлені проекти рішень міської ради щодо зміни статусу гуртожитків на житлові будинки, що дало змогу одержати ордери на житло та приватизувати його. Мешканці гуртожитків також взяли під свій контроль тарифи на обслуговування своїх будинків, що допомогло знизити тарифи на обслуговування будинку. Використовуючи повноваження п. 6 ст. 14 Закону України «Про органи самоорганізації населення» щодо права на здійснення контролю за якістю надаваних послуг житлово-комунальними підприємствами, будинкові комітети гуртожитків дійсно стали ефективними представниками мешканців гуртожитків та взяли під свій громадський контроль тариф на обслуговування свого багатоповерхового будинку. Так, представники будинкового комітету по вул. Український, 37 протягом 2008-2010, контролюючи тариф на обслуговування будинку, підписували акти виконаних робіт, відстежували всі послуги по своєму будинку та всі роботи. Це надало змогу утримувати тариф на рівні 1 грн 45 коп. за 1 кв.м. (для порівняння: в цей час інші мешканці будинків платили за обслуговування будинку від 80 коп. до 2 грн за 1 кв.м.).

В 2006 році активізувалась робота по створенню ОСНів в житлових будинках комунальної власності. Пов'язано це було також із збільшенням тарифу на послуги по обслуговуванню житлових будинків після того, як було прийнято рішення міськвиконкому щодо введення диференційованого тарифу на обслуговування багатоповерхових будинків (рішення від 28.08.2008 № 375).

Відповідно до цього рішення міськвиконкому, у кожному будинку перелік послуг на обслуговування затверджувався на зборах мешканців будинку. Також на зборах обирались так звані «старші» по під'їзду, які підписували акти виконаних робіт по будинку. Диференційований тариф значно збільшився у порівнянні з існуючим. На момент прийняття рішення міськвиконкому він складав 78 коп. для дев'ятиповерхових будинків та 56 коп. для п'ятиповерхових будинків. В той же час новий диференційований тариф становив від 80 коп. для п'ятиповерхових будинків і до 2,0 грн для дев'ятиповерхових та будинків підвищеної етажності. Така тарифна політика місцевої влади підштовхнула мешканців багатопверхових житлових будинків до створення будинкових комітетів, до завдань яких відносилось відстеження того, які роботи працівники житлових структур здійснювали протягом місяця в будинку, а також підписання актів виконаних робіт. Таким чином створилося більше 200 ініціативних груп, а згодом було зареєстровано 82 будинкових комітети.

Процес утворення будинкових комітетів супроводжувався, в більшості випадків, опором працівників житлово-комунальних підприємств, і тільки допомога районних адміністрацій надавала можливість, незважаючи на опір, провести збори по створенню ОСНів. Подальша робота будинкових комітетів, як правило, проходила в боротьбі за одержання якої-небудь інформації від працівників комунальних підприємств. Це відмічали майже всі голови будинкових комітетів на міських та обласних конференціях ОСНів, які були проведені у лютому 2010 року та грудні 2011 року. У зв'язку з необхідністю відстоювати свої права, які надані ОСНам Законом України «Про органи самоорганізації населення», 22 грудня 2011 року була проведена конференція по створенню Запорізької обласної організації Всеукраїнської асоціації сприяння самоорганізації населення.

Таким чином, розвиток ОСНів у Запоріжжі напряму пов'язаний із боротьбою за право контролювати якість послуг в сфері ЖКГ та прозорістю їх формування згідно із Законом України «Про органи самоорганізації населення».

Аналізуючи рішення, які були прийняті протягом 2010-2012 років Запорізькою міською радою та її виконкомом, на жаль, необхідно зазначити, що діяльність будинкових комітетів ніяк в них не вархувалась. Так, наприклад, у розділі 7 «Контроль за виконанням програми» рішення міської ради № 18 від 29 грудня 2010 року «Про затвердження «Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства м. Запоріжжя на 2010 – 2012 роки» передбачено, що «громадський контроль за ходом виконання Програми здійснюється представниками громадських організацій, статутом, яких передбачено впровадження діяльності у сфері житлово-комунальних послуг». В рішенні жодним чином не згадано про ОСНи, які згідно положень ст. 14 Закону України «Про органи самоорганізації населення» мають право у встановленому порядку вносити пропозиції до проектів місцевих програм соціально-економічного і культурного розвитку

відповідних адміністративно-територіальних одиниць та проектів місцевих бюджетів, а також мають право контролювати якість послуг, які надаються підприємствами у сфері ЖКГ.

У п. 5.3 цієї ж Програми йдеться про те, що реформування відносин у житловій сфері повинно здійснюватись, зокрема, шляхом створення об'єднань співвласників квартир у багатоквартирних будинках, неприбуткових організацій для управління та утримання будинків, їх ремонтів та експлуатації. Але про створення органів самоорганізації населення в житлових будинках та налагодження взаємодії між ОСНами та підприємствами, що працюють в сфері житлового господарства, в цьому пункті знов не йдеться.

Показовим в цьому плані є й рішення міської ради від 22.06.2011 № 43 року «Про продовження дії тимчасового мораторію щодо підвищення тарифів на послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій». Цим рішенням Комунальному підприємству «Виробниче ремонтно-експлуатаційне об'єднання 1-11, 13» та «Ремонтно-експлуатаційному об'єднанню по обслуговуванню гуртожитків» доручалося ввести окремий рахунок на послуги з утримання будинків та прибудинкових територій та надсилати мешканцям житлового фонду комунальної форми власності рахунки за надані послуги з інформацією про перелік робіт поточного ремонту, проведених у звітному місяці та їх вартість. Знов у цьому рішенні відсутня згадка про ОСНи в контексті здійснення контролю зі якістю проведених ремонтних робіт в рамках їх повноважень.

Так само немає згадки про ОСНи і в рішенні міської ради від 19.05.2010 № 27, яким була затверджена Програма «Ефективне управління в галузі комунального господарства на 2010-2012 роки». Тут йдеться вже не тільки про право ОСНів здійснювати контроль за якістю комунальних послуг, а й про ігнорування їх повноважень у сфері благоустрою. Таким чином, тут депутати обійшли своєю увагою положення Закону України «Про благоустрій населених пунктів», а також Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» в частині забезпечення можливості складання ОСНами протоколів про скоєння певних адміністративних правопорушень.

Слід зазначити, що така ситуація спостерігається і у випадках із рішеннями міськвиконкому. Наприклад, ухвалюючи рішення про затвердження тарифів на комунальні послуги, які приймались протягом 2006-2012 років, міськвиконком ніяк не враховував права ОСНів на контроль за якістю житлово-комунальних послуг, а самі ОСНи на практиці стикалися із великими труднощами та перешкодами.

Таким чином, залишалось актуальним питання про необхідність при прийнятті місцевою владою рішень у сфері ЖКГ прописувати механізми реалізації повноважень органів самоорганізації населення в цій сфері. Як альтернативний варіант, Запорізька міська рада могла прийняти окрему міську програму сприяння органам самоорганізації населення в їх роботі, яка би враховувала такі концептуальні положення:

1. Сприяти створенню ОСНів в багатоквартирних будинках та надавати їм приміщення для проведення зборів та інших заходів;
2. Надавати інформацію про кількість зареєстрованих мешканців будинку для підготовки та проведення зборів по створенню ОСНів та ОСББ;
3. Районним адміністраціям міста розмішувати на своїх стендах інформацію для допомоги ОСНам та ініціативним групам (етапи реєстрації ОСНу, зразки документів тощо);
4. Проводити інформування населення про роботу ОСНів через комунальні засоби масової інформації (сайт міської ради, газету «Запорізька Січ», телеканал МТМ, тощо);
5. При формуванні бюджету забезпечувати фінансування роботи ОСНів на належному рівні;
6. Згідно зі статутом міста розробити положення про громадські слухання з урахуванням пропозицій ОСНів;
7. Забезпечити проведення громадських слухань з питання формування тарифів на житлово-комунальні послуги;
8. Розробити та затвердити на сесії міської ради довгострокову програму (на 5 років) проведення капітальних ремонтів багатоквартирних будинків;
9. Надавати ОСНам інформацію про надані послуги по ремонту та утриманню будинку та прибудинкової території із зазначенням виконавця робіт, кількості виконаних робіт, їх вартості, кількості витрачених матеріалів та їх вартості;
10. Забезпечувати доступ представників ОСН та ОСББ до технічної документації на будівлю та споруди (технічний паспорт, журнал та Акти технічного огляду будинку, план прибудинкової території тощо), знайомити з нормативними документами (закони України, постанови, ДБН, ДСТУ тощо);
11. Надавати інформацію про залишок суми невикористаних коштів на технічне обслуговування будинку та прибудинкової території;
12. За обов'язковою участю представника ОСНу або ОСББ, після огляду будівлі комісією (п. 2.1.3 наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17 травня 2005 р. № 76), в місячний термін надавати ОСНу або ОСББ плани робіт поточного ремонту, плани робіт з підготовки будівлі та інженерних систем до роботи у весняно-літній та осінньо-зимовий період, а також підписувати акт і паспорт готовності будинку до опалювального періоду;
13. Обстеження, технічну експертизу, паспортизацію будинку для підготовки його до капітального ремонту проводити за участю представника ОСНу або ОСББ;
14. Створювати міжвідомчу комісію при неякісному виконанні робіт або наданні послуг з обов'язковою участю в комісії представника виконавця робіт, послуг та за участю представника ОСНу або ОСББ;
15. Проводити інформаційно-роз'яснювальні семінари для ОСНів та ОСББ за участю усіх відповідальних управлінь міськвиконкому при змінах в законо-

давстві та нормативних документах, які приймаються органами місцевого самоврядування;

16. Угоди оренди приміщень, підвалів, дахів тощо, роботи по встановленню допоміжних приладів, прокладки кабелів та інші роботи, не передбачені технічною документацією на будинок, проводити після узгодження з представником ОСНУ та ОСББ;

17. Проводити погодження з ОСНом та ОСББ актів виконаних робіт з поточного та капітального ремонту будинку, актів робіт, виконаних сторонніми організаціями та підприємствами, а також завдань з технічного обслуговування та поточного ремонту.

Маємо зазначити, що проведена лобістська кампанія на рівні міської влади завершилася успіхом. 25 липня 2012 року на засіданні 24 сесії Запорізької міської ради депутати одноголосно затвердили «Програму розвитку органів самоорганізації населення м. Запоріжжя на 2012-2015 роки». Праця згуртованої координаційної ради обласної організації Всеукраїнської асоціації сприяння самоорганізації населення не залишилась без уваги з боку влади. Всі пропозиції були проаналізовані, враховані та винесені на розгляд міської ради. Таким чином ми змогли на рівні міста значно розширити повноваження ОСНів. Зрозуміло, що представники будинкових комітетів та ОСББ зворушені неабияким успіхом. Сподіваємось, що після прийняття програми будуть набагато швидше та простіше вирішуватися проблеми з утримання та обслуговування будинків.

Михайло ЗОЛОТУХІН,

Заступник голови
Всеукраїнської громадської
організації «Асоціація сприяння
самоорганізації населення»,
голова правління Фонду
розвитку міста Николаєва
(м. Николаїв)

СОСТОЯНИЕ ОБЩЕСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ В ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОЙ СФЕРЕ В ГОРОДЕ НИКОЛАЕВЕ: НОРМАТИВНЫЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ

Состояние жилищно-коммунального хозяйства – одна из наиболее острых проблем для николаевцев и всех украинцев. Причин тому много. Нам в наследство от СССР досталась неэффективная, затратная, неконкурентная система ЖКХ. За два с лишним десятилетия независимости Украины жилищно-коммунальное хозяйство не стало лучше: сооружения, сети и коммуникации достигли предельного морального и физического износа, а средств на поддержание их в жизнеспособном состоянии, не говоря уже о реконструкции и модернизации, хронически не хватает.

Одна из проблем отрасли заключается в отстраненности потребителей (жильцов) от поставщиков и исполнителей услуг. Фактически плата за содержание домов и придомовых территорий, или, как её по старинке называют, квартирная плата, по сути, напоминает абстрактный налог. Ведь налог не является оплатой за конкретный товар, гражданин уплачивает подоходный налог априори, по факту получения дохода, и не очень четко понимает, на что идут его деньги. Но заплатить должен обязательно, уклонение от уплаты налогов – это правонарушение.

Нечто подобное происходит и с квартплатой: платить нужно, а за что – непонятно. Жилец дома не ведает, за что именно платит, какие конкретно услуги, какого качества, в каких объемах и в какие сроки должна оказать ему эксплуатационная организация, взимающая с него деньги. Но ведь квартплата – это не исполнение гражданского долга перед государством и обществом, не налог, это оплата за услуги. Возникает закономерный вопрос: за какие?

Приведем конкретный пример. Жилец многоквартирного дома понятия не имеет, какие именно виды работ, какого качества и периодичности должен выполнять ЖЭК, предоставляя услугу «обслуживание внутрименовых сетей» (пункт 7 решения Николаевского горисполкома от 30.07.2010 № 1028). Выполняет ЖЭК эти работы? А может он их не выполняет? «Так за что я должен платить?» – задается вопросом жилец. Его терзают смутные догадки, но что-либо оспорить, выставить ЖЭКу акт-претензию о непредоставлении

или некачественном предоставлении этой услуги он не может, не может провести перерасчет. В итоге некоторые горожане, интуитивно чувствуя себя обманутыми, вообще перестают платить за квартиру. Тут уже страдает ЖЭК. Но и он не может обратиться в суд на взыскание долга с нерадивого потребителя, ведь для этого с ним следует заключить договор, где четко будут прописаны оказываемые услуги, их объемы, сроки предоставления и т.д. А такого договора с каждым жильцом у ЖЭКа нет, значит и взаимных договорных обязательств – тоже нет. С чем идти в суд? К тому же отсутствие такого договора является грубым нарушением Закона Украины «О жилищно-коммунальных услугах».

Представьте, что вы решили построить себе дом и пригласили подрядчика, а тот говорит: плати триста тысяч и я тебе все сделаю под ключ. Вы интересуетесь: сколько и каких потребуется стройматериалов, по какой цене подрядчик будет их покупать, сколько у него стоит куб кирпичной кладки, квадратный метр стяжки или поклейки обоев, укладка линолеума, установка одной точки электрооборудования, какое качество работ он гарантирует? А тот в ответ: не твоё дело, ты, главное, за всё заплати, а я уж сам как-нибудь разберусь! Разумеется, от услуг такого подрядчика вы откажетесь и найдете другого, возможно, за меньшую цену. Но вы не сможете отказаться от услуг ЖЭКа. Кто вам позволит, чтобы весь дом обслуживала одна организация, а вашу квартиру и вашу долю в общих коммуникациях, в уборке придомовой территории, ремонте крыши, в вывозе мусора – другая?!

Подобная неопределенность на рынке жилищных услуг, отсутствие взаимопонимания между его участниками ведет к росту недовольства со стороны населения, причем зачастую это недовольство необоснованное. Если жилец возмущается, что в подъезде грязно, он может и не знать, что уборка подъездов не входит в тариф. Да что там уборка! Многие до сих пор уверены, что ЖЭКи обязаны бесплатно менять им сантехнику, ремонтировать сети внутри квартиры, чуть ли не лампочки в комнатах закручивать!

Между тем, постановление Кабмина от 01.06.2011 № 869 «Об обеспечении единого подхода к формированию тарифов на жилищно-коммунальные услуги» четко указывает, что орган местного самоуправления должен принять решение, которое утверждает количественные и качественные показатели, структуру, периодичность и сроки предоставления услуг по содержанию домов и придомовых территорий. Однако в полном объеме это постановление в нашем городе не выполнено. Хотя в Киеве, Вознесенске, Херсоне, Мариуполе, Луганске и многих других городах страны – выполнено, там эксплуатирующие предприятия уже на практике отчитываются перед жильцами, а те закрывают им акты выполненных работ только после того, когда они уже осуществлены на практике. Чем же мы хуже? Вдобавок такая неопределенность препятствует выполнению в Николаеве программы Президента Украины «Богатое общество, конкурентоспособная экономика, эффективное государство», где повышение качества жилищно-коммунальных услуг с помощью разработки понятных и

адекватных стандартов качества, контроль со стороны потребителей значатся в числе приоритетов.

Разработать проект решения горисполкома, регулирующего этот важный вопрос взаимоотношений жильца и ЖЭКа, должен был городской департамент ЖКХ. Однако там не сочли нужным «переутруждаться». Тогда это сделали эксперты Фонда развития города Николаева, Всеукраинской ассоциации содействия самоорганизации населения и Одесского регионального института Национальной академии государственного управления при Президенте Украины в рамках проекта «Жилищно-коммунальные услуги – под контроль общественности» при поддержке Pact Inc., Международного фонда «Возрождение» и Фонда Восточная Европа. Причем разработали не «с бухты-барахты», а проведя вдумчивое исследование проблемы, проанализировав местную нормативную базу, в том числе и на предмет наличия механизмов влияния общественности на оказание жилищно-коммунальных услуг и их качество. Учитывался и опыт других городов, где аналогичные решения уже работают, помогая горожанам на практике контролировать качество услуг, а не выбрасывать деньги в «черную дыру».

Проект решения горисполкома, получивший название «Об упорядочении предоставления услуг по содержанию домов, сооружений и придомовых территорий в г. Николаеве» прошел общественные слушания, а также получил одобрение на заседании экспертно-общественного совета при Николаевском горисполкоме. Но принятие этого решения тормозится на уровне департамента ЖКХ. Возникает вопрос: почему? Не хотят лишних хлопот, подозревают, что документ поломают радужную картинку в ЖКХ на уровне города? Или опасаются, что такое решение поставит надежный заслон коррупции в данной отрасли – сговору между представителями местного самоуправления и ЖЭКов? Другие разумные объяснения найти сложно.

Хочется верить, что в конечном итоге власть и общественники объединят усилия и задействуют все возможные резервы ради того, чтобы как можно скорее добиться положительного результата. Если уж профильное подразделение исполкома – Департамент ЖКХ – саботирует принятие решения, то вся надежда на городского голову Владимира Чайку и членов горисполкома. Только они могут принять решение, превращающее квартплату из повинности жильца в плату за качественную услугу!

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ НА ТЕМУ: “ДОСВІД САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ”

Олег САВЧУК

голова сільського комітету
с. Підліски,
кандидат історичних наук
(с. Підліски, Волинська обл.)

СІЛЬСЬКА САМООРГАНІЗАЦІЯ У КОНТЕКСТІ МАЙБУТНЬОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Про необхідність проведення реформи адміністративно – територіального устрою було проговорено дуже багато представниками усіх попередніх влад і нинішньої в тому числі. Проте, було сказано стільки, що в результаті створився повний вінегрет із слів, концепцій, законопроектів, проголосованих пропозицій. Проте, віз залишився і нині там. І в державі не тільки немає жодного закону, який робив би перший крок до реформи, але й немає необхідних змін до існуючих законів. Наприклад, щодо Закону України «Про органи самоорганізації населення». Тож спробуємо основними тезами розібратись все ж, у чому полягають основні проблеми розвитку сільських територій і що перешкоджає втіленню нового законопроекту «Про об'єднання територіальних громад» в редакції від 14.12.2011 № 9590.

Розвиток сільських територій неможливий без проведення адміністративно-територіальних змін. Основними проблемами у цьому напрямку є:

1. Відсутність стратегічного, просторового, економічного, соціального планування розвитку сільських територій. Проведення таких заходів неможливе без залучення значних людських, фінансових, наукових ресурсів. А це можливо лише у громадах, котрі володіють достатнім потенціалом. На сьогоднішній день це можуть здійснити тільки міста обласного підпорядкування. Та й вони сьогодні вже затиснуті межами приміських сіл. Інші адміністративні одиниці переважною мірою не мають ані власного бачення, ані бажання, ані можливості його розвивати. І як наслідок – планування сіл здійснюється за власним планом, а міст – за іншим. А в результаті, одні і другі бідні у порівнянні з їх європейськими колегами.

2. Місцеві бюджети нинішніх територіальних одиниць в основному дотаційні. І це пов'язано не стільки з величиною існуючих сільських рад, а саме з відсутністю можливості громад впливати на власний розвиток, на використання земельного потенціалу, використання важелів місцевих податків та зборів, використання конкурентних переваг окремих громад по залученню інвестицій.

3. Анахронізм часу – при відсутності однієї «правлячої партії», сільська рада залишається владою без влади. Проте, головне, що зупинено просторовий

розвиток територій районів та областей. Без належного місцевого самоврядування неможливо реалізувати ані соціальних, ані туристичних проєктів. І саме це позбавляє села робочих місць, робить їх зuboжілими.

Чому ж буксуватиме новий законопроект? Наведемо лише декілька прикладів, не вдаючись у полеміку з юристами.

1. Ніхто не захоче добровільно об'єднуватись без плану дій, відповідальності, коштів, передбачених на відповідний розвиток територій. І основою в цьому кожний сільський голова пам'ятає старе українське прислів'я, що краще бути першим на селі ніж другим в «об'єднанні сіл». Особливо коли це село сусідне з містом Київ, де немала ціна землі і на день сьогоднішній. До того ж незрозумілий механізм реалізації референдуму і проведення усієї процедури об'єднання.

2. У законопроекті простежується прагнення перекласти відповідальність «на хлопів», які не захочуть «добровільно об'єднатись». А це можна лише пояснити тим, що дехто бажає мати велику кількість бідних і відсталих сільських рад, де керують сільський голова, місцевий фельдшер, директор школи та завклубом. Саме там вигідно проводити вибори у мажоритарних округах. Бо об'єднані громади лідерство передають лідерам місцевого самоврядування.

3. На жаль, законопроект не тільки не розвиває місцеве самоврядування, а й позбавляє його громади. Так, наприклад, законопроектом передбачено введення посади старости. Проте, у громадах, де нині сільський староста є громадським обраним лідером, його передбачається зробити просто сільським чиновником, призначеним сільським головою, замість того, щоб обирати його теж на виборах.

І врешті, ми бачимо спробу обійти законопроектом усі існуючі закони і Конституцію України. Хоча при нинішній єдності Верховної Ради, уряду та президентської влади можна було б реалізувати цілісну концепцію реформи влади, розробленої фахівцями попереднього уряду, над якою працювали багато років. Але на «хлопський розум» зрозуміло одне: якщо реформи не вдасться провести – село щезне, як літературний вираз і малюнок у підручниках для дітей.

Айдер СЕЙТОСМАНОВ,
Представительство ПРООН
в Автономній республіці Крим
(м. Симферополь)

ОБЗОР ПРОЦЕССОВ САМООРГАНИЗАЦИИ В ГОРОДАХ И СЕЛЬСКИХ РАЙОНАХ АВТОНОМНОЙ РЕСПУБЛИКИ КРЫМ

Добрый день, уважаемые участники конференции!

В первую очередь я хотел бы поблагодарить за то, что являюсь участником данной конференции, и, со своей стороны, хотел бы сказать, что, то что здесь происходит, – это важный процесс.

Ясно, что Украина стремится в Европу, и у нас развивается демократия, у нас уже есть свой опыт, в т.ч. и относительно ситуации с жилищной собственностью. Благодаря таким проектам, конференциям, таким людям, которые здесь уже выступали, накапливается такой неоценимый опыт, без которого государство не может развиваться. И для меня в этом – особая ценность данного мероприятия.

Мой доклад будет касаться Крыма. Я, слушая очень внимательно предыдущие доклады, сравнивал ситуацию с тем, что происходит в Крыму. И сделал несколько выводов относительно самоорганизации. Все наши основные надежды и апеллирования идут в сторону власти. Потому что паровозик – это власть. И никуда мы не денемся от этого. Независимо от того, о какой власти мы говорим – о местном самоуправлении или же о государственной власти.

С чем мы имеем дело? Всех чиновников и должностных лиц органов местного самоуправления можно поделить на 4 категории.

Первые, это хорошие люди, но они не понимают, что такое самоорганизация и не знают, что с этим делать. Вторые, это люди которые не понимают, но поскольку есть административное давление, они пытаются что-то делать, имитировать и т.д. Третьи, это те, кто очень хорошо понимает, что такое самоорганизация, считают что это может навредить им в контроле ситуации, в контроле территории, поэтому они создают бутафорные ОСНы, рады и т.д. Четвертые, это должностные лица, которые хорошо понимают, что такое самоорганизация, причем понимают лишь с точки зрения своих управленческих функций. Т.е., не только с точки зрения самоорганизации, но пытаются найти баланс и вывести работу в нормальное русло. Я увидел, что у нас ситуация и положительная, и негативная.

Все зависит от того, к какой группе должностное лицо (мер) был причислен. К сожалению, большая часть должностных лиц относится к той группе, которая не понимает. Я читаю лекции на курсах повышения квалификации для государственных служащих, и они, в общем-то, не понимают, что такое

самоорганизация с точки зрения рационального управления. И почему они, как управленцы, должны развивать и поддерживать это направление. Тот опыт, который я услышал здесь, он как раз был из тех регионов, где и нормативная база хорошая, где есть эксперты, но мер или другие должностные лица еще не до конца понимают, зачем им это нужно, поэтому далеко не все получается. А вот глава администрации Киева благосклонно к этому относится и все получается.

Теперь про Крым и его сельские районы. Интереснейший опыт Симферополя, где пытались решить всё административным порядком. Самоорганизацию создавали там с помощью формирования рабочих групп и одновременно с этим решили создавать программу содействия развитию самоорганизации населения г. Симферополя. Долго обсуждали. Должна была быть создана ассоциация содействия ОСНам г. Симферополя. Кончилось все тем, что чиновники не до конца поняли, как они этим будут управлять. Потому решили программу утвердить, а ассоциацию не регистрировать.

В других городах ситуация получше. Вот, например, мер Евпатории. Он хорошо понимает для чего надо развивать самоорганизацию и он старается это делать. Он видит в этом рациональное зерно с точки зрения мера города. Все остальные города, где-то посередине.

Необходимо говорить и об искусственном разделении. Одни – за ОСНы, другие – за ОСМД, третьи – за гражданское общество, четвертые – за общественные советы, и т.д. Я думаю, как раз Ассоциация содействия самоорганизации населения может выступить с инициативой, что в каждом регионе должна быть очень четкая продуманная, утвержденная стратегия содействию развитию гражданского общества, в которую должны войти все эти элементы гражданского общества. И это должна быть, наверное, включено в рекомендации нашей конференции.

Что касается сельского Крыма. Благодаря огромному финансовому влиянию программ технической помощи очень активно заработали ОСНы, общественные организации, а в некоторых случаях – районные администрации. Наконец стало появляться понимание необходимости самоорганизации как такой. Это очень важный элемент. Часто самоорганизация рассматривается в операционном понимании. Вот детскую площадку отремонтировать – нужна самоорганизация. А дальше уже посмотрим. В Крыму же появляется понимание среди властей о необходимости стратегической самоорганизации.

Я спорю с нашими коллегами из ПРООН. Есть некая неразборчивость в понятиях. Мне говорят: давайте создадим организацию громады! А я спрашиваю о том, что это такое: ОСН, ОСМД, общественная организация? Надо вначале определиться. Потому что у каждой из них разные функции. Нельзя безалаберно смешивать все в одну кучу. Ясно, что у международной программы есть свои функции и цели, и они следуют им. Это первое. Нам на конференции нужно сделать какие-то выводы и дать рекомендации. Потому что если создаем ОСНы, то давайте работать на ОСНы. Если не ОСНы, то

тогда общественную организацию. Если общественную организацию, то почему? И так далее. Это второй момент.

И третий момент. Мы совместно с ПРООН провели интереснейшее исследование во Львове и Феодосии. Оно называлось «Измерение реализации принципов верховенства права в деятельности управления ЖКХ». Исследование происходило в 4 этапа.

На первом этапе создавался организационный орган, который анализировал нормативно-правовые акты как национального, так и местного уровней, определял, насколько реализовывался принцип верховенства права. Именно принцип верховенства права определяет, применимо ли право быть услышанным, право на обжалование, прозрачность, подотчетность.

На втором этапе исследования мы опросили работников ЖКХ и коммунальных предприятий города, насколько они понимают, что написано в законах, и насколько могут это реализовать. Это были, так сказать, полуструктурированные интервью.

А на третьем этапе был проведен опрос уже потребителей, самих жителей.

В итоге, все эти данные были выстроены в одну линию, и вы сразу видите кто и что говорит, кто и что делает. Может быть прекрасная нормативная база как национальная, так и местная. Но она может быть вообще не доведена до работников коммунальных предприятий и сферы ЖКХ. Может быть все нормально, но жители этого не чувствуют. Сейчас я занимаюсь разработкой курса повышения квалификации для государственных служащих. Мы можем включить это в рекомендации конференции. Если такой курс будет, то это будет хорошо. Благодаря этому исследованию общественные организации получают хороший материал. Ведь конечный потребитель может не знать об этих нормативных документах.

Этот метод может дать возможность проследить ситуацию от А до Я.

Оксана ТЕРЕЩЕНКО,
начальник Управління
Луганської міської ради
з питань внутрішньої
та інформаційної політики
(м. Луганськ)

ИНСТРУМЕНТЫ СОТРУДНИЧЕСТВА ОРГАНОВ САМООРГАНИЗАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ И ОРГАНОВ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ: ИЗ ОПЫТА Г. ЛУГАНСКА

Луганск имеет развитую систему ОСНов: в городе работают 49 комитетов кварталов, микрорайонов и поселков, которые являются юридическими лицами, и более 470 уличных комитетов, легализованных путем уведомления.

Органы местного самоуправления Луганска достаточно тесно взаимодействуют с ОСНами, понимая, что ОСНЫ – это не только часть системы местного самоуправления, но и тот элемент гражданского общества, деятельность которого конструктивна, осязаема и направлена во благо непосредственно для жителей города.

С ОСНами в городе работают специалисты отделов по работе с органами самоорганизации населения, созданных в структуре исполнительных органов местных советов: такие отделы работали с 2002 по 2010 годы в структуре четырех районных в городе советов, а с 1 февраля 2011 года отдел по работе с ОСНами был создан в составе Управления по вопросам внутренней и информационной политики Луганского городского совета.

Говоря о взаимодействии ОСНов и органов местного самоуправления Луганска, я бы разделила опыт нашей работы на несколько разделов.

Начну с такого направления, как **совершенствование и развитие нормативно-правовой базы деятельности ОСНов.**

С целью унификации процедуры создания ОСНов в 2011 г. был разработан и утвержден стандарт административной услуги «Предоставление разрешения на создание органа самоорганизации населения», которая предоставляется в рамках работы Центра административных услуг города Луганска.

В сентябре 2011 года впервые в Луганске была принята Городская программа развития ОСНов города на 2012 – 2015 годы, которая предусматривает ряд мероприятий по усовершенствованию нормативно-правовой базы для деятельности ОСНов, информационно-методическое, финансовое и материально-техническое обеспечение их деятельности (в бюджете нынешнего года сумма финансирования ОСНов составляет 953 тысячи гривен), мероприятия по содействию выполнению ОСНами их собственных полномочий, в том числе по обеспечению благоустройства территорий и организации контроля за

качеством жилищно-коммунальных услуг, по организации и проведению праздников и участию в культурной жизни города.

При участии ЛОГО «Громадська ініціатива Луганщини», в начале 2012 года в Луганске создан Ресурсный центр для ОСНов, который оказывает методическую, юридическую, организационную помощь в работе нашим ОСНам. Городской совет активно сотрудничает с Ресурсным центром при организации методической работы. Так, совместно с Ресурсным центром издано методическое пособие для ОСНов, содержащее подборку действующих нормативно-правовых актов, касающихся их деятельности.

Управлением Луганского городского совета по вопросам внутренней и информационной политики совместно с ЛОГО «Громадська ініціатива Луганщини» и ОСНами разработаны предложения для внесения в Закон Украины «Об органах самоорганизации населения» и направлены за подписью Луганского городского головы в адрес Министерства регионального развития, и в адрес Координационного совета при Президенте Украины по вопросам развития гражданского общества.

И, наконец, решением исполкома Луганского городского совета в сентябре нынешнего года принято Положение о порядке осуществления ОСНами Луганска контроля за качеством предоставляемых гражданам жилищно-коммунальных услуг и за качеством проведенных ремонтных работ.

Большое внимание мы уделяем **развитию механизмов взаимодействия ОСНов с органами местного самоуправления города.**

В феврале 2012 года заключен Меморандум о сотрудничестве между Луганским городским советом, Луганской ячейкой Всеукраинской общественной организации «Ассоциация содействия самоорганизации населения» и ЛОГО «Громадська ініціатива Луганщини» на 2012-2015 годы, направленный на формирование и реализацию политики городского совета по развитию в городе самоорганизации, сориентированной на современные европейские стандарты.

Семь представителей ОСНов избраны в этом созыве депутатами районных в городе советов, что является прямым подтверждением авторитета ОСНов среди населения. На сегодня они являются одними из самых активных депутатов и, в свою очередь, представляют в соответствующих советах интересы всех ОСНов города.

Четыре председателя ОСНа работают в составе Общественной палаты при Луганском городском совете шестого созыва, активно участвуя в разработке и обсуждении проектов нормативно-правовых актов Луганского городского совета и его исполнительных органов.

Так как до 2011 года ОСНЫ работали в контакте только с районными в городе советами, в начале этого созыва нами была проведена серьезная работа по организации взаимодействия ОСНов с депутатами городского совета. На сегодня они активно работают в тесной связке, в том числе ведут совместный

прием граждан, при этом помещения для работы отдельным ОСНам предоставляют именно депутаты. В этом случае ОСНы избавлены от необходимости оплачивать расходы по содержанию помещения и телефон. Депутаты городского совета получили в лице ОСНов активных помощников, которые в свою очередь не дают депутатам скучать, что активизирует работу депутатского корпуса в целом.

Кроме того, председатели ОСНов еженедельно принимают участие в аппаратных совещаниях в районных в городе советах, где поднимают проблемы своих территорий и контролируют их выполнение. В свою очередь, председатели советов на совещаниях обращаются к ОСНам с предложениями по организации работ по благоустройству территорий, по работе с населением по своевременной оплате услуг ЖКХ, по правилам оформления субсидий и т.д.

Ежемесячно Управление Луганского городского совета по вопросам внутренней и информационной политики при участии Ресурсного центра для ОСНов организует семинары для председателей ОСН с участием должностных лиц городского совета. Мы подбираем темы, которые действительно интересны для комитетов, такие как: «Составляющие тарифов на содержание домов и придомовых территорий, на вывоз и утилизацию ТБО», «Механизм оформления субсидий», «Работа с населением по выполнению Правил благоустройства города», «Услуги ЖКХ – под контроль общественности», «Переход на КВЭД-2010».

Работа ОСНов не остается без внимания руководителей города. В этом году Луганский городской голова лично побывал в 11 ОСНах. В процессе таких рабочих встреч с участием руководства управлений Луганского городского совета и коммунальных предприятий поднимаются острые проблемы территорий, которые впоследствии решаются через протокольные поручения городского головы.

Следующее направление нашей работы – это **развитие существующих ОСНов города и организация их взаимодействия между собой** с целью обмена лучшим опытом работы.

За последние два года по инициативе граждан и с согласия горсовета в Луганске созданы 7 новых ОСНов, а 8 комитетов расширили территорию своей деятельности. Таким образом, самоорганизацией охвачено почти 80 % территории полумиллионного Луганска.

ОСНами города в процессе их деятельности накоплен ценный опыт работы. При поддержке Ресурсного центра нами проведен «круглый стол» для впервые избранных председателей по обмену опытом работы наиболее опытных председателей ОСНов.

Мы живем в век информационных технологий, управление использует электронную почту при работе с ОСНами, однако не все председатели ОСНов в силу разных причин умеют пользоваться компьютером. Поэтому, при содействии Ресурсного центра на базе Областного института последипломного

образования госслужащих и работников органов местного самоуправления были проведены обучающие занятия по компьютерной грамотности для начинающих, где председатели ОСНов получили навыки работы с компьютером, в том числе и пользования электронной почтой.

В этом году мы решили перейти на новый уровень работы по обмену накопленным опытом работы. Совместно с Ресурсным центром нами объявлен конкурс на лучшую практику из опыта работы ОСНов города, итоги которого мы подведем на городской конференции в ноябре нынешнего года в преддверии Дня местного самоуправления.

Многие города Украины уже знакомы с нашим опытом. Председатели луганских ОСНов участвовали в презентации наших наработок в городах Херсон, Днепропетровск, Горловка (Донецкая обл.), Бердянск (Запорожская обл.), Нетешин (Хмельницкая обл.) и в проведении консультаций для наших коллег из и г. Вахрушево Луганской области.

Немаловажным инструментом сотрудничества ОСНов и Луганского городского совета является **информационная поддержка деятельности ОСНов**. В рамках работы Ресурсного центра создан и работает сайт «Органы самоорганизации населения Луганска» (<http://osn.lugansk.ua/>), на котором каждый из комитетов имеет свою страничку, где публикует материалы о своей работе. Сайт содержит много полезной информации, которая регулярно обновляется. Ссылка на этот Интернет-ресурс размещена на главной странице официального сайта Луганского городского головы, Луганского городского совета и его исполнительных органов (<http://gorod.lugansk.ua/>), который является одним из основных новостных источников города и имеет высокую посещаемость.

Пресс-служба Луганского городского совета регулярно освещает работу наших ОСНов в печатных и электронных СМИ, поднимая таким образом престиж и значимость их деятельности. Еженедельно мы публикуем до четырех материалов в новостной ленте сайта городского совета. Самые интересные материалы мы публикуем в коммунальном издании газета «Жизнь Луганска». Каждый месяц на трех областных телевизионных каналах (Луганское кабельное телевидение, ТРК «ИРТА», Луганское областное телевидение) выходят в эфир 2-3 видеосюжета о работе ОСНов, изготовленных пресс-службой горсовета и размещаемых за счет средств городского бюджета. Помимо этого, журналисты пресс-службы оказывают ОСНам непосредственную помощь в литературной обработке информационных материалов о деятельности ОСНов.

Еще одно направление нашей совместной деятельности – это **формирование механизмов эффективной деятельности ОСНов, направленной на решение проблем локальных территорий**. Собственно, все то, о чем сказано выше, направлено на достижение именно этой цели. Работая в рамках данного направления, ОСНЫ Луганска совместно с сотрудниками управления Луганского городского совета по вопросам экологической безопасности и

сотрудниками органов внутренних дел осуществляют контроль соблюдения правил благоустройства на территориях комитетов, участвуют в выявлении злостных нарушителей правил благоустройства и привлечении их к административной ответственности.

ОСНы города проводят активную работу по организации софинансирования жителями ремонтных работ, выполняемых коммунальными предприятиями в многоэтажных домах.

В 2012 году городской совет совместно с Ресурсным центром провел городской конкурс по благоустройству территорий среди ОСНов, в котором приняли участие 23 номинанта в категориях «Лучшая придомовая территория в частном секторе», «Лучший двор в многоэтажном секторе», «Лучший подъезд многоэтажного дома». Подводя итоги конкурса в рамках празднования Дня города-2012, Луганский городской голова вручил победителям грамоты и призы.

И самое весомое: в Луганске при принятии городского бюджета на 2012 год реализована практика участия ОСНов в формировании титульных списков капитального и текущего ремонта кровель домов и внутриквартальных дорог на территории деятельности ОСНов и контроля за выполнением ремонтных работ.

При утверждении городского бюджета на каждый депутатский округ были выделены средства на ремонт внутриквартальных дорог и улиц частного сектора и ремонт кровель. Перед принятием городского бюджета на 2012 год депутаты городского совета на своих округах обсудили проблемы территорий с ОСНами, работающими на территории их округов. Были определены наиболее приоритетные объекты, которые были внесены в перечень работ по капитальному и текущему ремонту на 2012 год. Сегодня работы выполняются согласно утвержденным планам, и актив территориальной громады в лице ОСНов контролирует качество выполняемых работ. Эта практика закреплена нормативно, как уже было сказано выше, и будет осуществляться ОСНами и впредь.

Безусловно, перед нами стоит много вопросов, над которыми мы будем работать в дальнейшем. Это и оценка эффективности работы отдельных ОСНов, и проблема дифференциации финансирования комитетов в зависимости от величины комитета, и делегирование ОСНам полномочий, и внедрение социального заказа. Но мы готовы и будем продолжать работу по развитию самоорганизации в городе Луганске, так как мы понимаем, что именно через систему ОСНов мы сможем воспитать в каждом луганчанине гражданина, ответственного за свой дом, за свой микрорайон, за свой город, и, в конечном счете, за свою страну.

Сергій ВОЛКОВ,

голова Координаційної ради
Громадської організації
«ПГО (Рівне)-Народовладдя»
(м. Рівне)

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ НАРОДОВЛАДДЯ ЧЕРЕЗ ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

На сьогодні держава розпочала так зване реформування житлово-комунальної сфери. Інакше кажучи, на 30-40 відсотків підняла оплату за всі комунальні платежі для населення. Ввела пеню за прострочення оплати. При цьому ніяких якісних покращень з надання послуг населення не відчувало. До того ж влада не пояснила і не обгрунтувала економічно таке різке збільшення оплати. При суттєвому збільшенні оплати комунальних платежів не змінилася дохідна частина нашого населення і тому такі дії влади для більшості мешканців багатоповерхівок – це шлях до боргової ями та втрати своїх квартир. Для остаточного закабалення населення у житловій сфері створений новий житловий кодекс, який незабаром має бути прийнятий.

Основна мета житлово-комунальної реформи полягає в наступному:

1. Покласти на плечі мешканців багатоповерхівок невідремонтований житловий фонд України. Оскільки ЖЕКи, отримуючи гроші від жителів, не проводили поточні та капітальні ремонти, наші будинки стали руйнуватися і на сьогодні 70 % житлового масиву будинків знаходиться в аварійному стані.

2. Перекласти оплату за житлові послуги в приватні руки олігархів. ЖЕКи будуть ліквідовані і на базі їх майна будуть створені приватні фірми – управлінські компанії. Для того, щоб зберегти монополію, ці фірми будуть ліцензовані. Такими приватними фірмами будуть диктуватися ціни на послуги.

3. Вищеперераховані нововведення призведуть до того, що більшість населення позбудеться своїх квартир і перейде з розряду власників у наймачі.

Для протидії таким безцеремонним діям влади ми пропонуємо наступний план дій, який передбачає декілька етапів.

Перший етап – це пропозиція для населення багатоповерхівок взяти під контроль роботу комунальних служб. Для цього необхідно проводити оплату житлово-комунальних послуг тільки за фактом виконаних робіт. Законом передбачається складання акту-претензії. Для ознайомлення населення з такими методами передбачається проведення освітньої роботи серед міського населення. Для цього необхідно навчити громадян складати акти-претензії. Вони складаються між мешканцями багатоквартирного будинку і представником ЖКП або інших комунальних служб. Суть такої дії: фіксація в акті реального виконання (не виконання) працівниками ЖКП своїх обов'язків. Якщо ЖКП у

своїй платіжці виставляє до оплати частину послуг, які люди не отримували, то шляхом оформлення акта-претензії оплата за недоотримані послуги здійснюватися не буде. Найголовніше, що все це буде відбуватися на законній підставі. При проведенні просвітницької роботи передбачається організація у багатоповерхових будинках ініціативної групи людей. Щомісяця мешканці багатоповерхівок, оформлюючи акти-претензії, будуть суттєво заощаджувати свої гроші і при цьому стимулювати роботу ЖКП (зразки актів-претензій, керівництво щодо заповнення та оформлення скачати можна тут: <http://opora.rv.ua/content/view/433/48/>).

Такі дії цілком законні, та опираються на ст. 18 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» та ст. 10 Закону України «Про захист прав споживачів». Як покаже досвід, в інших містах України, складання таких щомісячних актів-претензій дає істотну фінансову економію для мешканців будинків. У нашому випадку мова йде не тільки про економію, а про можливість уникнення створення боргової ями для населення. Досвід показує, що після введення такого фіксування діяльності ЖКП, ініціативу щодо оформлення актів-претензій проявляє вже саме ЖКП, оскільки воно більш зацікавлене в тому, щоб у нього по бухгалтерії не були проведені «липові» роботи. Акти-претензії є доказом того, що частину робіт ЖКП взагалі не проводило. **Виявлення приписок і фальшивого списання коштів може призвести до адміністративної та кримінальної відповідальності для працівників ЖКП. Але наша головною метою є домогтися, щоб розпочався процес ремонту багатоповерхових будинків.**

Другий етап реалізації даного проекту є продовженням першого і може бути розпочатий паралельно. Мешканці будинків, складаючи акти-претензії, вже суттєво почали економити свої гроші. Однак це не вирішує саму проблему, а тільки полегшує ситуацію людей, оскільки самі тарифи були істотно збільшені без економічного обґрунтування. При цьому, якість послуг не змінилася, однак такі тарифи явно завищені і тому потребують перегляду.

П. 6 ч. 1 ст. 14 Закону України «Про органи самоорганізації населення» передбачає, що ОСНу у межах території його діяльності під час його утворення можуть надаватися такі повноваження: «здійснювати контроль за якістю наданих громадянам, які проживають у багатоповерхових будинках на території діяльності органу самоорганізації населення, житлово-комунальних послуг, і за якістю проведених у даних будинках ремонтних робіт».

Створення на базі багатоповерхового будинку ОСНу (будинкового комітету) приведе до об'єднання активних громадян багатоповерхових будинків з його жителями. Це дасть можливість вирішувати всі проблеми мешканців будинків на законній підставі. Якщо тарифи комунальних послуг явно завищені, то тільки ОСНи мають право їх переглянути і змусити комунальні структури їх змінити. Тобто закон про ОСНи нам дає право контролювати ТОГО, хто на сьогодні надає нам житлово-комунальні послуги. А ці послуги нам надає ЖКП та інші комунальні служби.

Активісти можуть зареєструвати ОСН (спрощено, без створення юридичної особи) в своєму будинку і вже від імені свого будинкового комітету поставити питання про перегляд явно завищених і економічно необґрунтованих комунальних тарифів. Такі питання можуть бути вирішені тільки за умови масового створення ОСНів у кожному багатоповерховому будинку міста і наступного об'єднання цих будинків у вуличні комітети і комітети по районах міста. Найголовніше, що активне населення стане контролювати обслуговування багатоповерхових будинків і при цьому не буде відірване від жителів своїх будинків. Ми цим проектом не відділяємо активістів від населення, а навпаки їх згуртуємо. При бажанні влади провести тиск на активних людей на їхній захист виступлять їхні сусіди, друзі адже свою діяльність голови ОСНів проводять для їхнього ж достатку. Таким чином буде побудований так званий «захисний пояс» для активу.

Третій етап є у даному проекті логічним завершенням двох перших етапів. ОСНи створюються на базі багатоповерхового будинку. З кожного будинку обираються представники під'їздів (десятники). Потім між собою вони вибирають голову ОСНу (сотника). Після оформлення ОСНу повноваження представників під'їздів (десятників) обов'язково оформлюються довіреністю, яка дає їм право представляти інтереси мешканців під'їзду на загальних зборах ОСНу будинку. Цією довіреністю проживаючі своєму представнику (десятнику) дають право від їх імені вибирати голову будинкового комітету і брати участь у діяльності ОСНу. Довіреність дійсна один рік і може бути відкликана більшістю мешканців під'їзду. У довіреності підписи мешканців під'їзду (51%) завіряє голова ОСНу своїм підписом і печаткою (якщо є). З цього моменту представники під'їздів (десятники) є легітимними представниками мешканців багатоповерхівок. Місто поділене на райони. При створенні ОСНів (будинкових комітетів) в одному районі міста для координації своїх дій сотники (голови ОСНів) вибирають між собою голову всіх ОСНів району (тисячника, на рівні міського депутата). При створенні ОСНів в інших районах міста також буде проведена процедура вибору лідерів районів міста – тисячників. У свою чергу тисячники (представники районів міста, рівень депутатів) вибирають між собою лідера міста – десятитисячника (рівень мера міста). Таким чином, маючи реальних людей, що представляють райони міста і все місто, ми отримуємо альтернативну владу.

Однозначно дані люди, будучи обраними по своїх домівках, є істинними лідерами і мають реальну підтримку серед населення. Що є в разі потреби «захисним поясом» для активних людей від влади. При місцевих виборах ці люди будуть поза конкуренцією і займуть крісла міських депутатів та мера. Основна діяльність ОСНів буде спрямована на покращення життя мешканців міста. Це стосується побутових та фінансових моментів. Крім наведення порядку у своєму дворі, голова ОСНу має право перевіряти діяльність тих структур, які нам надають безпосередньо житлово-комунальні послуги. При наявності економічно необґрунтованих тарифів, керівництво ОСНу має право вимагати розшифровки і перегляду таких тарифів. Якщо більшості жителів

міста не буде влаштовувати діяльність ОСНу в їхніх будинках, то вони мають право замінити представника свого під'їзду – десятника шляхом відкликання довіреності. Коли більшість десятників у будинку відкликана, тоді голова ОСНу цього будинку (сотник) втрачає свої повноваження і, відповідно, обраний ним тисячник (представник району міста) також повинен бути переобраним. Тобто буде відбуватися зміна влади «знизу». Коли будуть позбавлені легітимності більшість тисячників, то і десятитисячник – керівник міста підлягає обов'язковому переобранню. На період перевиборів колишні голови тимчасово виконують свої обов'язки. Цей момент буде спонукати лідерів міста думати про рівень життя людей, бо піднятися до влади було важко, а втратити її буде легко.

Довіреність десятника має бути обов'язково через рік продовжена, оскільки це може потягнути до такого ж відклику по ієрархії всіх керівників ОСНів.

Введення відклику десятників дає мешканцям міста можливість прямого зв'язку з правом відкликання вибраних керівників ОСНів. Тим самим будуть створені умови для утворення нової політичної системи – народовладдя.

Використання при створенні ОСНів у містах назв десятників, сотників, тисячників і так далі є доцільним. По-перше, воно відповідає істинній кількості жителів, яка обирає представника. Наприклад – у під'їзді від 15 до 100 квартир, тому представник від під'їзду – десятник. Вже будинок має від 100 і більше квартир, тому представник будинку – сотник. Райони міста мають тисячі мешканців, тому їхні представники – тисячники. Відповідно середнє місто має десятки тисяч населення і керівник міста має бути десятитисячник. По-друге. Такі назви використовувалися у козацькій республіці нашими предками-козаками і ми можемо бути продовжувачами їхніх славних традицій. По-третє, така ієрархія описана в Біблії (Исход гл. 18), і це також є символічним і близьким нашому народу.

Четвертий етап – це збір підписів мешканців багатопверхівок за проведення всеукраїнського референдуму з допомогою існуючої ієрархії ОСНів, побудованої за допомогою даного проекту. На даному етапі виконання проекту вже повинна існувати мережа ОСНів по містах України. Керівники ОСНів між собою вже проведуть вибори лідерів районів і всього міста (ієрархія), тобто по містах України буде вибрана альтернативна влада. Залишиться тільки її узаконити. На розгляд референдуму буде поставлене питання про внесення змін до Конституції України, та для ознайомлення буде наданий проект нової Конституції України, де вибір влади у містах України буде відбуватися «знизу» і через ієрархію ОСНів. Десятники і сотники проведуть агітаційну роботу в місцях проживання зі збору підписів під референдумом. Далі винесуть проект нової Конституції серед своїх мешканців багатопверхівок для обговорення.

П'ятий етап передбачає за основу при написанні нової редакції Конституції України побудову ієрархії ОСНів (даний проект), а також Концепцію Народовладдя. Тільки після прийняття нової Конституції альтернативна влада буде законодавчо закріплена.

Ольга БАЧИНЬСКА,

голова Ради голів будинкових комітетів та ОСББ при міському голові міста Івано-Франківська (м. Івано-Франківськ)

САМООРГАНІЗАЦІЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ: УЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА

Всі проблеми, які згадувалися на конференції, є і в кожному районі Івано-Франківська. Ми приймаємо участь і в озелененні, і у прибиранні тощо. На цьому ми не будемо акцентувати увагу.

Сьогодні я хочу акцентувати увагу на тому, що ми змогли на громадських слуханнях роз'яснити працівникам обласної державної адміністрації, що таке ОСББ та ОСНи. Вони не могли спочатку зрозуміти статус однієї та іншої юридичної особи, не могли осягнути, що будинкові комітети також можуть бути юридичними особами.

Користуючись нагодою, хочу подякувати всім організаторам проекту. Ви провели таку глобальну роботу! Коли був круглий стіл у Івано-Франківську, працівник департаменту ЖКГ дуже уважно слухав виступаючих. Він навіть не знав, яка нормативна база регулює питання діяльності ОСНів. І це говорить про те, що керівники на місцях не зовсім обізнані в нашій діяльності. Ми їм повинні в цьому допомогти, і ми це зробили.

Ми вирішили, що не будемо сваритися, а будемо домовлятися з органами влади. Ми зустрілися із міським головою і сказали, що є Закон «Про органи самоорганізації населення», а також Закон «Про місцеве самоврядування в Україні». В останньому є стаття 5, відповідно до якої ОСНи є частиною системи місцевого самоврядування, то, будь ласка, прийміть нас. Оскільки державні програми ідуть в основному на ОСББ, а будинкові комітети залишаються по за увагою, значить ви повинні в міському бюджеті виділити для їх потреб кошти. Яким чином? На виконання проектів! Саме тому було оголошено конкурс для будинкових комітетів.

На сьогоднішній день у місті всього 82 ОСНа, з яких зареєстровано 42. Решта ОСНів інертні, але вони є і їх ніхто не ліквідував. Багатьом з них треба тільки дати поштовх, і ті люди запрацюють. Тим більше, що будинкові комітети є першою ланкою, першою сходинкою, яка формує свідомість для створення ОСББ.

На конкурс у міському бюджеті було виділено 180 тис. грн. Безумовно, це невеличка сума. Було подано 12 заяв, 8 з них отримали гроші на фінансування, з числа яких було реалізовано 7 проектів. Хто і що зробив? Сума незначна, десь по 15 000 грн. на кожного. Але це був перший крок, як можна залучити

громаду. Умовою конкурсу було те, що 15% від бюджету проекту збирає громада. Я була здивована тим, що люди так активно почали збирати кошти. На що? Хтось на те, щоб вікна замінити. Ми, наприклад, відремонтували елеваторний пункт, приміщення якого було у жахливому стані. На наступний конкурс ми домовилися із міським головою, що той, хто краще виконав роботи, буде отримувати більше коштів.

Реформа «по-івано-франківському» не вдалася. Я звертаюся до пана В.Г. Шаповаленко. Боже Вас борони, щоб проводилася реформа житлово-комунального господарства за принципом Івано-Франківська! Створили у нас єдиний розрахунковий центр, прийняли рішення про ліквідацію ЖСКів. На сьогоднішній день ЖЕКи фактично не ліквідовані, вони існують, а їх начальники реєструють приватні фірми. Хто туди йде? Їх дружина, донька, син і т.д. Але куди ідуть грошові потоки? А вони ідуть в єдиний розрахунковий центр. Хто виконавець цих послуг? Ті ж самі прибиральниці, двірники, слюсарі і т.д., які колись працювали в ЖСКу, а сьогодні перейшли в цю приватну фірму. А решту людей змушені були звільнити. При цьому звільнили активну масу працюючих. І в результаті, в міському бюджеті з'явилася дірка на відшкодування зароботної плати у розмірі 2,5 млн. грн. Зараз місто не знає що робити з цією заборгованістю.

Ми провели експеримент і 3 тижні не міняли погорілу лампочку. Отже, ми 3 тижні чекали, коли єдиний розрахунковий центр дасть команду на зміну лампочки. От Вам і якість комунальних послуг! Перед «вживленням» цього єдиного розрахункового центру ми зустрілись з депутатами і попросили їх вислухати думку будинкових комітетів. Ми працюємо вже по 6-8 років в цій галузі, ми знаємо всі проблеми. Ми просили, послухати нас і врахувати всі наші помилки. Але нас проігнорували, до нашої думки не прислухалися, а тепер не знають, що робити. І проводять над нами експеримент. Але експеримент не вдався.

Вячеслав СИРОТА,

голова Донецького обласного
відділення Всеукраїнської
громадської організації
«Громадський контроль»
(м. Дмитров, Донецька обл.)

ОПЫТ ОРГАНОВ САМООРГАНИЗАЦИЙ НАСЕЛЕНИЯ г. ДМИТРОВА В СИСТЕМЕ ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА И ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ ГОРОДА

Прежде всего, хочу выразить благодарность организаторам конференции. Потому что ОСНы – это очень нужное дело и кто-то должен тянуть этот локомотив.

Мой доклад посвящён опыту г. Дмитрова. Наш город – это 50 тыс. человек населения в центре Донбаса. На 100% он накрыт сетью ОСНов. В городе 13 ОСНов – это микрорайонные и квартальные комитеты. Председатели всех этих комитетов входят в состав координационного комитета органов самоорганизации г. Дмитрова. Данная структура является юридическим лицом, поэтому председатели ОСНов ходят практически каждый день на работу, а я являюсь председателем этой структуры. У нас 17 человек работает по линии самоорганизации по Программе развития ОСН на 2011-2015 гг., а ее бюджет составляет порядка 250 тыс. грн. Конечно, можно было поставить кого-то от власти, чтобы он или она занимались выполнением этой Программы, и сказать – занимайся. Но мы пошли другим путем. Мы создали эту организацию с нуля и уже 7 лет занимаемся этой работой. Прошли уже этапы когда власть пыталась нас сломать и сейчас у нас нормальное с ней взаимопонимание.

Результаты, которых мы достигли в этом году очень серьёзные и являются одними из лучших показателей в стране, как мне кажется. С другой стороны, я вижу, что такая же работа продвигается и в других регионах страны.

Чем мы занимаемся? Что делаем? Есть те направления, которыми мы занимаемся постепенно. Одно из таких направлений – жилищно-коммунальное хозяйство. Во второе направление – это административные правонарушения, транспорт, – это делегированные полномочия от местной власти. Все перевозчики, которые осуществляют перевозки, постоянно проверяются, и у нас уже нет никаких конфликтов. Сколько, например, машин должно быть на линии, все уже давно прописано.

Теперь по поводу административных нарушений. Ну представьте, ОСНы выходят на проверки всех магазинов и выписывают предписания. И все у нас нормально реагируют, никто не воюет, никто никого не штрафует, потому что этого делать не нужно. Мы уже перешли с той фазы, когда нужно было воевать и штрафовать. Идёт нормальная, живая работа.

ОСНы принимают на приемах самое большое количество людей в городе. Больше даже чем местная власть! Власть должна была понять, что мы не против друг друга, а боремся вместе против бардака, который есть в нашем городе сегодня.

Теперь о коммуналке. Все коммунальные и жилищные вопросы решаются на уровне ОСНов. С чего всё начиналось? Что из себя представляет коммунальное хозяйство? На данный момент все вопросы в этой сфере контролируют ОСНы. Это касается и тепла, и воды, и управляющих компаний. Все коммунальные службы подают информацию о проделанной работе в ОСНы, а нами проверяется качество и количество этих услуг. По сути дела, местная власть без нас уже жить не может, с одной стороны. С другой стороны, здесь вопросы решаются комплексно.

Ежемесячный отчет до 20 числа каждого месяца направляется городским властям с количественными и качественными показателями. В нем указывается, например, количество проверок проведенных работ, осуществленных за прошедший месяц. В прошлом году мы еще оформляли штрафы, однако уже в этом году отошли от этой практики в связи с тем, что мы в большей степени являемся социальными менеджерами. Для злостных нарушителей в городе была создана оперативная группа, которая налагает административные наказания. Так же она может привлекать в серьезных случаях милицию.

Как строится работа с управляющими компаниями? Лучше работают, конечно же, частные управляющие компании. У них в себестоимости уровень зарплаты составляет всего 12%. Остальные деньги идут на текущий ремонт. В январе каждого года проходят обязательные общие собрания в каждом доме, в которых участвует представитель соответствующего ОСНа. На собрании оглашается информация о том, сколько средств собрал дом за прошлый год. Тут же люди самостоятельно и планируют текущий ремонт. Сводный план-график выполнения работ расписывается нами и контролируется. Вот весь смысл работы частной компании. И у нас уже много лет не возникает никаких проблем, т.к. всё выполняется согласно намеченному плану.

Сейчас все ищут панацею в ОСМД. Но есть другой вариант, кроме ОСМД и ЖЭКов – это ОСНы. Я как председатель комиссии по развитию самоорганизации в Донецкой области, направил запрос всем городским головам о количестве ОСНов в Донецкой области. Ответы показали, что в 2/3 территорий самоорганизация есть. Нужно просто дать людям возможность вести подомовой учёт на всей Украине.

Олена ГОЛОВКІНА,

Заступник Горловського
міського голови

(м. Горловка, Донецька область)

ОПЫТ РАБОТЫ РЕСУРСНОГО ЦЕНТРА ДЛЯ ОРГАНОВ САМООРГАНИЗАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ ГОРОДА ГОРЛОВКИ

Ресурсный центр для органов самоорганизации в нашем городе начал свою работу в январе 2012 года при поддержке Международного фонда «Возрождение». За это время была налажена работа по методической поддержке работы комитетов, проведено обучение по базовым вопросам ведения документооборота, бухгалтерскому учету и другим актуальным вопросам, с которыми сталкиваются активисты самоорганизации. Хотя с первых же дней работы стало понятно, что необходимо не только повышать профессиональные знания, но и решать такие вопросы, как обеспечение материальных возможностей, наличие хотя бы небольших бюджетов для решения проблем территориальной громады. Изменение отношения к комитетам должно было произойти не только у жителей, но и у местной власти, у депутатов.

Не секрет, что самыми проблемными вопросами остаются вопросы ЖКХ и благоустройства. Повышение значимости роли ОСНов, как раз и состоит в возможности наладить общественный контроль за качеством предоставляемых услуг. Поэтому решение на законодательном уровне возможности осуществления контроля в этих сферах, что является главным предметом данной конференции, очень актуально.

По прежнему, очень сильны иждивенческие настроения, из-за чего необходимо повышать веру в свои силы. Даже самые маленькие успешные примеры дают возможность поверить, что возможны изменения. В ресурсном центре постоянно оказывается консультационная помощь по написанию мини-проектов на городской и областной конкурсы. Благодаря нашей поддержке, в этом году были поддержаны более 60 проектов и было выделено финансирование на строительство и организацию детских и спортивных площадок, скейтпарка, гимнастического парка и другие. Для повышения результативности деятельности ОСНов необходимо гарантировано включать их в систему местного бюджетирования. Это даст возможность более экономно и целенаправленно использовать местные средства.

И еще. В следующем году исполняется 80 лет со дня создания первых ОСНов в г. Горловке. Поскольку именно в нашем городе было начато ОСНовское движение, следовательно в 2013 году 80-летний юбилей будут отмечать все ОСНовы Украины. Потому, пользуясь случаем, предлагаю провести следующую, Восьмую всеукраинскую научно-практическую конференцию по вопросам самоорганизации населения в нашем городе.

Тетяна ЖУРБА,

член Сумської обласної
громадської організації
Всеукраїнської громадської
організації «Асоціація сприяння
самоорганізації населення»,
депутат Сумської міської ради
(м. Суми)

Андрій СОКУРА,

начальник управління
інформаційно-аналітичної роботи
Сумської міської ради,
депутат Сумської міської ради
(м. Суми)

ДОСВІД СПІВПРАЦІ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ З ОБ'ЄДНАННЯМИ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНИХ БУДИНКІВ ТА ОРГАНАМИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «СУМИЖИТЛО»

Спочатку декілька цифр. Площа міста Суми становить 8,8 тис. га, населення – 273 тис. осіб, житловий фонд налічує 1 781 житлових будинків, в тому числі: будинків комунальної власності – 1 468, будинків ЖБК – 99, будинків ОСББ – 106 та 108 будинків відомчого житлового фонду.

Видатки на капітальний ремонт житлового фонду протягом 2011 року склали 10,4 млн. грн. Більшість витрат складають капітальні ремонти у будинках, в яких створено будинкові комітети, або мешканці яких не лише створили ОСББ, а й підписали акт прийому-передачі будинку на баланс. Така позиція влади міста Суми. Але більш активно в будинках комунальної власності створюються ОСНі, на відміну від ОСББ, так як мешканці можуть розраховувати на частковий капітальний ремонт, але не потрібно будинок брати на баланс та в подальшому повністю за нього відповідати.

З історії даного питання необхідно зазначити, що після багаторічних конфліктів з приватними підприємствами по обслуговуванню житла Сумська міська рада у 2011 році створила комунальне підприємство «Сумижитло», яке на конкурсних засадах отримало право на обслуговування 1 004 будинків комунальної форми власності. На сьогоднішній день до цього переліку вже додатково долучено 7 ЖБК та 2 ОСББ. Враховуючи той факт, що Сумський міський голова відстоює позицію про необхідність мешканцям брати відповідальність за власне житло та приймати безпосередню участь у його обслуговуванні шляхом створення ОСНів та ОСББ, головним завданням КП «Сумижитло» є залучення мешканців до співпраці зі знов створеним

підприємством. В структурі підприємства створено відділ по роботі з населенням, в якому працює куратор по роботі з ОСНами, ОСББ та ЖБК.

З початку 2012 року завдяки спільним зусиллям представників КП «Сумижитло», працівників управління житлової політики, комунального господарства та благоустрою Сумської міської ради, керівництва Благодійного Фонду «За чисте місто» і, навіть, міського голови міста Суми, кількість легалізованих будинкових комітетів в місті зросла з 18 до 41. Кількість ініціативних груп із числа мешканців, які цікавляться співпрацею з обслуговуючим підприємством та починають процес легалізації, нараховується більше 100. ОСББ в місті Суми на сьогоднішній день вже 106.

Не зважаючи на те, що законодавець вимагає співпраці лише з легалізованими ОСНами, КП «Сумижитло» її починає вже на етапі створення ініціативної групи, що позитивно впливає на прискорення всіх процесів.

Співпраця комунального підприємства полягає в тому, що:

1. З мешканцями будинків проводиться роз'яснювальна робота щодо створення будинкових комітетів, їх права та обов'язки.
2. Надається пакет документів на легалізацію будинкового комітету.
3. Будинковому комітету надається роз'яснення порядку розрахунку тарифу на обслуговування будинків, споруд та прибудинкової території.
4. Проводиться консультація по нарахуванню плати за комунальні послуги КП «Сумижитло».
5. Надається фактичне виконання робіт.
6. Голова будинкового комітету має можливість долучатись до планування поточного ремонту будинку.
7. Голова будинкового комітету контролює якість та приймає виконання робіт.
8. Голова будинкового комітету підписує акти виконаних робіт.
9. Щомісячно проводяться збори голів будинкових комітетів на обговорення різних тем.

Під час кожної зустрічі з головою будинкового комітету ведеться протокол.

На сьогоднішній день в місті з'явилась велика кількість ініціативних груп мешканців по створенню будинкових комітетів. З метою надання їм методичної допомоги при легалізації, КП «Сумижитло» проводить збори (семінари), під час яких координатори роз'яснюють порядок створення будинкових комітетів, порядок розрахунку тарифу, юридичні аспекти укладення договорів; крім того розроблено спеціальний методичний довідник для керівників будинкових комітетів. Також відкрито актовий зал для координації роботи будинкових комітетів, де можна обговорити всі важливі питання щодо обслуговування будинків, графіки проведення робіт, фактичне виконання робіт, їх якість. Представники будинкових комітетів більш обізнані щодо стану будинків і першочергових проблеми, що дозволяє оперативно виконувати ремонти та правильно розподілити кошти. У місті Суми вже легалізовано 41 будинковий комітет, ще більше 100 будинків в процесі підготовки до легалізації, 80

будинків мають відповідального (старшого) будинку. З головами будинкових комітетів та ініціативними групами налагоджена активна співпраця щодо обслуговування житлового фонду, враховуються побажання мешканців.

В місті 22 грудня 2010 року рішенням Сумської міської ради була затверджена загальноміська цільова Програма «Спільними зусиллями на 2011-2014 роки», яка передбачає дольове фінансування благоустрою прибудинкових територій активних і відповідальних домовласників у м. Суми. Ініціатор і розробник цього документу – Сумський міський благодійний фонд «За чисте місто». За основу в розробці Програми була взята реальна робота фонду, яка проводилася у дворах міста протягом 2010 року та подібні програми взаємодії громади з неурядовими організаціями, державними установами (наприклад, діяльність ПРООН в Україні).

Програма спрямована на реалізацію ініціатив місцевих самоврядних організацій: ОСББ та ОСНів. Вона впроваджується на основі принципу солідарної фінансової участі партнерів. Кожен локальний проект, затверджений для фінансування у відповідності до порядку, визначеному Програмою, фінансується партнерами у наступних пропорціях: міський бюджет (через Головного розпорядника коштів) – 50 %, Сумський міський благодійний фонд «За чисте місто» – 25%, ОСББ (ОСН) – 25%.

Метою даної Програми є: підвищення якості життя населення шляхом благоустрою дворових територій; підвищення громадської відповідальності через залучення громадян до участі у локальних проектах планування та благоустрою; створення сталих механізмів управління, експлуатації та технічного обслуговування об'єктів, потрібних мешканцям; поширення успішних прикладів самоорганізації, партнерства та моделей участі самоврядних організацій у відновленні та благоустрої територій.

За рахунок коштів фонду та самоврядної організації – учасника Програми, здійснюється фінансування виконаних робіт по влаштуванню дитячих і спортивних майданчиків, озелененню дворових територій, влаштуванню декоративних огорож, тощо. За рахунок коштів міського бюджету здійснюється фінансування виконаних робіт по ремонту засобів та обладнання зовнішнього освітлення, ремонту покриття внутрішньо дворових територій в межах коштів, передбачених в міському бюджеті на відповідний рік. Тобто, Програма передбачає гнучкий підхід до проблем кожного двору. Мешканці, які створили ОСН або ОСББ, самі вирішують, які роботи необхідно провести з благоустрою «рідної» для них території.

На жаль, за 2 роки існування Програми взяти у ній участь виявили бажання лише 2 ОСББ. Було виконано благоустрій прибудинкових територій на загальну суму більше 70 тис. грн. (в тому числі – внесок мешканців). Основним моментом, який характеризує таку пасивність мешканців, є те, що їх сьогодні більше турбує ремонт будинку, а не благоустрій прибудинкової території. На такі проекти готові лише ті мешканці, в будинках яких налагоджено роботу.

Але, не зважаючи на це, міська рада у 2012 році виділила на будинки де легалізовано ОСНи, 543 тис. грн. на капітальний ремонт житлового фонду.

Переваги легалізованих ОСНів та існуючих ОСББ, які вони отримують від міської влади в особі КП «Сумижитло» наступні:

- на початку року підприємством та ОСНами (ОСББ) затверджується перелік робіт щодо утримання житлового фонду (у розрізі експлуатаційних витрат);

- підписання акту виконаних робіт здійснюється тільки після повного виконання робіт;

- щомісячно здійснюється підписання акту виконаних робіт по складовим тарифу: прибирання прибудинкової території та обслуговуванню інженерних мереж.

А міська влада, в свою чергу, отримує найголовнішу перевагу у роботі з мешканцями – єдиний комунікаційний канал в особі голови ОСНу, який сприяє роз'ясненню нормативно-правової бази та існуючих проблем як то загальнодержавних, так і міських складностей щодо утримання житлового фонду. Це, в свою чергу, зменшує антирейтинг органу місцевого самоврядування та сприяє підвищенню самосвідомості та відповідальності мешканців міста.

Тетяна ГЛИНСЬКА,

головний спеціаліст відділу
підтримки громадянського
суспільства Черкаської
міської ради (м. Черкаси)

ДОСВІД ТА БАЧЕННЯ РОБОТИ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ м. ЧЕРКАСИ

3 серпня 2011 року в Черкаській міській раді було створено новий відділ підтримки громадянського суспільства, який став правонаступником відділу взаємодії з органами самоорганізації населення. Відповідно до покладених на відділ функцій, він взаємодіє з політичними партіями, громадськими та релігійними організаціями, органами самоорганізації населення і правоохоронними органами та громадськими формуваннями з охорони громадського порядку, які діють при ОСНах. Отже, інформація щодо діяльності перерахованих організацій акумулюється в одному місці (тобто у відділі), що надає можливість більш ефективно взаємодіяти органам самоорганізації населення не лише з владою, але й з іншими суб'єктами громадянського суспільства.

Вся територія міста Черкаси поділена на 19 мікрорайонів, в межах яких зареєстровано і функціонує 19 ОСНів.

Для більш ефективної співпраці ОСНів з дільничними інспекторами, за поданням відділу УМВС України в Черкаській області привело межі адміністративних дільниць обслуговування дільничних інспекторів міліції у відповідність до меж мікрорайонів в межах яких працюють ОСНи.

При ОСНах створено громадські комісії у справах неповнолітніх, з метою профілактики правопорушень та дитячої бездоглядності. До складу комісій увійшли: заступники директорів шкіл з виховної роботи, дільничні інспектори міліції, члени комітетів самоорганізації населення, спеціалісти Черкаського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Крім того, до кожного ОСНу прикріплено від одного до двох соціальних працівників. Місто Черкаси адміністративно поділено на два райони, в кожному з яких за участі ОСНів створено громадські формування, які фінансуються з міського бюджету. До складу формувань увійшли активні та небайдужі представники громад мікрорайонів. Налагоджена тісна співпраця між дільничними інспекторами, громадськими формуваннями та комітетами самоорганізації населення в частині:

- проведення профілактичної роботи з особами, які звільнені з місць позбавлення волі, знаходяться під адміністративним наглядом (комітети самоорганізації видають характеристики на умовно засуджених);

- проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо виконання ними рішення Черкаської міської ради «Про обмеження реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та тютюнових виробів на території міста Черкаси» в частині дотримання правил торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, в тому числі заборону їх продажу дітям, а також щодо припинення реалізації на ринках, міні-ринках та прилеглих до них територіях алкогольних напоїв і тютюнових виробів «з рук» та ліквідації вуличної торгівлі у заборонених місцях.

Незважаючи на неодноразові звернення приватних підприємців до суду щодо скасування даного рішення, Черкаська міська рада відстояла інтереси мешканців м. Черкаси та залишилися єдиним містом в Україні, де діє відповідне рішення, завдяки якому значно зменшилася кількість скоєних злочинів та порушення громадського порядку у стані алкогольного сп'яніння. Згідно зі статистичними даними, за 8 місяців 2012 року у порівнянні з аналогічним періодом 2011 року на 57,1% зменшилося кількість злочинів, скоєних неповнолітніми (36 проти 84). Більше ніж на третину скоротилося кількість злочинів, скоєних на ґрунті пияцтва (44 проти 67).

У липні Черкаська міська рада прийняла рішення «Про сприяння органам самоорганізації населення міста в здійсненні ними власних повноважень», відповідно до якого в порядку сприяння органам самоорганізації міста Черкаси в частині організації ними на добровільних засадах участі населення у здійсненні заходів щодо проведення робіт з благоустрою і утримання в належному стані садиб, дворів, вулиць, площ тощо, комітетам самоорганізації населення передається зворотній матеріал від фрезерування асфальтобетонного покриття (оскол), що утворюється під час виконання робіт з реконструкції та ремонту міських вулиць і доріг. Отже, створені умови для асфальтування провулків, які не мали твердого дорожнього покриття. Комітети самоорганізації населення організовують мешканців для фінансування робіт по укладанню осколу в таких провулках.

13 вересня 2012 року міська рада затвердила список присяжних. До списку увійшли 60 громадян, які висунуті комітетами самоорганізації населення. Таким чином, серед присяжних є представники усіх мікрорайонів міста.

За пропозицією ОСНів міською радою в жовтні 2011 року прийнято рішення «Про затвердження зразків довідок з місця проживання» та у червні 2012 року рішення «Про координацію діяльності органів самоорганізації населення міста Черкаси в частині надання послуг з видачі довідок та посвідчення документів громадянам за місцем проживання». Усі послуги з видачі довідок надаються органами самоорганізації населення безкоштовно. Комітетам самоорганізації населення надано повноваження безкоштовно підтверджувати підписи громадян на отримання паїв, 1 000 грн. в Ощадбанку України тощо.

Міська рада всіляко сприяє виконанню комітетами самоорганізації населення своїх власних повноважень. На підставі моніторингу діяльності

ОСНів, проведеного відділом підтримки громадянського суспільства, міська рада визнала спроможність ОСНів ефективно виконувати власні та делеговані повноваження та наділила ОСНи міста Черкаси частиною повноважень виконавчих органів, а саме: на їх утримання передаються виокремлені дитячі та спортивні майданчики, сквери, об'єкти соціального значення, надається в оренду приміщення для організації та роботи гуртків, секцій та клубів по інтересам.

В заключення хочу зазначити, що найбільш дієвий спосіб підвищення довіри населення до влади – це підвищення самою владою значення та ролі суб'єктів громадянського суспільства.

Юрій ЗВЕЛНДОВСЬКИЙ,
директор Благодійного фонду
«Місцева ініціатива»
(м. Одеса)

ОБЩЕСТВЕННЫЙ КОНТРОЛЬ В СФЕРЕ ОТНОШЕНИЙ С СУБЪЕКТАМИ ПРИРОДНЫХ МОНОПОЛИЙ

После провозглашения в 1991 г. независимости хозяйственные отношения в Украине стали формироваться в рыночных условиях. Это сопровождалось воздействием таких факторов и процессов, как зависимость Украины от поставок энергоресурсов из-за рубежа, приватизация предприятий, осуществляющих деятельность в системе ЖКХ, ограничение государственных дотаций в жилищно-коммунальное хозяйство и рядом других. Все вышеперечисленное привело к поэтапному росту цен (тарифов) на жилищно-коммунальные услуги. Коммерческие структуры, осуществляющие деятельность с целью получения прибыли, могут себя защитить путем увеличения стоимости своей продукции или предоставляемых услуг. Нам же с вами, простым гражданам, как потребителям услуг ЖКХ, сложнее ощущать ценовые колебания на стоимость электроэнергии, тепла, воды, газа, СДПТ (квартплаты). Если на размер оплаты по СДПТ те из нас, кто проживает в домах ОСМД и ЖСК, может повлиять (в т.ч. и путем прямого участия в формировании тарифа), то стоимость электроэнергии, газа, тепла и воды формируется и утверждается уполномоченными на то органами государственной власти и местного самоуправления.

Поэтому, каждое очередное повышение тарифов невольно заставляет нас задуматься, как мы, как потребители, как представители общественности можем повлиять на ситуацию в свою пользу? Тем более, что увеличение цены не влечет за собой повышения качества предоставляемых нам услуг.

Для этого мы должны владеть следующей информацией.

Во-первых, какие нормативно-правовые акты регламентируют деятельность субъектов природных монополий, и какие определяют взаимоотношения между монополистами и нами как потребителями.

Во-вторых, какие органы государственной власти либо местного самоуправления могут контролировать и осуществлять надзор за деятельностью монополистов. Ведь на нас, как на представителей общественности, такие функции не возложены.

Предлагаю рассмотреть некоторые примеры.

Один из нормативно-правовых актов, который регламентирует отношения поставщика и потребителя электрической энергии, – это Правила пользования электроэнергией (ППЭЭ). Необходимо обратить внимание, что несмотря на схожесть названия, эти правила имеют две редакции, а именно:

- **«Правила пользования электрической энергией»**, утвержденные постановлением Национальной комиссии регулирования электроэнергетики Украины от 31 июля 1996 г. № 28;

- **«Правила пользования электрической энергией для населения»**, утверждены Постановлением Кабинета Министров Украины от 26 июля 1999 г. № 1357.

Но нас с Вами, как потребителей, в первую очередь, касаются ППЭЭ для населения, утвержденные Постановлением Кабинета Министров Украины. Как любой аналогичный документ, данные Правила предусматривают права, обязанности и ответственность для каждой из сторон в их отношениях. Так, согласно п. 38 Правил, *«энергоснабжающая организация обязана проводить плановую проверку, ремонт и замену приборов учета в срок, установленный нормативно-техническими документами и договором»*. Пункт 44 Правил предусматривает, что *«в случае временного прекращения электроснабжения по вине энергоснабщика он несет ответственность в соответствии с условиями договора в размере двукратной стоимости недоставленной потребителю электроэнергии»*. Аналогичная норма прописана и в ст. 24 Закона Украины «Об электроэнергетике». На практике мы с Вами сталкиваемся либо с нарушением, либо с не выполнением данных требований законодательства со стороны электропоставляющих организаций.

Как защитить наши права?

Одно из направлений, в котором мы должны действовать как потребители, – подача обращений в соответствующие инстанции. Так, в соответствии с Постановлением Кабинета Министров Украины от 7 августа 1996 г. № 929, утверждено **«Положение о Государственном энергетическом надзоре за режимами потребления тепловой и электрической энергии»**. Государственный энергетический надзор осуществляет Государственная инспекция по энергетическому надзору за режимами потребления электрической и тепловой энергии (далее – Госэнергонадзор). Целью осуществления государственного энергетического надзора является в т.ч. *осуществление контроля за соблюдением субъектами электроэнергетики требований нормативно-правовых и нормативно-технических актов*. Кроме того, в соответствии с п. 11 данного Положения, Госэнергонадзор имеет право *«применить к субъектам хозяйствования штрафные санкции в порядке, определенном законодательством»*. Закон Украины «Об электроэнергетике» определяет размер штрафа – *«до пяти тысяч необлагаемых налогом минимумов доходов граждан»*, что на сегодня составляет до 85 000 грн.

В сфере теплоснабжения права, обязанности и ответственность сторон закреплены в **«Правилах пользования тепловой энергией»**, утвержденных постановлением Кабинета Министров Украины от 03.10.2007 № 1198.

Анализируя вышеизложенное, резюмируем, что в случае нарушения наших прав как потребителей жилищно-коммунальных услуг, подачу заявления

по факту нарушений в Госэнергонадзор можно рассматривать как один из инструментов общественного контроля во взаимоотношениях между потребителем и монополистом. Причем заявление может быть подано не только от потребителя лично, но и от ОСМД, и от ОСНа, т.к. эти институты гражданского общества, в первую очередь, создаются для защиты прав и реализации интересов лиц их создавших.

Но если рассмотреть «Положение о Государственном энергетическом надзоре за режимами потребления тепловой и электрической энергии» и провести его сравнительный анализ, например, с «Положением о государственной архитектурно-строительной инспекции», утвержденным Указом Президента Украины от 8 апреля 2011 г. № 439/2011, надо акцентировать внимание на следующем.

При государственной архитектурно-строительной инспекции, на которую возложены сейчас функции жилищно-коммунальной инспекции, в соответствии с п. 7 Положения, могут функционировать группы внештатных общественных инспекторов государственного архитектурно-строительного контроля и контроля в сфере жилищно-коммунального хозяйства (функционирование их деятельности Утверждено Приказом Министерства регионального развития, строительства и жилищно-коммунального хозяйства от 13.06.2012 № 305). А вот существование общественных инспекторов при Госэнергонадзоре не предусмотрено.

Учитывая вышеизложенное, можно сделать вывод, что одно из направлений, которое позволит усилить роль общественности в сфере контроля жилищно-коммунального сектора, – закрепление на законодательном уровне функционирования общественных инспекторов в органах государственной власти, контролирующей деятельность субъектов природных монополий.

Ігор СЕМЕНЯЧЕНКО,

Голова Громадської організації
«Фонд розвитку громади
м. Кременчука»
(м. Кременчук, Полтавська обл.)

ОПЫТ САМООРГАНИЗАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ ГОРОДА КРЕМЕНЧУГА

Я своим друзьям говорю, что прибыл на конференцию с фронта. С фронта борьбы за сердца и умы горожан, борьбы между властью и общественностью.

Я представляю город Кременчуг, «Фонд развития громады г. Кременчуга». Кроме этого, сейчас я ещё являюсь председателем ассоциации ОСББ нашего города. Хотел бы сказать, что ОСНы в нашем городе как таковые отсутствуют. У нас созданы советы общественности микрорайонов, как функциональные единицы районных советов. Специалисты, возглавляющие такие структуры, «сидят» на зарплате в районном совете. Из за этого создать какой-нибудь ОСН мне не удалось вообще. Потому что мы наталкивается на районную раду, которая должна давать согласие на создание, а потом регистрировать этот ОСН. Сразу у них возникает вопрос: «А зачем? У нас всё есть!». Когда я говорю, что нет, это не то, мне отвечают, что все хорошо, они выполняют функции ОСНов. Какие функции они могут выполнять, когда они находятся на зарплате, а эти специалисты входят в структуру райисполкома?

В своё время, спасибо Международному фонду «Возрождение» и Всеукраинской ассоциации содействия самоорганизации населения, мы реализовывали проект, направленный на внесение изменений в местную нормативную базу относительно ОСНов. Я по совместительству депутат городского совета, а сейчас еще и председатель комиссии по местному самоуправлению. Из поданных мною документов, с большим трудом прошёл один, определяющий порядок создания домовых комитетов. Этот документ прошёл, как я говорю, через «мясорубку». Он сначала был принят городским советом, где его чуть «порезали», потом приняли районные советы, которые тоже чуть «порезали». В итоге получилось нечто на грани смерти. Ситуация такая (почему я и сказал вначале выступления про сердца и умы), что на мой взгляд, пора уже бить реально в колокола.

Сейчас мы начинаем отмечать очень нехорошую тенденцию. Да, идёт реформа ЖКХ, да контроль со стороны общественности никто не отменял. Но есть один маленький нюанс. Обращаются к меру жители дома о том, что у них течёт крыша. На следующий день приезжают делать кровлю. За прошлый год горисполкомом было отремонтировано 76 крыш. При этом, все наши коммунальные дома находятся в управлении не ЖЕКов, а в частной управляющей компании. И вот интересный парадокс: управляющая компания, которая

собирает деньги с жителей, отремонтировала меньше крыш, чем было сделано за счет средств городского бюджета! А у людей возникают вопросы, зачем создавать комитеты, зачем создавать ОСББ, когда написал меру, написал в исполком и тебе всё сделали.

Хочу рассказать о печальнейшем случае, который едва не произошёл около месяца назад. В одном ОСББ очень напряженная ситуация. Пятиэтажный дом на четыре подъезда, «на задворках», как люди говорят. У нас существует городская программа, когда ОСББ оказывают помощь в проведении первичных капитальных ремонтов. Мы пошли навстречу, чтобы хоть как-то создавать ОСББ, растягиваем этот капитальный ремонт по времени. В один год делаем крышу, в другой год – что-то другое. Общая смета ремонта крыши в этом доме составила 106 000 грн. Исполком в этом году дал только 40 000 грн., а дальше – как хотите. Люди мучались-мучались, решили «скинуться» по 700-800 грн. с каждой квартиры. При этом деньги сдавали не только жители пятого этажа, а все. Начался процесс сбора денег. И тут в доме появляется некая группа из трех человек (у меня такое подозрение, что это сделала управляющая компания, которой реально не выгодно создание ОСББ, потому что они теряют бесконтрольные деньги). Они говорят: «Люди, распустите ОСББ, а мы вам сделаем крышу бесплатно». Дом начинает бурлить. Главная проблема наших граждан, – полное отсутствие понимания и информации. Часть из жильцов пошла к меру на прием, но мера не было. Они попали на прием к заместителю мера, который курирует вопросы медицины. В итоге назначается собрание о роспуске ОСББ. Поскольку я уже «засветился» как голова Ассоциации ОСББ города, меня автоматически включили в ликвидационную комиссию. Я пришёл и говорю: «Частная компания вам бесплатно что-то сделает? Вы вообще понимаете о чём речь идёт?». А потом мы добрались до самого интересного. Дама, которая начала этот процесс, имеет 15-летний долг, ничего не платила: ни ЖЕКу, ни управляющей компании, ни ОСББ. И теперь она опять хочет распустить ОСББ, чтобы опять ничего не платить! Её чуть не «порвали» прямо на собрании!

Недавно, опять благодаря Международному фонду «Возрождение», мы закончили чудесный проект «Школа управдомов в г. Кременчуге», который реально всполохнул город. Наша Ассоциация ОСББ получила второе дыхание, активизировались настолько, что наши облэнерго и горводоканал советуются, консультируются, просят помочь с некоторыми ОСББ решить скользкие вопросы.

Но далеко не все так просто. Я вхожу в какие только можно органы: совет по реформированию ЖКГ при мэрии, областной совет меня включил в совет по вопросам создания и деятельности ОСББ. Одна единственная проблема: ни один ни второй орган не собирался ещё ни разу за этом году. Я напрямую пишу в Минрегион по газовому вопросу. Газовый наш монстр вдруг захотел, чтобы в каждом ОСББ был ответственный по газовому хозяйству. Интересная такая штука: каждый ОСББ «попадает» на 1 500 грн. на пустом месте. Слава Богу, мы получили разъяснения из Министерства и решили вопрос.

Ігор ЛЯШУК,

голова громадської організації
«Спілка власників житла
міста Нетішин»
(м. Нетішин, Хмельницька обл.)

УДОСКОНАЛЕННЯ МІСЦЕВОЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ У КОНТРОЛІ ЗА ЯКІСТЮ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Одним із ключових завдань політики національної безпеки у внутрішній сфері, відповідно до Указу Президента України від 8 червня 2012 року № 389/2012 «Про нову редакцію Стратегії національної безпеки України», є реформування житлово-комунального господарства, модернізація його основних фондів та підвищення якості житлово-комунальних послуг, зокрема через залучення приватних інвестицій і розвиток конкуренції у цій сфері.

Разом з тим, через відсутність в законодавстві дієвих механізмів громадського контролю за якістю ЖКП сьогодні без залучення контролюючих органів центральної виконавчої влади не можливо захистити свої права на отримання якісних і в повному об'ємі ЖКП. Але через низьку ефективність роботи діючих контролюючих органів і в цей спосіб неможливо належно захистити права споживачів.

Досі не розпочала роботу Держцініспекція, тому не можливо здійснити за потреби перевірку економічного обґрунтування встановлених тарифів. За повідомленням Мінекономрозвитку України на адресу нашої організації станом на липень 2012 року, Держцініспекція, яка підпорядкована Мінекономрозвитку, ще не розпочала свою роботу через несформованість штатів. Держархбудінспекція, яка є правонаступником ліквідованої Державної житлово-комунальної інспекції і робота якої координується Мінрегіоном, дозволяє собі не реагувати та не відповідати на звернення громадських організацій. Наша організація направляла звернення ще в червні 2012 року з проханням здійснити перевірку комунального підприємства «ЖКО» і не отримала відповіді до цього часу. Держспоживінспекція формально підходить до роботи та закриває очі на масові порушення прав споживачів.

Наведу приклад. У 2012 році обласна спільна комісія за направленням Хмельницької облдержадміністрації здійснювала перевірку діяльності Нетішинського комунального підприємства «ЖКО» і встановила, що це підприємство в 2011 році не надало послуг споживачам (≈10 тис. абонентів) міста на 1,5 млн. грн, що еквівалентно розміру місячної квартплати кожного споживача! За зверненням нашої організації до Держспоживінспекції здійснювалась відповідна перевірка обласною інспекцією, яка чомусь не виявила масових порушень та заявила, що цитую дослівно: «питання, щодо використання коштів КП НМР

«ЖКО» на виконання поточних ремонтів, не належить до компетенції Інспекції». Тому приходиться з жалем констатувати, що на сьогодні відсутній належний контроль навіть з боку контролюючих органів центральної виконавчої влади, що фактично блокує реформування ЖКГ України і штучно ізолює громадськість від цього процесу.

В умовах, коли контролюючі органи центральної виконавчої влади не здатні ефективно виконувати покладені на них обов'язки з контролю за об'ємами, якістю ЖКП, а внесення відповідних змін в законодавство з боку міністерств, як показує практика, займає тривалий час, в нас, громадськості, не залишається іншого варіанту як запровадження дієвих механізмів громадського контролю за якістю ЖКП на місцевому рівні шляхом удосконалення місцевої нормативно-правової бази.

Підґрунтям для вирішення цієї задачі має стати ЗУ «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009–2014 роки», яким передбачається здійснення таких заходів Програми в сфері: **гласність, громадський контроль, прозорість та участь громадян у прийнятті рішень з питань реформування та розвитку житлово-комунального господарства**. Відповідно до розділу VIII цього закону *«громадський контроль за ходом виконання Програми здійснюється представниками громадських організацій, статутом яких передбачено провадження діяльності у сфері житлово-комунальних послуг»*.

Відповідно до Програми, ще в період 2009-2011 роки мали бути розроблені та впроваджені місцеві програми **залучення громадськості** до формування житлової політики та реформування житлово-комунального господарства, отже у нас вже є можливість розробити та запропонувати програми **залучення громадськості** та реформування ЖКГ на місцях. Доцільно в місцеві програми реформування закласти при необхідності кошти на придбання програмного забезпечення для ведення побудинкового обліку витрат і автоматизованого формування побудинкових звітів із подальшим розміщенням їх на офіційних сайтах. Обов'язково необхідно в новоприйнятих програмах, а в діючі – внести зміни та передбачити, що контроль за їх виконанням покладається не тільки на конкретні посадові особи органів місцевого самоврядування, а й на громадські організації чи громадські ради.

Також, відповідно до Програми ще в 2009 році мав бути на місцях розроблений **«Порядок проведення перерахунків за ненадані або надані не в повному обсязі житлово-комунальні послуги та перевірки кількісних і якісних показників надання зазначених послуг»**. Відповідно до ст. 26 ЗУ «Про житлово-комунальні послуги» цей Порядок є обов'язковим додатком до договору між виконавцем/виробником та споживачем. В багатьох містах до цього часу відсутній зазначений Порядок щодо послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій, ще в частині міст якщо є Порядок, то в ньому не визначені вимоги до якісних показників.

На власному досвіді ми переконалися, що особливу увагу і якомога активну участь необхідно приділяти тим місцевим нормативно-правовим актам, якими встановлюються на місцях нові тарифи та норми споживання комунальних послуг. Саме тут криються найбільші зловживання. Для цього через запити необхідно отримати доступ до **деталізованих** розрахунків, які зазвичай приховуються від громадськості або надаються в такому вигляді, що їх неможливо аналізувати, тим більше на їх основі розробляти пропозиції та зауваження. Оскільки обов'язковість проведення громадських слухань при встановленні нових тарифів діючими нормами скасовано, одним із ефективних способів захисту прав громади залишається механізм проведення консультацій з громадськістю та створення координаційних, дорадчих рад чи консультативно-дорадчих органів при місцевих підрозділах з питань ЖКГ. Не варто забувати, що відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», цитую: *«У разі, коли пропозиція щодо проведення консультацій з громадськістю з одного питання надійшла не менше ніж від трьох інститутів громадянського суспільства, які діють на відповідній території, такі консультації проводяться обов'язково».*

Необхідно також максимально використовувати можливості громадських рад при місцевих виконавчих комітетах. Саме через громадську раду в нас ініціюються і проводились громадські слухання із важливих проблем ЖКГ. На сьогодні громадською радою розроблено і передано у виконком Положення про наглядову раду при комунальному підприємстві ЖКО. У деяких містах вже діють наглядові ради, але це поодинокі випадки.

В якості альтернативи та з метою економії часу на удосконалення місцевої нормативно-правової бази, варто використати досвід інших міст, які вже досягли певних успіхів в цьому напрямку. Так, інститут громадських уповноважених вже запровадили ряд міст, зокрема Житомир, Вінниця, Рівне. Найбільші успіхи у Вінниці, там вже понад рік діє Асоціація старших по будинках, працює центр підготовки та створено спеціальний сайт для них <http://starshiydoma.at.ua>. Регулюється діяльність громадських уповноважених відповідними *«Положеннями про взаємодію житлово-експлуатаційного підприємства та старшого по будинку»*, які приймаються в одних містах рішеннями виконкомів, в інших – рішеннями міських рад. В усіх містах надання послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій контролюються старшими по будинках відповідно до умов договору між споживачами та ЖЕКами, хоча ефективніше поки що здійснювати контроль відповідно до *«Порядку здійснення перерахунків розміру плати за послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій у разі їх ненадання або надання не в повному обсязі»*.

Цікавим для наслідування є досвід м. Тернополя. В Тернополі діє як додаток до рішення про встановлення тарифів *«Порядок нарахування тарифів на послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій»*, яким

встановлено обмеження на розмір нормативних витрат в 60%, встановлені норми прибирання для прибиральників та вимоги до якості послуг. Передбачено, що акти виконаних робіт підписує голова будинкового комітету та не менше трьох мешканців. По завершенню року на загальнобудинкових зборах Виконавець інформує мешканців про виконану роботу та використання коштів по наданню послуг. Щодо нормативних витрат, то варто зазначити, що діючим законодавством вони не обмежені і в багатьох містах закладені в тарифи значно більше за 60%. Цікаво, що приватні підприємства, які надають послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій, забезпечують кращу якість послуг із розміром цих витрат в 35%. Тому дуже важливо передбачити в місцевих нормативно-правових актах поетапне зменшення нормативних витрат до цього ж розміру, що в кінцевому результаті призведе до покращення якості послуг, адже більші розміри коштів споживачів будуть не проїдатися ЖЕКами, а направлятимуться безпосередньо на утримання будинків.

Отже, підсумовуючи треба зазначити, що удосконалення місцевої нормативно-правової бази для забезпечення участі громадськості в контролі за якістю житлово-комунальних послуг має відбуватись при якомога активній участі громадськості шляхом розробки нових, в першу чергу місцевих програм залучення громадськості, і удосконалення існуючих місцевих нормативно-правових актів та залучення досвіду інших міст, що досягли в цьому певних успіхів.

Георгій ДАВИДЮК,

Директор ТЗОВ «Луцькі
комунальні системи»
(м. Луцьк)

ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ НАСЕЛЕННЯ ЖИТЛОВО-ЕКСПЛУАТАЦІЙНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ м. ЛУЦЬКА

Я - директор сервісної компанії, яка надає послуги з опалення. Крім того, я є головою правління ОСББ 70 тис. кв. м. житлового фонду. Якщо казати по будинках, то це 10 дев'ятиповерхових трьохпід'їзних будинків, а наш річний бюджет складає більше 1 млн. грн. Це для Луцька значні кошти.

Наведу лише один приклад про те, як ми приймали один трьохпід'їзний дев'ятиповерховий будинок. Я попросив колишнього балансоутримувача дати офіційну відповідь по те, скільки коштів будинок проплатив, куди ці кошти пішли і що було зроблено за ці кошти. Наразі я отримав відповідь: «За останні 4 роки будинок сплатив 322 тис. грн на утримання, з них 109 тис. грн пішло на дві статті: це поточний ремонт конструктивних елементів: під'їзду, даху, цоколю, а також поточний ремонт внутрішньобудинкових систем горячого, холодного водопостачання, водовідведення і тепlopостачання.» Скільки ж було закуплено будівельних матеріалів, щоб провести ремонтні роботи на 109 тис. грн. за 4 роки? На 3 900 грн! Тобто департамент ЖКГ закупив будівельних матеріалів на 3 900 грн, а ремонтних робіт зробило на 109 тис. грн!

З даними матеріалами, а це офіційна відповідь директора комунального підприємства, я з'явився до міського голови, показав йому ці цифри. На сьогоднішній день реагування міського голови відсутнє. Звернувся до його заступників, до директора департаменту, реагування також відсутнє. Добре, немає питань! Адже у нас однією банкою фарби можуть зробити ремонт такого рівня.

Ми звернулися до прокуратури з даним питанням. Прокуратура усно надала мені таку відповідь (людина, яка вела цю справу): «А ми нічого не зробимо, тому що це не державні кошти». «Так це ж людські кошти?» – питаю. А у відповідь чую: «Ну і що?».

Я пішов далі. Місяць тому звернувся до міського голови з пропозицією налагодити роботу ОСББ. У нас є таке європейське містечко, такий житловий фонд в одному районі міста Луцька, куди входять новобудови і житлові фонди, яким вже 20 років. Запропонував, що я надаю будівельні матеріали комунальному підприємству, колишньому балансоутримувачу, а він мені робить ремонтні роботи. Я все розумію, в державі криза, грошей немає на вирішення питання. На сьогоднішній день відповіді від міського голови і його заступників відсутні, немає. Але ми не втрачаємо надії...

ПІДСУМКОВІ ДОКУМЕНТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Додаток 1

**Сьома Всеукраїнська науково-практична конференція
з питань самоорганізації населення
«ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІЙ СФЕРІ:
РОЛЬ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ»
29-30 вересня 2012 року, м. Львів**

РЕЗОЛЮЦІЯ

Учасники сьомої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Громадський контроль в житлово-комунальній сфері: роль органів самоорганізації населення», що відбулася **29-30 вересня 2012 року** у м. Львові, розглянувши питання порядку денного, констатують, що за період, який минув з попередньої Всеукраїнської конференції, рух самоорганізації населення в Україні продовжував якісно і кількісно змінюватися.

За даними статистики, на 1 липня 2012 року в Україні було зареєстровано 1 371 орган самоорганізації населення (ОСН), причому у першому півріччі цього року їх склад поповнився 70 новими, а темпи зростання їх загальної кількості виявилися найвищими серед більше ніж 50 видів суб'єктів господарювання в Україні.

Набуває подальшого розвитку співпраця міської влади з ОСНами у вирішенні пріоритетних проблем населення у Києві, Вінниці, Запоріжжі, Луганську, Одесі, Бердянську, Борисполі, Вознесенську, Горлівці, Димитрові та в інших містах України.

Вперше за останнє десятиліття органи державної влади визнали необхідність удосконалення правого статусу ОСНів на законодавчому рівні. Так, 25 січня 2012 року Президент України доручив Кабінету Міністрів підготувати нову редакцію Закону України «Про органи самоорганізації населення» для внесення на розгляд Верховної Ради.

Аналогічні вимоги містяться також в Указі Президента України від 24 березня 2012 р. № 212/2012 «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації», розпорядженні Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2012 р. № 220-р «Про схвалення плану дій з впровадження в Україні Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» та в інших державних актах. Ключові напрямки державної політики щодо ОСНів були визначені також у Посланні Президента України до Верховної Ради «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році».

Ухвалення цих документів стало можливим завдяки, у тому числі, активній лобістській кампанії, яку проводила спільно із партнерами ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення» на виконання рішень попередньої, Шостої Всеукраїнської конференції з питань самоорганізації населення (9-10 липня 2011 р., м. Кіровоград). Наразі Всеукраїнська Асоціація та її місцеві осередки беруть активну участь у реалізації вказаних положень, зокрема у впровадженні на місцевому рівні заходів, спрямованих на розширення участі громадськості в управлінні місцевими справами.

Разом із тим, незважаючи на значний інтерес з боку органів державної влади до процесу удосконалення законодавства з питань самоорганізації населення, на практиці представники органів виконавчої влади, які працюють над текстом законопроекту, взявши за основу проект нової редакції Закону України «Про органи самоорганізації населення», розроблений фахівцями Всеукраїнської асоціації та підтриманий учасниками Шостої Всеукраїнської конференції, у процесі роботи над цим законопроектом спотворюють його сутність, фактично вбудовуючи ОСНи у вертикаль місцевої влади.

За рекомендацією попередньої конференції, до складу Конституційної Асамблеї, утвореної для підготовки проекту нової Конституції України, включено одного із засновників Асоціації, директора програми „Громадянське суспільство та належне врядування” Міжнародного фонду „Відродження” Орловського О.С., а до складу Координаційної ради з питань розвитку громадянського суспільства при Президентові України – голову Асоціації Крупника А.С., де вони працюють над впровадженням принципів самоорганізації і локальної демократії в чинне законодавство України.

Важливим документом щодо перспектив розвитку місцевої демократії в цілому та ОСНів зокрема є проект Концепції модернізації системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії в Україні, розроблений робочою підгрупою Конституційної Асамблеї за участю експертів Асоціації. Означений документ відображає напрямки розвитку місцевої демократії, які мають створити реальні передумови для участі членів територіальних громад у суспільному житті та місцевому розвитку.

За підтримки Pact Inc., Фонду Східна Європа та Міжнародного фонду «Відродження», Всеукраїнська асоціація та її партнери реалізують декілька соціальних проектів, спрямованих на створення на місцевому рівні сприятливих умов для розвитку самоорганізації населення, вирішення проблем мешканців гуртожитків, розширення участі громадськості у забезпеченні належної якості житлово-комунальних послуг тощо.

Асоціація активізувала роботу з розвитку власної інформаційної мережі. Зокрема, для забезпечення ефективної комунікації членів мережі були створені та активно діють для взаємообміну інформацією: електронна розсилка OSNua на базі Google groups, сторінка Асоціації в мережі Facebook([facebook.com/AssociationofSelforganizationAssistance](https://www.facebook.com/AssociationofSelforganizationAssistance)).

Тематичні новини та корисні для громадських активістів ресурси регулярно розміщуються на популярному веб-сайті <http://samoorg.com.ua>, який модернізовано для покращення комунікацій з користувачами за допомогою інструментів web 2.0.

Асоціацією надана організаційна допомога у створенні мережі інформаційно-ресурсних центрів у регіонах України. Зокрема, такі центри за минулий рік були створені партнерами Асоціації в м. Луганську та в м. Горловці Донецької області.

Учасники конференції відмічають, що однією з найбільш проблемних соціальних сфер в Україні залишається система житлово-комунального господарства (ЖКГ), в якій дедалі зростає збитковість підприємств ЖКГ, знижується якість житлово-комунальних послуг (ЖКП) при одночасному підвищенні їхньої вартості. Усе це викликає зростаюче громадське невдоволення та соціальну напругу.

На думку фахівців, покращити стан справ у цій сфері неможливо без створення належних умов для всебічного залучення громадян та ОСНів до планування робіт, обґрунтування та встановлення тарифів, контролю за наданням ЖКП, виконанням ремонтних робіт та використання коштів, що дозволить запобігти зловживання у цій сфері.

Разом із тим, через відсутність механізмів реалізації вказаних повноважень громадськості у підзаконних актах Кабінету Міністрів України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, громадяни та ОСНи практично не можуть реалізувати ці повноваження.

Аналіз чинних нормативно-правих актів центральних органів виконавчої влади, проведений експертами Всеукраїнської асоціації, показав, що існуючі законодавчі норми неузгоджені одна з одною, не утворюють єдиної системи та не забезпечують належної законодавчої бази для громадського контролю за якістю ЖКП.

Проведене в регіонах опитування думки громадських експертів стосовно ступеня задоволення споживачів ЖКП якістю послуг свідчить, що переважна більшість мешканців незадоволена їх якістю. Всюди спостерігається мало-ефективна реакція посадових осіб та комунальних підприємств на звернення мешканців щодо поліпшення справ у цій сфері. Практично відсутня конструктивна взаємодія між ОСНами та комунальними службами, житлово-експлуатаційними підприємствами та іншими надавачами ЖКП.

Усі ці причини об'єктивного і суб'єктивного характеру гальмують реформування системи надання ЖКП в напрямку більш повного врахування та задоволення інтересів споживачів, перешкоджаючи реалізації державної політики у цій сфері.

Враховуючи викладене, учасники Конференції **РЕКОМЕНДУЮТЬ**:

1. Підтримати пропозиції Асоціації щодо внесення змін до підзаконних нормативно-правових актів України, які передбачають залучення органів самоорганізації населення та представників громадськості до здійснення контролю за наданням ЖКП¹.

2. Рекомендувати керівництву Всеукраїнської асоціації передати доопрацьовані проекти вказаних підзаконних нормативно-правових актів до Кабінету Міністрів України та інших центральних органів виконавчої влади, організувати їх лобіювання із широким залученням до цього процесу партнерських організацій. Ініціювати проведення відкритого засідання Кабміну з питання комплексного нормативно-правового забезпечення громадського контролю у сфері надання ЖКП.

3. Звернутись до Координаційної ради з питань розвитку громадянського суспільства при Президентові України з пропозицією сприяти втіленню у життя згаданих вище напрацювань Асоціації через розширення участі громадськості в усіх процесах забезпечення населення ЖКП.

4. Повести цілеспрямовану інформаційну кампанію з метою широкого висвітлення результатів аналізу стану нормативно-правих актів у сфері забезпечення населення ЖКП та стимулювання участі громадськості у контролі якості та обсягів наданих цих послуг, обґрунтованості тарифів та належній реалізації прав споживачів.

5. Схвалити діяльність громадських організацій – членів всеукраїнської коаліції виконавців проекту «Житлово-комунальні послуги – під контроль громадськості» у складі: ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення» (Одеса), «Громадська ініціатива Луганщини» (м. Луганськ), «Інформаційно-правовий центр «Наше право» (м. Львів); «Фонд розвитку міста Миколаєва» (м. Миколаїв); Запорізький благодійний фонд «Єдність» за майбутнє» (м. Запоріжжя) та орган самоорганізації населення «Комітет мікрорайону «Русанівка» (м. Київ) по вирішенню згаданих проблем на всеукраїнському та місцевому рівнях – в межах своїх територіальних громад.

6. Звернутись до керівництва громадських рад при Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства та при Міністерстві юстиції України з пропозицією надати сприяння Асоціації у громадському лобіюванні прийняття на рівні міністерств та Кабміну згаданих поправок до нормативно-правих актів, спрямованих на розширення участі громадськості в усіх процесах забезпечення населення якісними ЖКП.

7. Асоціації на основі Меморандуму про інформаційну співпрацю продовжити роботу по залученню нових учасників інформаційної мережі з метою обміну досвідом, історіями успіху, ідеями та напрацюваннями між активістами самоорганізації населення, у тому числі за допомогою новітніх технологій, використання інтерактивного веб-ресурсу [Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.та залучення ЗМІ.](#)

¹ Див. додатки 3-23.

8. Продовжити створення на базі регіонів України всеукраїнської мережі інформаційно-ресурсних центрів сприяння розвитку самоорганізації населення як основи для розвитку і посилення консолідації громадянського суспільства.

9. Підтримати проект Концепції модернізації системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії в Україні, розроблений повноважними представниками Всеукраїнської асоціації, доповнивши її визначенням понять громадського контролю та колективної (спільної сумісної) власності, які мають бути закріплені на рівні Конституції та інших законів України¹. Просити Президента України схвалити цю Концепцію як основу модернізації законодавчої бази місцевої демократії.

10. Вважати неможливим ухвалення нового Закону України «Про органи самоорганізації населення» в редакції Мінрегіону (лист від 30.08.2012 № 7/13-14051), яка за своєю суттю суперечить державній політиці сприяння розвитку громадянського суспільства та гальмує розвиток руху самоорганізації населення в Україні. Ухвалити окрему заяву з цього питання (додається²).

11. Підтримати ініціативу Інституту місцевої демократії щодо створення нормативної бази започаткування та проведення на рівні Кабінету Міністрів України Всеукраїнського конкурсу проектів органів самоорганізації населення як механізму підтримки державою руху самоорганізації населення в Україні. Керівництву Асоціації забезпечити належний організаційний супровід реалізації цієї ініціативи.

12. Сприяти створенню державної системи стандартів надання ЖКП як основи для підвищення їх якості та можливості ефективного громадського контролю цієї якості.

13. Підтримати ініціативу керівництва Горлівської міської ради щодо проведення наступної Восьмої Всеукраїнської науково-практичної конференції з питань самоорганізації населення у місті Горлівка Донецької області, де у 1933 році були створені перші органи самоорганізації населення в Україні, – на честь 80-річчя руху самоорганізації.

14. Підтримати пропозиції представників Мінрегіону та Національної ради з питань діяльності ОСББ щодо налагодження співпраці цих інституцій із Всеукраїнською асоціацією сприяння самоорганізації населення в реалізації завдань покращення ситуації у сфері ЖКП за участю громадськості.

Прийнято 30 вересня 2012 р., м. Львів

¹ Див. додаток 24.

² Див. додаток 2.

**Сьома Всеукраїнська науково-практична конференція
з питань самоорганізації населення
«ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІЙ СФЕРІ:
РОЛЬ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ»
29-30 вересня 2012 року, м. Львів**

Міністру регіонального
розвитку, будівництва та
житлово-комунального
господарства України
Близнюку А.М.

Голові Координаційної ради з
питань розвитку
громадянського суспільства
Ставнійчук М.І.

Копія: Президенту України
Януковичу В.Ф.

Копія: Прем'єр-міністру України
Азарову М.Я.

Копія: Голові Координаційної ради
з питань реалізації в Україні
Ініціативи „Партнерство
„Відкритий Уряд”, першому
віце-прем'єр-міністру України
Хорошковському В.І.

ЗАЯВА

Учасники Сьомої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Громадський контроль в житлово-комунальній сфері: роль органів самоорганізації населення», що відбулася **29-30 вересня 2012 року** у місті Львові і пройшла за участю науковців, керівників органів самоорганізації населення, представників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій з усіх регіонів України, розглянувши питання про стан підготовки проекту Закону України “Про органи самоорганізації населення” (нова редакція) констатують таке:

Вперше за останнє десятиріччя органи державної влади визнали необхідність удосконалення правого статусу органів самоорганізації населення на законодавчому рівні. Так, 25 січня 2012 року Президент України доручив Кабінету Міністрів підготувати нову редакцію Закону України “Про органи самоорганізації населення” для внесення на розгляд Верховної Ради.

Аналогічні вимоги містяться також в Указі Президента України від 24 березня 2012 р. № 212/2012 “Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації”, розпорядженні Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2012 р. № 220-р “Про схвалення плану дій з впровадження в Україні Ініціативи “Партнерство “Відкритий Уряд” та в інших державних актах. Ключові напрямки державної політики щодо органів самоорганізації населення були визначені також у Посланні Президента України до Верховної Ради “Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році”.

Разом із тим, незважаючи на значний інтерес з боку органів державної влади, до процесу удосконалення законодавства з питань самоорганізації населення, на практиці представники органів виконавчої влади, які працювали над текстом законопроекту, відійшли від вимог, що містяться у Посланні Президента України, спотворили змістовне наповнення проекту нової редакції Закону України «Про органи самоорганізації населення», який готувався та публічно обговорювався фахівцями ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення» протягом семи років.

Так, Мінрегіон своїм листом від 30.08.2012 № 7/13-14051 направив на погодження Верховній Раді АРК, обласним, Київській та Севастопольській міським радам, Всеукраїнським асоціаціям органів місцевого самоврядування текст законопроекту, який:

- не враховує унікальну громадсько-публічну природу органів самоорганізації населення, а навпаки, позбавляє їх статусу представницьких органів і виключає положення про те, що органи самоорганізації населення є інститутами громадянського суспільства;

- наділяє місцеві ради правом визначати спосіб (форму) самоорганізації жителів в межах сіл, селищ та районів у містах, затверджувати положення про органи самоорганізації населення сіл, селищ та районів у містах, визначати термін їх повноважень;

- започатковує в селах, селищах та районах у містах посади вільта, старости як представника виконавчого комітету відповідної місцевої ради із виконанням повноважень органу самоорганізації населення;

- допускає визнання місцевою радою представників мікроромлади посадовими особами місцевого самоврядування із поширенням на них дії Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування”;

- обмежує права загальних зборів (конференцій) самостійно визначати обсяг власних повноважень органів самоорганізації населення в межах,

встановлених законом, надаючи право ухвалювати остаточне рішення з цього питання місцевим радам;

- заперечує можливість розширення переліку власних повноважень органу самоорганізації населення під час його діяльності в межах, визначених законом;

- виключає положення, які регламентують питання щодо приєднання до території діяльності органів самоорганізації населення інших територій чи передбачають можливість створення замість одного двох чи більше органів самоорганізації населення;

- виключає положення про мінімальну кількість членів ініціативної групи по створенню органів самоорганізації населення;

- суттєво ускладнює для членів ініціативної групи отримання організаційно-технічної допомоги з боку виконавчого комітету місцевої ради щодо проведення загальних зборів (конференцій);

- виключає із законопроекту перелік повноважень загальних зборів (конференцій) щодо органів самоорганізації населення;

- наділяє Кабінет Міністрів України обов'язком щодо затвердження Примірного положення про орган самоорганізації населення;

- виключає із законопроекту положення про необхідність ведення загальнодержавного реєстру органів самоорганізації населення;

- виключає з числа повноважень органів самоорганізації населення проведення громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади та підписання актів виконаних робіт чи наданих послуг у сфері житлово-комунального господарства в багатоквартирних будинках;

- виключає положення про делегування органам самоорганізації населення власних повноважень місцевої ради, її виконавчих органів, фінансів та майна на підставі договору між органом самоорганізації населення та відповідною місцевою радою;

- виключає положення про можливість делегування органам самоорганізації населення права складати протоколи про адміністративні правопорушення у сфері благоустрою населених пунктів;

- звужує можливі джерела фінансування діяльності органів самоорганізації населення, а також звужує майнову основу їхньої діяльності;

- позбавляє органи самоорганізації населення права засновувати власні підприємства, установи та організації;

- виключає положення про необхідність наявності в органу самоорганізації населення власного регламенту, а також про затвердження типового регламенту виконавчим комітетом відповідної місцевої ради;

- виключає положення щодо визначення подальшої долі фінансів та майна, створених / отриманих органом самоорганізації населення не з

місцевого бюджету чи від органу місцевого самоврядування, у разі ліквідації цього органу;

- перехідні положення законопроекту Мінрегіону не передбачають необхідність ухвалення змін до інших законів тощо.

Враховуючи викладене, учасники Сьомої всеукраїнської науково-практичної конференції з питань самоорганізації населення **КОНСТАТУЮТЬ**, що окремі положення проекту нового Закону України «Про органи самоорганізації населення» в редакції Мінрегіону (лист від 30.08.2012 № 7/13-14051) **суперечать державній політиці сприяння розвитку громадянського суспільства**, гальмують розвиток руху самоорганізації населення, а підготовка самого законопроекту у запропонованій редакції відбувається з порушенням демократичних процедур і без проведення належних консультацій з громадськістю.

Виходячи із цього, учасники конференції звертаються до керівництва Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України з такими **ПРОПОЗИЦІЯМИ**:

- **призупинити підготовку проекту постанови Кабінету Міністрів України** щодо внесення на розгляд Верховної Ради України проекту нового Закону України «Про органи самоорганізації населення» в редакції Мінрегіону (лист від 30.08.2012 № 7/13-14051);

- **забезпечити підготовку оновленої версії законопроекту** спільно із Координаційною радою з питань розвитку громадянського суспільства і залученням експертів Всеукраїнської громадської організації “Асоціація сприяння самоорганізації населення”, Асоціації міст України, Асоціації сільських та селищних рад, науковців, які спеціалізуються на питаннях самоорганізації населення, із урахуванням положень Послання Президента України до Верховної Ради “Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році”. При підготовці оновленої версії законопроекту взяти за основу проект Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про органи самоорганізації населення», який було підготовлено експертами Всеукраїнської громадської організації “Асоціація сприяння самоорганізації населення” та підтримано учасниками регіональних обговорень і Шостої Всеукраїнської конференції з питань самоорганізації населення (9-10 липня 2011 р., м. Кіровоград);

- **провести спільно із Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація сприяння самоорганізації населення», Асоціацією міст України та Асоціацією сільських та селищних рад низку обговорень** оновленої версії законопроекту на національному рівні та в регіонах України за участю представників органів місцевого самоврядування та органів самоорганізації населення. За результатами таких обговорень подати оновлену версію законопроекту на розгляд Координаційної ради з питань розвитку громадянського суспільства і в разі отримання її позитивного висновку

повернутися до підготовки проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення проекту нового Закону України «Про органи самоорганізації населення» на розгляд Верховної Ради України;

- звернути увагу на **необхідність підготовки** одночасно із оновленою версією Закону України «Про органи самоорганізації населення» пакету інших законопроектів, зокрема, **проекту Закону України “Про загальні збори (конференції) членів територіальної громади за місцем проживання”**, першу редакцію яких було підготовлено експертами ВГО “Асоціація сприяння самоорганізації населення” та підтримано учасниками Шостої Всеукраїнської конференції з питань самоорганізації населення.

Звертаємось із проханням до Координаційної ради з питань розвитку громадянського суспільства розглянути на черговому засіданні стан справи із підготовкою проекту Закону України “Про органи самоорганізації населення” у новій редакції.

Прийнято 30 вересня 2012 р., м. Львів

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “ ____ ” _____ 2012 № ____

Про затвердження Порядку забезпечення участі членів територіальних громад у здійсненні громадського контролю за наданням населенню житлово-комунальних послуг

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», п. 6 ч. 1 ст. 14 Закону України «Про органи самоорганізації населення», з метою покращення якості житлово-комунальних послуг, які надаються членам територіальних громад, посилення відповідальності виконавців і споживачів житлово-комунальних послуг Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити Порядок забезпечення участі членів територіальних громад у здійсненні громадського контролю за наданням населенню житлово-комунальних послуг, що додається.

2. Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України у тримісячний термін підготувати і представити Кабінету Міністрів проект змін та доповнень до постанов Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» та від 26.07.2006 № 1010 «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів» відповідно до норм цієї постанови.

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету

Міністрів України

“ ___ ” _____ 2012 р. № ____

ПОРЯДОК
забезпечення участі членів територіальних громад
у здійсненні громадського контролю за наданням населенню
житлово-комунальних послуг

I. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає механізм забезпечення участі споживачів житлово-комунальних послуг (далі – ЖКП) – безпосередньо та через їх представників – у здійсненні громадського контролю за наданням населенню ЖКП і поширюється на органи управління та суб'єктів господарювання всіх форм власності, що здійснюють діяльність у сфері житлово-комунального господарства (далі – ЖКГ).

1.2. У цьому Порядку терміни вживаються у значеннях, наведених у законах України «Про житлово-комунальні послуги», «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг», «Про природні монополії», а також у наступному значенні:

- громадський контроль за наданням ЖКП (попередній, поточний, підсумковий) – комплекс заходів, спрямованих на забезпечення участі споживачів цих послуг (безпосередньо або через громадських уповноважених) у процесах відбору/визначення виконавців ЖКП, визначення переліку ЖКП, розрахунку тарифів на ці послуги, узгодження їх з жителями будинків (гуртожитків), поточного контролю за наданням ЖКП, їх якісними та кількісними показниками.

- громадський уповноважений – особа, уповноважена загальними зборами (конференцією) мешканців будинку (гуртожитку), вулиці, кварталу, мікрорайону, району у місті, села, селища представляти інтереси споживачів ЖКП у стосунках з органами публічної влади та іншими суб'єктами усіх форм власності, що беруть участь у забезпеченні населення ЖКП.

1.3. Цей Порядок розповсюджується на такі ЖКП:

- комунальні послуги (централізоване постачання холодної та гарячої води, водовідведення, газо- та електропостачання, централізоване опалення, а також вивезення побутових відходів тощо);

- послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій (УБСПТ): прибирання внутрішньобудинкових приміщень та прибудинкової території, санітарно-технічне обслуговування, обслуговування внутрішньобудинкових мереж, утримання ліфтів, освітлення місць загального користування, поточний ремонт, вивезення побутових відходів тощо);

- послуги з управління будинком, спорудою або групою будинків (балансоутримання, укладання договорів на виконання послуг, контроль виконання умов договору тощо);

- послуги з ремонту приміщень, будинків, споруд (заміна та підсилення елементів конструкцій та мереж, їх реконструкція, відновлення несучої спроможності несучих елементів конструкцій тощо).

1.4. Дія цього Порядку поширюється на території, де розташовані дво- та багатоквартирні житлові будинки (гуртожитки) незалежно від форми їхньої власності, мешканці яких на загальних зборах (конференції) приймають рішення щодо здійснення громадського контролю за наданням ЖКП та оберуть своїх громадських уповноважених.

1.5. Правовою основою для здійснення громадського контролю за наданням ЖКП є Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про житлово-комунальні послуги», «Про органи самоорганізації населення», «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку», Постанова Кабінету Міністрів від 20.05.2009 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги», інші закони та підзаконні акти України, а також акти органів місцевого самоврядування.

1.6. Громадські уповноважені від будинку (гуртожитку), вулиці, кварталу, мікрорайону, району у місті, села, селища обираються загальними зборами (конференцією) мешканців відповідної території, зареєстрованих на ній за місцем проживання, з числа цих мешканців або органами самоорганізації населення відповідного рівня, об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельних кооперативів – там, де ці органи, об'єднання та кооперативи створені і діють.

1.7. Органи місцевого самоврядування та виконавці послуг мають всіляко сприяти громадським уповноваженим у здійсненні ними своїх повноважень, передбачених цим Порядком.

1.8. Питання, не врегульовані чинним законодавством України та цим Порядком, пов'язані із скликанням, проведенням та реалізацією рішень загальних зборів (конференцій) та громадських слухань, визначаються статутом відповідної територіальної громади.

1.9. Результати громадського контролю оформлюють актом, який мають підписати дві сторони – контролююча (у складі не менше двох уповноважених осіб) та підконтрольна. У разі відмови підконтрольної сторони від підпису, про це робиться відмітка в акті.

1.10. Громадський контроль може здійснюватись у формі перевірок, спостереження, аналізу документів, опитування споживачів та мешканців, громадської експертизи актів, проектів актів та в іншій формі.

1.11. Результати перевірок відповідності дотримання стандартів, нормативів, норм, порядків і правил у сфері ЖКП та висновки, отримані в результаті роботи комісій, створених з ініціативи або за участю громадських

уповноважених, органів самоорганізації населення, членів правлінь об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельних кооперативів, молодіжних житлових комплексів тощо, мають безперешкодно надаватися для ознайомлення цим представникам за їхнім зверненням.

II. Громадський контроль за відбором/визначенням виконавців житлово-комунальних послуг

2.1. Загальні вимоги до відбору/визначення виконавців житлово-комунальних послуг

2.1.1. Для конкурсного відбору/визначення виконавців ЖКП власник будинку (будинків)/ гуртожитку (гуртожитків) або уповноважений ним в установленому порядку орган (далі – організатор конкурсу) у місячний термін після настання підстав для проведення конкурсу створює конкурсну комісію, до складу якої входять у рівній пропорції представники організатора конкурсу та громадські уповноважені.

2.1.2. Громадські уповноважені, які не є членами конкурсних комісій, можуть брати участь в їх роботі з правом дорадчого голосу та надавати обґрунтовані рекомендації щодо доцільності відбору в якості виконавців ЖКП тих чи інших суб'єктів господарювання.

Такі рекомендації подаються в комісію у письмовому вигляді та підлягають обов'язковому оприлюдненню на засіданні конкурсної комісії під час обговорення відповідного питання – до початку голосування її членів.

2.2. Громадський контроль за відбором/визначенням виконавців послуг з УБСПТ

2.2.1. Громадський контроль за відбором/визначенням виконавців послуг з УБСПТ здійснюється, виходячи з такого порядку відбору/визначення виконавців послуг:

1. Виконавець послуг з УБСПТ визначається по кожній послугі з УБСПТ окремо:

а) за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради – у разі відсутності конкуренції в певному сегменті ринку послуг з УБСПТ;

б) за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради – у разі визначення виконавцем комунальне підприємство, яке є балансоутримувачем відповідного житлового фонду;

в) за результатами конкурсу, проведеного в порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади з питань ЖКГ.

2.2.2. За рішенням загальних зборів власників житлових та нежитлових приміщень у будинках, в яких створені ОСББ, ЖБК або МЖК (далі – об'єднання власників), виконавцями послуг з УБСПТ можуть бути визначені відповідні об'єднання власників.

2.3. Громадський контроль за відбором/визначенням виконавців послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення

2.3.1. Громадський контроль за відбором/визначенням виконавців послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення здійснюється, виходячи з такого порядку відбору/визначення виконавців послуг:

1. Виконавець послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води та водовідведення визначається по кожній послугі окремо:

а) за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради у разі відсутності конкуренції;

б) за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради у разі визначення виконавцем комунальне підприємство, яке є балансоутримувачем відповідного цілісного майнового комплексу;

в) за результатами конкурсу, проведеному в порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади з питань ЖКГ.

2.3.2. У будинках, в яких створені об'єднання власників, виконавці послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води та водовідведення визначаються за рішенням загальних зборів власників житлових та нежитлових приміщень.

2.3.3. Загальні збори власників житлових та нежитлових приміщень можуть прийняти рішення визначити виконавцем послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води та водовідведення:

а) об'єднання власників;

б) постачальника/виробника певної послуги.

2.3.4. У разі, якщо власникам житлових та нежитлових приміщень належать на праві спільної неподільної власності об'єкти з виробництва певної послуги (централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води та водовідведення), за рішенням загальних зборів власників житлових та нежитлових приміщень виконавець послуг може бути визначений на конкурсних засадах.

III. Громадський контроль за визначенням переліку послуг з УБСПТ, розрахунком та узгодженням із споживачами тарифів на ці та інші житлово-комунальні послуги, що встановлюються органами місцевого самоврядування

3.1. Громадський контроль за визначенням переліку послуг з УБСПТ здійснюється, виходячи з того, що перелік цих послуг визначається окремо по кожному будинку, а громадський контроль за розрахунком та узгодженням із споживачами тарифів на ці та інші житлово-комунальні послуги – виходячи з того, що ці тарифи розраховуються та узгоджуються окремо по кожному будинку (гуртожитку) у розрізі груп споживачів в Порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3.2. Під час визначення переліку послуг з УБСПТ, які планується надавати в конкретному будинку (гуртожитку), а також розрахунку тарифів на кожну таку послугу виконавець має врахувати наявні відомості про стан будинку (гуртожитку), що визначається його технічними характеристиками, результатом обстеження виконавцем будинку (гуртожитку), звернення споживачів, громадських уповноважених, необхідність підтримки технічних характеристик будинку (гуртожитку) та забезпечення надання якісних послуг з УБСПТ.

3.3. Виконавець доводить розрахунок тарифів до відома споживачів послуг шляхом проведення громадських слухань, які регулюються цим Порядком та статутом територіальної громади у частині, що не суперечить даному Порядку. Для цього, виконавець послуг не пізніше ніж за 10 (десять) календарних днів до дати проведення громадських слухань має проінформувати споживачів послуг про дату, час та місце їх проведення, а також про тему громадських слухань.

3.4. Громадські слухання щодо тарифів на послуги з УБСПТ проводяться по кожному будинку окремо, на комунальні послуги – у межах території, на якій планується запровадити ці послуги.

3.5. Інформування споживачів здійснюється шляхом розміщення відповідного повідомлення у засобах масової інформації, на офіційному веб-сайті в мережі Інтернет, на дошках оголошень в доступних для мешканців місцях у приміщеннях, яке займає виконавець, а також на дошці (дошках) оголошень біля входу (входів) у будинок (гуртожиток) та у під'їздах і парадних житлових будинків.

3.6. На офіційному веб-сайті в мережі Інтернет (за наявності), у місцевому друкованому засобі масової інформації (перевага надається друкованим засобам масової інформації органу місцевого самоврядування), веб-сайті виконавця (за наявності) та шляхом розміщення на інформаційних стендах біля адміністративних та житлових будинків органів місцевого самоврядування в населених пунктах, де споживачі отримують відповідні послуги, оприлюднюється наступна інформація:

- перелік послуг щодо яких планується проведення громадських слухань;
- розмір тарифів на кожну запропоновану послугу з доданням їх структури (складової кожної послуги) та розрахунків;
- копій первинних документів, що стали підставою для здійснення зазначених розрахунків;
- обґрунтування причин зміни тарифів (зазначення розмірів діючих тарифів та відсотків відшкодування затвердженим тарифом собівартості, планових економічно обґрунтованих тарифів, дати, коли тарифи востаннє переглядалися, причин перегляду тарифів, зазначення відсотка зростання основних складових тарифів (заробітної плати, електроенергії, паливо-мастильних матеріалів), визначення відсотків підвищення тарифів тощо) відповідно до порядку розрахунку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

- періодичність (режим) та строки надання кожної послуги;
- інша додаткова інформація, визначена суб'єктом господарювання та/або органом, уповноваженим встановлювати тарифи на певні житлово-комунальні послуги.

3.7 У разі встановлення/зміни (коригування) тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій розміри тарифів на кожну запропоновану послугу з доданням їх структури (складової кожної послуги) та розрахунків надаються по кожному житловому будинку.

3.8. Способи доведення до відома споживачів інформації не обмежуються тими, що передбачені цим Порядком.

3.9. Інформація повинна бути повною, достовірною та лаконічною.

3.10. На письмову або усну вимогу будь-якого споживача послуг, виконавець має негайно надати споживачу інформацію, зазначену в пунктах 3.6-3.7 цього Порядку.

3.11. У день розміщення оголошення про проведення громадських слухань виконавець має передати до місцевої бібліотеки (у разі її наявності) вказаний в пунктах 3.6-3.7 цього Порядку пакет документів у кількості не менше п'яти.

3.12. Громадські слухання відкриває представник виконавця, уповноважений на це відповідним наказом виконавця, копія якого пред'являється громадським уповноваженим до початку громадських слухань і додається до протоколу громадських слухань.

Представники виконавця та громадські уповноважені організовують реєстрацію учасників громадських слухань. Підставою для реєстрації є:

паспортний документ із реєстрацією в певній квартирі/кімнаті у гуртожитку (для власників і наймачів квартир, мешканців гуртожитку);

- паспорт та копія свідоцтва про право власності на житлове або нежитлове приміщення (для незареєстрованих власників);

- посвідчення особи/паспорт та копія договору найма житлового або нежитлового приміщення (для наймачів таких приміщень).

Під час реєстрації організатори мають надавати учасникам громадських слухань картки для голосування, підтверджуючі їх право вирішального голосу, із зазначенням реєстраційного номеру учасника.

Громадські слухання вважаються правомочними незалежно від кількості присутніх за умови, що інформація про слухання була оприлюднена із додержанням вимог, що містяться у пунктах 3.6-3.7 цього Порядку.

Після відкриття громадських слухань обирається головуючий, секретар, члени президії з числа представників виконавця та учасників громадських слухань. Учасники слухань самостійно обирають спосіб голосування по усіх питаннях, якщо інше не передбачено статутом територіальної громади.

3.13. За результатами громадських слухань із запропонованого переліку послуг з УБСПТ у будинку (гуртожитку) можуть бути виключені певні послуги за умови, якщо за таке рішення проголосують більше двох третин присутніх споживачів.

За умови, якщо учасники громадських слухань вирішать, що запропонований виконавцем перелік послуг з УБСПТ у будинку (гуртожитку) є недостатнім для якісного утримання будинку (гуртожитку) та прибудинкової території, перелік послуг може бути збільшено виконавцем в межах Переліку, встановленого Кабінетом Міністрів України.

3.14. У разі коли по результатах громадських слухань перелік послуг з УБСПТ було зменшено чи збільшено або виявлені певні невідповідності у розрахунках тарифів на ЖКП, щодо яких проводяться громадські слухання, виконавець має перерахувати тарифи і подати перераховані тарифи органу місцевого самоврядування для прийняття рішення про їх встановлення.

3.15. За результатами громадських слухань протягом трьох робочих днів оформлюється рішення, яке має містити інформацію про хід громадських слухань, виступи учасників, результати голосування по кожній послугі тощо. Оформлене рішення громадських слухань підписується головою та секретарем.

3.16. Рішення громадських слухань підлягають обов'язковому розгляду органом місцевого самоврядування під час розгляду питання щодо встановлення тарифів на ЖКП.

3.17. Рішення органу місцевого самоврядування щодо встановлення тарифів на ЖКП підлягає обов'язковому оприлюдненню шляхом розміщення в засобах масової інформації, на офіційному сайті відповідної ради, а також на дошці оголошень в доступних для мешканців місцях в приміщеннях, які займає виконавець, та у під'їздах і парадних відповідного житлового будинку (гуртожитку).

3.18. На звернення громадського уповноваженого або споживача до органу місцевого самоврядування йому має бути надана в установленому законом «Про інформацію» порядку та визначені строки копія рішення органу місцевого самоврядування щодо встановлення тарифів на ЖКП.

3.19. Надання інших послуг мешканцям будинку (гуртожитку), які не входять до Переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій може здійснюватися виконавцем на підставі окремих договорів, укладених в рамках законодавства України. Тарифи на такі послуги мають бути погоджені із споживачами у порядку, встановленому пунктами 3.3-3.15 цього Порядку, та не потребують встановлення органом місцевого самоврядування.

3.20. Громадський контроль за здійсненням коригування тарифів на послуги з УБСПТ та інші житлово-комунальні послуги здійснюється, виходячи з того, що порядок коригування цих тарифів є аналогічним порядку їхнього розрахунку та встановлення.

ІV. Громадський контроль за наданням житлово-комунальних послуг, їх якісними та кількісними показниками

4.1. Громадські уповноважені будинку (гуртожитку) мають право здійснювати контроль якості ЖКП, організації їх надання, порядку розрахунку та затвердження цін/тарифів та укладення договорів. Для цього вони отримують від виконавця послуг інформацію про ухвалені органами публічної влади кількісні показники споживання кожної послуги та норми споживання.

4.2. З метою забезпечення якісних та кількісних показників послуг з УБСПТ та системного контролю за їхньою якістю балансоутримувач будинку (гуртожитку) за ініціативою громадських уповноважених створює спеціальну наглядову комісію (далі – комісію), до складу якої входять:

- представник балансоутримувача будинку (гуртожитку);
- представник відповідної сільської, селищної, міської ради або її виконавчого органу, до повноважень якого входить здійснення контролю у сфері ЖКГ;
- три громадських уповноважених будинку (гуртожитку), в якому надаються послуги з УБСПТ, один з яких призначається головою спеціальної наглядової комісії.

4.3. Контроль за наданням комунальних послуг здійснюється спеціальною наглядовою комісією у розширеному складі, до якої входять представники виробників/виконавців певної комунальної послуги та громадські уповноважені – у рівній кількості.

4.4. Повноваження громадських уповноважених, які включаються до складу комісії, мають бути підтверджені протоколом загальних зборів (конференції) мешканців будинку (гуртожитку), який надається балансоутримувачу будинку (гуртожитку).

4.5. Комісія здійснює контроль за якісними та кількісними показниками ЖКП, що надаються споживачам.

У разі виявлення членом комісії будь-яких порушень з боку виконавця при наданні певної ЖКП, він зобов'язаний повідомити про це інших членів комісії та про місце і час складання Акту ненадання або неякісного надання послуги (послуг). Цей Акт підписується усіма присутніми членами комісії.

4.6. Складання або не складання Акту ненадання або неякісного надання послуги (послуг) комісією не позбавляє споживача права складати самостійно відповідні акти в установленому законом порядку.

4.7. Щомісячно до 5 числа місяця, наступного за звітним, комісія здійснює прийняття послуг з УБСПТ та підписання Акту передачі-прийому наданих послуг. У разі виявлення комісією за попередній календарний місяць зауважень щодо кількісних та якісних показників надання послуг УБСПТ споживачам, відповідна інформація має бути відображена в Акті передачі-прийому наданих послуг. В цьому Акті також може бути відображено інформацію про акти ненадання або неякісного надання послуг, складені споживачами самостійно. Копії цих актів мають бути додані до цього Акту.

4.8. Акт передачі-прийому наданих послуг підписується усіма присутніми членами комісії. Член комісії може відмовитись від підписання Акту передачі-прийому наданих послуг у разі невнесення до Акту інформації з приводу невідповідності кількісних та якісних показників послуг УБСПТ, наданих споживачам. У цьому разі незгодний член комісії має викласти власні зауваження та пропозиції на окремому аркуші, який додається до Акту передачі-прийому наданих послуг як його невід’ємна складова, із записом в Акті передачі-прийому наданих послуг: «Окрема думка (П.І.П. члена комісії) додається».

4.9. Акт передачі-прийому наданих послуг складається у кількості примірників на два більше, ніж кількість членів комісії. Після підписання всіх примірників Акту, кожен із членів комісії отримує по одному примірнику Акту.

Один примірник Акту голова комісії у триденний термін передає виконавцю послуг для проведення перерахунку за ненадані або надані не в повному обсязі послуги, а другий примірник Акту надсилає до відповідної ради або її виконавчого органу, до повноважень якого належить здійснення контролю у сфері ЖКГ.

4.10. Систематичне ненадання або неякісне надання ЖКП має стати підставою для розірвання договору з виконавцем послуг із вимогою компенсувати завдані ним збитки.

V. Громадський контроль за наданням послуг з управління будинком, спорудою, групою будинків

5.1. Громадський контроль за наданням послуг з управління будинком, спорудою, групою будинків, передбачає контроль за виконанням балансоутримувачем усіх функцій, передбачених законом і закріплених у договорі з ним власника, включаючи утримання на балансі відповідного майна, ведення бухгалтерської, статистичної та іншої звітності, розрахунки коштів, необхідних для своєчасного проведення капітального і поточного ремонтів та утримання, а також контроль за управлінням цим майном та його експлуатацією згідно з законом.

5.2. Громадський контроль за наданням послуг з балансоутримання, за укладенням договорів на виконання житлово-комунальних послуг, за виконанням умов договору тощо здійснюється із додержанням вимог статей 9, 24 та 25 Закону України “Про житлово-комунальні послуги”.

VI. Громадський контроль за наданням послуг з ремонту приміщень, будинків, споруд

6.1 Громадський контроль за наданням послуг з ремонту приміщень, будинків, споруд здійснюється відповідно до стандартів, нормативів, норм, порядків і правил, встановлених актами законодавства та іншими нормативно-правовими та нормативно-технічними документами, які діють у відповідній сфері ремонтних робіт.

6.2. Громадський контроль в цій сфері здійснюється шляхом:

- включення уповноважених громадських представників будинку (групи будинків) до складу комісій с приймання житлових будинків, гуртожитків, споруд, нежитлових приміщень після поточного та капітального ремонтів;
- надання уповноваженим громадським представникам технічної, планової та фінансової документації стосовно ремонтних робіт;
- звітування уповноваженими особами перед мешканцями будинків та громадськими уповноваженими про стан виконання та підсумки виконаних ремонтних робіт на згаданих об'єктах.

VII. Публічні звіти про стан надання житлово-комунальних послуг

7.1. Щомісячно виконавець послуг оприлюднює у місцях, доступних для споживачів (у під'їздах і парадних відповідного житлового будинку, на прибудинкових та міжбудинкових територіях) інформацію про обсяг нарахованих платежів по кожній послугі, обсяг сплачених споживачами платежів, обсяги витрат на кожну послугу та залишки невикористаних коштів по кожній послугі. На вимогу споживача виконавець надає копії первинних документів, що підтверджують витрати по кожній послугі.

Щорічно, в першому кварталі року кожний виконавець на громадських слуханнях за участю споживачів має оприлюднити інформацію про стан надання послуг за попередній календарний рік.

7.2. Виконавці послуг з УБСПТ мають звітувати по кожному будинку у розрізі кожної послуги, а виконавці комунальних послуг – по кожній послугі у розрізі груп споживачів.

7.3. На громадських слуханнях представником виконавця послуг з УБСПТ має бути представлена така інформація:

- види послуг з УБСПТ, які мали надаватися мешканцям житлового будинку (гуртожитку);
- загальні відомості про фактичний стан надання послуг з УБСПТ;
- причини ненадання окремих послуг з УБСПТ (якщо такі факти мали місце);
- загальний обсяг коштів, які були отримані в якості оплати за послуги з УБСПТ;
- загальні відомості про стан використання отриманих коштів;
- загальні відомості про здійснені чи заплановані до здійснення перерахунки споживачам за ненадані або неякісно надані послуги з УБСПТ по кожній послугі;
- характер співпраці виконавця з громадськими уповноваженими у процесі здійснення ними громадського контролю за наданням послуг з УБСПТ;

- загальні відомості про заплановані зміни у наданні послуг з УБСПТ та тарифів на них на поточний рік;

- інші відомості, які характеризують діяльність виконавця по наданню послуг з УБСПТ за минулий рік та плани на поточний рік.

7.4. На громадських слуханнях представником виконавця комунальних послуг має бути представлена така інформація:

- види комунальних послуг, які надавались виконавцем у звітному році на певній території;

- загальні відомості про фактичний стан надання комунальних послуг;

- причини ненадання або неякісного надання послуг (якщо такі факти мали місце);

- загальний обсяг коштів, які були отримані в якості оплати за кожен послугу у розрізі груп споживачів;

- загальні відомості про стан використання отриманих коштів по кожній послугі у розрізі груп споживачів;

- загальні відомості про здійснені чи заплановані до здійснення перерахунки споживачам за ненадані або неякісно надані комунальні послуги у розрізі кожної послуги;

- характер співпраці виконавця з громадськими уповноваженими в процесі здійснення ними громадського контролю за наданням послуг комунальних послуг;

- загальні відомості про заплановані зміни у наданні комунальних послуг та тарифів на них на поточний рік;

- інші відомості, які характеризують діяльність виконавця по наданню комунальних послуг за минулий рік та планів на поточний рік.

7.5. На громадських слуханнях громадським уповноваженим має бути надана можливість проінформувати учасників про діяльність виконавця послуг з оцінкою цієї діяльності з позиції споживачів.

7.6. За результатами громадських слухань їхніми учасниками ухвалюється резолюція з оцінкою стану надання послуг по кожному виконавцю та по інших питаннях з покращення забезпечення населення ЖКП, зокрема, їхньої вартості, які були порушені під час проведення громадських слухань.

7.7. Ухвалена на громадських слуханнях резолюція направляється на адресу сільського, селищного, міського голови, профільної постійної комісії відповідної ради, а також виконавцю ЖКП.

7.8. Звіт про стан надання послуг складається кожним виконавцем та підлягає обов'язковому оприлюдненню разом із резолюцією громадських слухань в комунальних засобах масової інформації, на офіційному сайті ради, а також на дошці оголошень в доступному для відвідувачів місці у приміщенні, яке займає виконавець.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “___” _____ 2012 № ____

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 1 червня 2011 р. № 869**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 р. № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» (Офіційний вісник України, 2011 р., № 62, ст. 2472) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 1 червня 2011 р. № 869**

1. В абзаці 6 п. 1 постанови слова «роздрібних цін» замінити на слова «роздрібних тарифів».

2. У Порядок формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води внести такі зміни:

1) пункти 50 і 103 доповнити словами:

«...а також рішення громадських слухань щодо тарифів, проведених у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

Рішення про застосування двоставкових тарифів приймає орган місцевого самоврядування у порядку, передбаченому Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

3. Доповнити п. 9 Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення новим реченням наступного змісту:

«До вказаних документів в обов'язковому порядку додається рішення громадських слухань щодо тарифів, проведених у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.».

4. У Порядок формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій внести такі зміни:

1) в абзаці першому пункту 2, в пунктах 3, 4 слово «тариф» замінити на слово «тарифи» у відповідних відмінниках;

2) абзац другий пункту 2 викласти в наступній редакції:

«Тариф на кожену послугу розраховується окремо за кожним будинком залежно від запланованих кількісних показників певної послуги, що повинна надаватися для забезпечення належного санітарно-гігієнічного, протипожежного, технічного стану будинків і споруд та прибудинкових територій з урахуванням переліку послуг згідно з додатком до цього Порядку.»;

3) абзац п'ятий пункту 2 викласти в наступній редакції:

«Перелік послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, розмір та структура тарифу на кожену послугу, його зміну з

обґрунтуванням її необхідності оприлюднюються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.»;

4) із пункту 9 виключити речення: «Послуга з вивезення побутових відходів може бути визначена згідно з рішенням органу місцевого самоврядування як окрема комунальна послуга. У такому разі тариф на послуги визначається без урахування витрат з вивезення побутових відходів.»;

5) пункт 25 викласти в наступній редакції:

«25. Тарифи на інші послуги (послуги консьєржів, послуги з утримання вбудованих паркінгів, послуги з встановлення та утримання пристроїв замково-переговорного зв'язку тощо) не потребують встановлення органами місцевого самоврядування та визначаються на договірній основі.».

6) пункти 27, 32 виключити.

5. У Порядок розрахунку роздрібного тарифу на електричну енергію внести такі зміни:

1) пункт 1 після слів «роздрібних тарифів для споживачів» доповнити словами «та застосовується під час установаження Національною комісією регулювання енергетики тарифів на електричну енергію»;

2) доповнити пунктом 4 наступного змісту:

«4. Рішення про встановлення роздрібного тарифу на електричну енергію з його структурою оприлюднюються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.».

6. У Порядок встановлення роздрібних цін на природний газ для населення внести такі зміни:

1) у назві Порядку та в тексті слова «роздрібні ціни на природний газ для населення» замінити на слова «роздрібні тарифи на природний газ для населення» у відповідних відмінках;

2) текст Порядку доповнити пунктом 18 наступного змісту:

«18. Рішення про встановлення роздрібного тарифу на природний газ для населення разом із структурою тарифу оприлюднюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “___” _____ 2012 № ____

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 26 липня 2006 р. № 1010**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести зміни до розділу IV Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 р. № 1010 «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів» (Офіційний вісник України, 2006 р., № 30, ст. 2137) та викласти його у новій редакції:

«IV. Оприлюднення тарифів на послуги з вивезення побутових відходів

41. Проект рішення органу місцевого самоврядування про встановлення тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, розрахованих окремо за кожною операцією поводження з побутовими відходами та за видами побутових відходів (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, небезпечні), підлягає оприлюдненню у порядку, встановленому Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.

42. До проекту рішення органу місцевого самоврядування про встановлення тарифів на послуги з вивезення побутових відходів додається розрахунок по кожній операції у розрізі індивідуальних складових витрат.».

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ
(НКРЕ)**

ПОСТАНОВА

від “___” _____ 2012 р. № ___

Про визнання такими, що втратили чинність деяких постанов НКРЕ

Згідно з повноваженнями, наданими Указом Президента України від 23.11.2011 № 1059 “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики”, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Визнати такими, що втратили чинність, постанови НКРЕ:
від 17 лютого 2011 р. № 242 «Про затвердження Порядку формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання»;
від 17 лютого 2011 р. № 243 «Про затвердження Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення».
2. Ця постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування.

Голова Національної комісії

С. Тітенко

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “_____” _____ 2012 № _____

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 21 липня 2005 р. № 630**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 630 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» (Офіційний вісник України, 2005 р., № 30, ст. 1811) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 21 липня 2005 р. № 630**

У Правилах надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою:

1) пункт 2 доповнити абзацом десятим такого змісту:

«громадський уповноважений – представник органу самоорганізації населення, а у разі відсутності такого, – особа, уповноважена загальними зборами (конференцією) мешканців будинку чи групи будинків, вулиці, кварталу, мікрорайону, району у місті, села, селища представляти інтереси споживачів житлово-комунальних послуг».

У зв'язку із цим абзац десятий вважати абзацом одинадцятим.

2) речення друге абзацу першого пункту 11 викласти в новій редакції:

«Різниця розподіляється між споживачами, які не мають квартирних засобів обліку, пропорційно кількості зареєстрованих за місцем проживання в квартирі – у разі відсутності витікань із загальнобудинкової мережі, що підтверджується актом обстеження, який складається виконавцем у присутності не менш як двох громадських уповноважених будинку.»;

3) в абзаці першому пункту 14 слова «представника споживачів» замінити на слова «громадських уповноважених будинку та оформлюється актом зняття показників»;

4) абзац другий пункту 14 доповнити словами «станом на 1 число кожного місяця та протягом п'яти робочих днів передається письмово або по телефону виконавцю послуг»;

5) в абзаці другому пункту 20 слова «тарифу на даний вид послуг» замінити словами «тарифу на кожен вид послуг»;

6) абзац перший пункту 33 та пункт 34 після слова «споживач» доповнити словами «та/або громадський уповноважений будинку»;

7) пункт 35 після слів «визначеного у договорі строку» доповнити словами «але не пізніше ніж протягом двох календарних днів»;

8) пункт 36 викласти в такій редакції:

«36. У разі незгоди з результатами перевірки кількісних та/або якісних показників надання послуг, споживач може звернутися до розширеної спеціальної наглядової комісії, яка протягом двох календарних днів з дати

звернення споживача проводить перевірку неналежного надання або ненадання послуг виконавцем. Порядок створення та діяльності розширеної спеціальної наглядової ради визначається центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.»;

9) пункт 38 доповнити словами «(крім заявника), або один споживач та громадський уповноважений будинку»;

10) доповнити Порядок пунктом 40 такого змісту:

«40. Контрольна перевірка показників квартирних засобів обліку здійснюється виконавцем у присутності споживача, громадського уповноваженого будинку, а у разі його відсутності – іншого споживача цього будинку.».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “_____” _____ 2012 № _____

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 21 липня 2005 р. № 631**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 631 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з надання житлово-комунальних послуг» (Офіційний вісник України, 2005 р., № 30, ст. 1812) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 21 липня 2005 р. № 631**

У Порядку проведення конкурсу з надання житлово-комунальних послуг, затверджених постановою:

1) пункт 1 викласти в такій редакції:

«1. Цей Порядок визначає процедуру підготовки та проведення конкурсу з надання житлово-комунальних послуг, крім газо- та електропостачання (далі – конкурс), у багатоквартирних будинках державної та комунальної власності (далі – багатоквартирні будинки).»;

2) абзац четвертий пункту 2 викласти в такій редакції:

«організатор конкурсу – власник (власники) багатоквартирного будинку або уповноважена ним (ними) особа;»;

3) доповнити пункт 2 новим абзацом шостим наступного змісту:

«громадський уповноважений – представник органу самоорганізації населення, а у разі відсутності такого в будинку, – особа, уповноважена загальними зборами (конференцією) мешканців будинку чи групи будинків представляти їх інтереси у стосунках із представниками влади, виконавцями, виробниками послуг, споживачами, громадськими організаціями.».

У зв'язку із цим абзац шостий вважати абзацом сьомим.

4) пункт 3 викласти в такій редакції:

«3. Конкурс проводиться за умови включення органом місцевого самоврядування послуги до Переліку житлово-комунальних послуг, право на надання яких виборюється на конкурсних засадах у разі закінчення строку дії договору на надання послуг або розірвання договору на надання послуг.

Також конкурс може бути проведений у разі прийняття судом рішення щодо проведення конкурсу.»;

5) підпункт другий пункту 4 викласти в такій редакції:

«2) перелік послуг (у разі оголошення одного конкурсу на дві та більше житлово-комунальних послуг);»;

6) у підпункті чотирнадцятому пункту 4 після слів «вимоги до» додати слово «оформлення»;

7) підпункт п'ятнадцятий пункту 4 викласти в такій редакції:

«15) тариф на послугу, щодо надання якої проводиться конкурс, із розрахунками, складеними відповідно до чинного на момент подання конкурсної пропозиції Порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України;»;

8) в абзаці другому підпункту шістнадцятому пункту 4 слова «вартість послуг» замінити словами «тариф на послугу, щодо надання якої проводиться конкурс»;

9) доповнити пунктом 4-1 наступного змісту:

«4-1. У разі одночасного проведення конкурсу на надання двох та більше послуг організатор у конкурсній документації визначає кваліфікаційні вимоги до учасників конкурсу та критерії відповідності учасників цим вимогам, а також перелік документів, які подаються учасниками конкурсу для підтвердження їх відповідності встановленим кваліфікаційним вимогам, кількісні характеристики послуг, щодо яких проводиться конкурс, та вимоги щодо якості їх надання – по кожній послугі окремо.»;

10) абзац перший пункту 5 викласти у такій редакції:

«5. Організатор конкурсу утворює комісію, до складу якої входять його представники та громадські уповноважені. Кількість громадських уповноважених у складі конкурсної комісії не може бути меншою, ніж кількість представників організатора.»;

11) пункт 8 викласти у такій редакції:

«8. Оголошення про проведення конкурсу на надання послуг оприлюднюється організатором протягом тридцяти робочих днів після настання підстав, визначених у пункті 3 Порядку.

Оголошення має містити наступну інформацію:

- найменування та місцезнаходження організатора конкурсу;
- найменування послуг щодо надання яких проводиться конкурс;
- підстава для проведення конкурсу;
- уповноважений (уповноважені) органом місцевого самоврядування на укладання договору;
- прізвище, посада та номери телефонів осіб, уповноважених здійснювати зв'язок із учасниками конкурсу;
- місце отримання конкурсної документації від учасників конкурсу;
- місце та строк подання конкурсної пропозиції;
- місце, дата і час розкриття конкурсної пропозиції;
- термін на який проводиться конкурс;
- банківські реквізити організатора конкурсу та розмір плати для внесення за участь у конкурсі учасником (у разі його визначення організатором конкурсу).

Оголошення про проведення конкурсу на надання послуг оприлюднюється у місцевих друкованих та електронних засобах масової інформації, на офіційних веб-сайтах власника (власників), організатора конкурсу, органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади.»;

12)у пункті 10 цифру «100» замінити на цифру «10»;

13)пункт 11 викласти у такій редакції:

«11. Конкурсна документація надається або надсилається поштою організатором конкурсу його учаснику протягом трьох робочих днів після надходження від учасника заявки про участь у конкурсі. У разі встановлення плати за участь у конкурсі конкурсна документація надається або надсилається поштою після надання учасником заявки та копії документа про внесення такої плати.»;

14)у пункті 17 слово «перелік» замінити на слово «найменування»;

15)у пункті 19 слово «конвертів» замінити словами «конкурсних пропозицій учасників»;

16)пункт 29 після слів «пунктом 25 цього Порядку» доповнити словами «протягом десяти календарних днів»;

17)доповнити пункт 30 абзацом другим наступного змісту:

«У разі одночасного проведення конкурсу на дві та більше послуг, оцінка конкурсних пропозицій учасників та визначення переможців здійснюється по кожній послугі окремо.»;

18)пункти 31, 32 та 33 викласти у такій редакції:

«31. Рішення про результати проведення конкурсу приймається конкурсною комісією на закритому засіданні у присутності не менш як двох третин її складу відкритим голосуванням простою більшістю голосів. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови конкурсної комісії.

Рішення конкурсної комісії оформлюється протоколом за підписом усіх членів конкурсної комісії, що були присутні на її засіданні.

32. Організатор конкурсу протягом п'яти календарних днів з моменту прийняття рішення щодо визначення переможця (переможців) конкурсу на надання послуг письмово інформує учасників конкурсу про результати оцінки їх конкурсних пропозицій та прийняте конкурсною комісією рішення. Оголошення про результати проведеного конкурсу організатор розміщує у місцевих друкованих та електронних засобах масової інформації, на офіційних веб-сайтах власника (власників), організатора, органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади.

Оголошення про результати конкурсу на надання послуг має містити таку інформацію:

- найменування та місцезнаходження організатора конкурсу;
- підстава для проведення конкурсу;
- найменування послуг, щодо яких проводиться конкурс;

- запропоновані учасники конкурсу розміри тарифів та умови надання послуг;
- учасники, конкурсні пропозиції яких відхилені, та причини відхилення;
- переможці конкурсу та запропоновані ними тарифи і умови надання послуг;
- номер і дата рішення конкурсної комісії.

33. У разі коли до оцінки конкурсних пропозицій допущений тільки один учасник, з ним укладається договір на надання послуг на строк, що не перевищує 12 місяців.»;

19) пункт 34 виключити.

20) пункт 35 викласти у такій редакції:

«35. Організатор конкурсу або уповноважений органом місцевого самоврядування орган протягом п'ятнадцяти робочих днів з моменту оприлюднення інформації про результати конкурсу у порядку, встановленому пунктом 32 цього Порядку, укладає з переможцем конкурсу договір (договори) на надання послуг.

У разі якщо договір (договори) на надання послуг укладає не організатор конкурсу, копія рішення конкурсної комісії протягом п'яти календарних днів з моменту його прийняття надсилається організатором конкурсу уповноваженому (уповноваженим) органом місцевого самоврядування на укладання договору (договорів).».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “_____” _____ 2012 № _____

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 9 грудня 1999 р. № 2246**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 1999 р. № 2246 «Про затвердження Правил надання населенню послуг з газопостачання» (Офіційний вісник України, 1999 р., № 50, ст. 13061/1999) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
“ ___ ” _____ 2012 р. № _____

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 9 грудня 1999 р. № 2246**

У Правилах надання населенню послуг з газопостачання, затверджених постановою:

1) пункт 2 доповнити новим абзацом наступного змісту:

«громадський уповноважений – представник органу самоорганізації населення, а у разі відсутності такого, – особа, уповноважена загальними зборами (конференцією) мешканців будинку чи групи будинків, вулиці, кварталу, мікрорайону, району у місті, села, селища на представлення інтересів споживачів житлово-комунальних послуг».

2) абзац третій пункту 7 після слів «припинення газопостачання» доповнити словами «у присутності двох громадських уповноважених».

3) абзац другий пункту 19 доповнити новим реченням наступного змісту:

«Відключення споживача можливе тільки у присутності споживача та двох громадських уповноважених. Про припинення газопостачання складається акт, який підписується споживачем та громадським уповноваженим. У разі, якщо споживач та/або громадські уповноважені мають заперечення або зауваження щодо відключення, вони можуть викласти їх в акті із позначкою «заперечення» або «зауваження».».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “___” _____ 2012 № ___

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 10 грудня 2008 р. № 1070**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 р. № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів» (Офіційний вісник України, 2008 р., № 95, ст. 3138) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
“ ___ ” _____ 2012 р. № _____

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 10 грудня 2008 р. № 1070**

У Правилах надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою:

1) пункт 10 викласти в такій редакції:

«10. Контроль якості послуг здійснюється балансоутримувачем або власником житлового фонду, органами місцевого самоврядування, місцевими органами виконавчої влади, територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади відповідно до наданих їм повноважень».

2) доповнити Правила пунктами 10-1 та 10-2 наступного змісту:

«10-1. Громадський контроль якості надання послуг здійснюється громадськими уповноваженими – представниками органів самоорганізації населення, а у разі відсутності таких у будинку, – особою, уповноваженою загальними зборами (конференцією) мешканців будинку чи групи будинків представляти їх інтереси у стосунках із представниками влади, виконавцями, виробниками послуг, споживачами, громадськими організаціями.

10-2. Громадські уповноважені здійснюють контроль якості надання послуг з вивезення побутових відходів у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “_____” _____ 2012 № _____

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 26 липня 1999 р. № 1357**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 1999 р. № 1357 «Про затвердження Правил користування електричною енергією для населення» (Офіційний вісник України, 1999 р., № 30, ст. 9340/1999) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 26 липня 1999 р. № 1357**

У Правил користування електричною енергією для населення, затверджених постановою:

1) пункт 2 доповнити абзацом такого змісту:

«громадський уповноважений – представник органу самоорганізації населення, а у разі відсутності такого, – особа, уповноважена загальними зборами (конференцією) мешканців будинку чи групи будинків, вулиці, кварталу, мікрорайону, району у місті, села, селища представляти інтереси споживачів житлово-комунальних послуг»;

2) пункт 15 доповнити новим абзацом такого змісту:

«У разі проведення експертизи без присутності споживача або його представника та відсутності згоди споживача на таку експертизу результати експертизи трактуються на користь споживача навіть за наявності в акті негативного для нього висновку.»;

3) абзац перший пункту 16 доповнити словами «у присутності споживача або його представника»;

4) пункт 16 доповнити новим абзацом такого змісту:

«У разі проведення експертизи без присутності споживача або його представника та відсутності згоди споживача на таку експертизу результати експертизи трактуються на користь споживача навіть за наявності в акті негативного для нього висновку.»;

5) абзац другий пункту 27 доповнити реченнями такого змісту:

«Відключення споживача можливе тільки у присутності споживача та двох громадських уповноважених. Про відключення електричної енергії складається акт, який підписується споживачем та громадським уповноваженим. У разі якщо споживач та/або громадські уповноважені мають заперечення або зауваження щодо відключення, вони можуть викласти їх в акті, зробивши позначку «заперечення» або «зауваження».»;

пункт 49 доповнити словами: «повідомивши про це громадського уповноваженого»;

6) у пункті 50:

- абзац перший викласти у такій редакції: «Акт-претензія складається споживачем, громадським уповноваженим та представником енергопостачальника і скріплюється їхніми підписами.»;

- абзац другий доповнити реченням такого змісту: «Такий акт може бути підписаний громадським уповноваженим будинку (гуртожитку).»;

- в абзаці третьому слова «виборна особа будинкового, вуличного, квартального чи іншого органу самоврядування» замінити словами «громадський уповноважений».

7) в пункті 53:

- в абзаці першому слова «підписується представником енергопостачальника» замінити словами «підписується представником енергопостачальника, громадським уповноваженим будинку (гуртожитку)»;

- абзац другий доповнити словами «та громадський уповноважений»;

- абзац четвертий доповнити реченням такого змісту:

«У засіданні комісії також може взяти участь громадський уповноважений будинку (гуртожитку).».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “_____” _____ 2012 № _____

**Про визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету
Міністрів України
від 16 листопада 2011 р. № 1173**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 р. № 1173 «Питання надання послуг з вивезення побутових відходів» (Офіційний вісник України, 2011 р., № 89, ст. 3238).

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

**Міністерство регіонального розвитку,
будівництва та житлово-комунального господарства України**

НАКАЗ
від “ ____ ” _____ 2012 № ____

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
“ ____ ” _____ 2012 р.
за № _____

**Про внесення змін до наказу Державного комітету України
з питань житлово-комунального господарства від 17 травня 2005 р. № 76
«Про затвердження Правил утримання житлових будинків
та прибудинкових територій»**

Відповідно до Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого Указом Президента України від 31 травня 2011 року № 633, з метою приведення нормативно-правових актів Міністерства у відповідність із вимогами законодавства

НАКАЗУЮ:

1. Внести до наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17.05.2005 № 76 «Про затвердження Правил утримання житлових будинків та прибудинкових територій» зміни, що додаються.
2. Департаменту нормативно-правового регулювання (Татаринцева М.А.) забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

А.М. Близнюк

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства
регіонального розвитку,
будівництва та житлово-
комунального господарства
України

“ ___ ” _____ 2012 р. № _____

ЗМІНИ,

що вносяться до наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17 травня 2005 р. № 76 «Про затвердження Правил утримання житлових будинків та прибудинкових територій»

1. Доповнити терміни, що використовуються у Правилах, таким терміном:
«Громадський уповноважений – представник органу самоорганізації населення, а у разі відсутності такого, – особа, уповноважена загальними зборами (конференцією) на представлення інтересів споживачів житлово-комунальних послуг».
2. Абзац четвертий пункту 1.1 після слів «Про захист прав споживачів» (1023-12)» доповнити словами «Про житлово-комунальні послуги» (1875-15)».
3. В пункті 2.1.3 слова «представники громадських організацій, правління ЖБК та ОСББ» замінити словами «громадські уповноважені, представники ЖБК, ОСББ і МЖК у разі, якщо ці об'єднання не є виконавцями послуг з утримання будинку, споруд та прибудинкових територій».
4. Пункт 2.1.4 доповнити новим реченням такого змісту:
«У разі, якщо в будинку визначено громадського уповноваженого, профілактичні огляди жилих будинків та їх конструктивних елементів здійснюються лише у його присутності».
5. Абзац другий пункту 2.2.1 після слів «працівниками виконавця послуг» доповнити словами «у присутності громадського уповноваженого».
6. Абзац перший пункту 2.2.2 доповнити новим реченням такого змісту:
«Присутній під час оглядів громадський уповноважений засвідчує своїм підписом факт проведення огляду та його результати».
7. Пункт 2.3.1 після слів «місяць і рік» доповнити словами «та письмово погоджується з громадським уповноваженим будинку».
8. Пункт 2.4.3 доповнити новим реченням такого змісту:
«У разі, якщо в будинку декілька власників, періодичність проведення поточного ремонту визначається загальними зборами цих власників».
9. У пункті 2.4.6 слова «представників власника будинку (об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, житлово-будівельного кооперативу, будинкового комітету тощо)» замінити словами «громадського уповноваженого, представників ЖБК, ОСББ, МЖК (у разі якщо ці об'єднання не є виконавцями

послуг з утримання будинку, споруд та прибудинкових територій) і органу самоорганізації населення».

10. Доповнити Порядок новим пунктом 2.8.9 наступного змісту:

«2.8.9. Громадські уповноважені можуть брати участь у заходах з підготовки будинку до роботи у зимовий та літній періоди.».

11. Абзац перший пункту 2.9.5 після слів «за заявками населення» доповнити словами «чи громадських уповноважених».

12. Абзац другий пункту 2.9.5 після слів «Реєстрація заявок населення» доповнити словами «та громадських уповноважених».

13. Пункт 3.1.7 доповнити новим реченням наступного змісту:

«У разі якщо в будинку декілька власників, періодичність проведення ремонту допоміжних приміщень визначається загальними зборами власників будинку.».

14. У пункті 3.7.10 після слів «слід проводити» доповнити словами «у присутності громадського уповноваженого».

15. Доповнити Порядок новим пунктом 5.7 наступного змісту:

«5.7. Громадський контроль за утриманням жилих будинків та прибудинкових територій здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.».

Директор Департаменту
нормативно-правового регулювання

М.А. Татаринцева

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “_____” _____ 2012 № _____

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 3 жовтня 2007 р. № 1198**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 р. № 1198 «Про затвердження Правил користування тепловою енергією» (Офіційний вісник України, 2007 р., № 77, ст. 2852) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
“ ___ ” _____ 2012 р. № _____

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 3 жовтня 2007 р. № 1198**

У Правилах користування тепловою енергією, затверджених постановою:

1) доповнити пункт 3 новим абзацом наступного змісту:

«громадський уповноважений – представник органу самоорганізації населення, а у разі відсутності такого, – особа, уповноважена загальними зборами (конференцією) мешканців будинку (гуртожитку), вулиці, кварталу, мікрорайону, району у місті, села, селища представляти інтереси споживачів житлово-комунальних послуг».

2) доповнити Правила новою частиною «Громадський контроль» та пунктом 47 наступного змісту:

«Громадський контроль

47. Громадський контроль за дотриманням Правил користування тепловою енергією здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.»

**Міністерство регіонального розвитку,
будівництва та житлово-комунального господарства України**

НАКАЗ

від “___” _____ 2012 № _____

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
“___” _____ 2012 р.
за № _____

**Про визнання таким, що втратив чинність наказу
Державного комітету України з питань житлово-комунального
господарства від 25 квітня 2005 року № 60 «Про Порядок визначення
виконавця житлово-комунальних послуг у житловому фонді»**

Відповідно до Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого Указом Президента України від 31 травня 2011 року № 633, з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність до вимог законодавства **НАКАЗУЮ**:

1. Визнати таким, що втратив чинність Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 25 квітня 2005 року № 60 «Про Порядок визначення виконавця житлово-комунальних послуг у житловому фонді».
2. Департаменту нормативно-правового регулювання (Татаринцева М.А.) забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

А.М. Близнюк

**Міністерство регіонального розвитку,
будівництва та житлово-комунального господарства України**

НАКАЗ

від “___” _____ 2012 № _____

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
“___” _____ 2012 р.
за № _____

**Про внесення змін до наказу Міністерства будівництва, архітектури та
житлово-комунального господарства України від 22 листопада 2005 р. № 4**

Відповідно до Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого Указом Президента України від 31 травня 2011 року № 633, з метою приведення нормативно-правових актів Мінрегіону у відповідність із вимогами законодавства **НАКАЗУЮ**:

1. В абзаці третьому пункту 2.1 Порядку відключення окремих житлових будинків від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води при відмові споживачів від централізованого теплопостачання, затвердженого наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 22 листопада 2005 р. № 4, речення «Рішення про відключення будинку від системи централізованого опалення з улаштуванням індивідуального опалення повинно бути підтримане всіма власниками (уповноваженими особами власників) приміщень у житловому будинку» замінити реченням наступного змісту:

«Для відключення всього житлового будинку, секції або під'їзду будинку від мереж центрального опалення і гарячого водопостачання необхідна згода усіх власників житлових та нежитлових приміщень, які планується відключити».

2. Департаменту нормативно-правового регулювання (Татаринцева М.А.) забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

А.М. Близнюк

**Міністерство регіонального розвитку,
будівництва та житлово-комунального господарства України**

НАКАЗ

від “___” _____ 2012 № ___

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
“___” _____ 2012 р.
за № _____

**Про внесення змін до наказу
Державного комітету України з питань житлово-комунального
господарства від 27 серпня 2003 р. № 141**

Відповідно до Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого Указом Президента України від 31 травня 2011 року № 633, з метою приведення нормативно-правових актів Мінрегіону у відповідність із вимогами законодавства

НАКАЗУЮ:

1. Внести до наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 27.08.2003 № 141 «Про затвердження Типового статуту об'єднання співвласників багатоквартирного будинку та Типового договору відносин власників житлових і нежитлових приміщень та управителя», у частині Типового статуту зміни, що додаються.
2. Департаменту нормативно-правового регулювання (Татаринцева М.А.) забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

А.М. Близнюк

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Міністерства України
від «___» _____ 2012 р.
№ _____

ЗАРЕЄСТРОВАНО
Міністерством України
«___» _____ 2012 р.
№ _____

**ЗМІНИ,
що вносяться до наказу
Державного комітету України з питань житлово-комунального
господарства від 27 серпня 2003 р. № 141**

У Типовому статуті об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, затвердженому наказом:

- 1) в пункті 1.1 слово «приміщень» замінити на «нежитлових приміщень»;
- 2) пункт 1.7 викласти у новій редакції:

«1.7. Об'єднання відповідає за своїми зобов'язаннями коштами і майном, що належить об'єднанню як юридичній особі, від свого імені набуває майнові і немайнові права ...» і далі за текстом пункту;

- 3) пункт 1.8 викласти у новій редакції:

«1.8. Після набуття об'єднанням статусу юридичної особи за рішенням загальних зборів усіх власників житлових і нежитлових приміщень об'єднання може прийняти увесь житловий комплекс на баланс і забезпечити управління їм або укласти договір з попереднім власником чи з будь-якою іншою юридичною особою, статут якої передбачає можливість здійснення діяльності з балансоутримання.»;

4) абзац перший пункту 3.1 замінити абзацами першим і другим такого змісту:

«3.1. Майно об'єднання утворюється з:

- майна, переданого йому членами об'єднання у власність;
- доходів, одержаних об'єднанням;
- іншого майна, набутого на підставах, не заборонених законом.

Майно, що перебуває у спільній сумісній та спільній частковій власності членів об'єднання, складається з неподільного та загального майна.».

У зв'язку із цим абзаци другий і третій вважати відповідно абзацами третім і четвертим.

5) перше речення у підпункті 3.2.2 викласти у новій редакції як перший абзац:

«3.2.2. Члени об'єднання приймають рішення щодо управління неподільним майном членів об'єднання у формі:

- управління через статутні органи об'єднання;
- передачі всіх або частини функцій по управлінню неподільним та загальним майном членів об'єднання за договором;
- делегування асоціації, членом якої може бути об'єднання, повноважень по управлінню неподільним та загальним майном членів об'єднання, визначених загальними зборами.»;

Наступне речення зробити другим абзацом;

6) підпункт 3.3.3 викласти у новій редакції:

«3.3.3. Члени об'єднання приймають рішення щодо управління загальним майном членів об'єднання та зобов'язані брати участь в його утриманні.»;

7) пункт 4.5 доповнити підпунктом 5 такого змісту:

«5) затвердження договорів (угод), укладених на суму, що перевищує _____ (визначається загальними зборами);».

У зв'язку із цим підпункти 5-10 вважати відповідно підпунктами 6-11;

8) пункт 4.5 доповнити підпунктом 12 такого змісту:

«12) прийняття рішення про утворення інституту представників, визначення порядку їхнього обрання, наділення певними повноваженнями, припинення їх повноважень та відкликання окремих представників.»;

9) доповнити статтю 4 пунктом 4.5-1 такого змісту:

«4.5-1. Правління є виконавчим органом об'єднання і підзвітне загальним зборам членів об'єднання.», змінивши відповідно нумерацію наступних пунктів;

10) підпункт 4 пункту 4.6 доповнити словами: «– на суму, що не перевищує _____ (див. підпункт 5 пункту 4.5);»;

11) пункт 4.9 викласти у новій редакції:

«4.9. Засідання правління проводиться не менше ніж один раз у три місяці та скликається головою або більшістю членів правління. Засідання правління є правомочним, якщо на ньому присутні більше половини членів правління.»;

Рішення правління приймається двома третинами голосів присутніх на засіданні членів правління.»;

12) пункти 5.2, 5.3 та 5.4 викласти у новій редакції:

«5.2. Повідомлення про проведення загальних зборів членів об'єднання надсилається в письмовій формі і вручається кожному члену під розписку або шляхом поштового відправлення (рекомендованим листом) на адресу належної йому квартири або нежитлового приміщення в будинку об'єднання або на письмово вказану ним іншу адресу. Повідомлення надсилаються не пізніше ніж за 14 днів до дати проведення загальних зборів. У повідомленні

про проведення загальних зборів зазначається, з чієї ініціативи скликаються збори, проект порядку денного, дата, час та місце їх проведення.

Час і місце проведення загальних зборів обираються зручними для більшості їх можливих учасників.

5.3. Загальні збори правочинні, якщо на них присутні особисто або представлені особами за належно оформленими довіреностями більше половини членів об'єднання.

Кожен член об'єднання при голосуванні має один голос, незалежно від площі та кількості квартир або нежитлових приміщень, що перебувають у його власності.

Кожну квартиру або нежитлове приміщення, що належить декільком власникам, може представляти лише одна уповноважена на це належним чином особа.

Рішення загальних зборів приймаються 2/3 голосів від кількості членів об'єднання, присутніх на загальних зборах. Рішення загальних зборів з процедурних питань приймаються голосами більше половини присутніх членів об'єднання.

5.4. У разі відсутності кворуму для проведення призначених загальних зборів правління визначає нову дату і час їх проведення або приймає рішення про проведення письмового опитування по питаннях, які потребують вирішення загальними зборами.

Нові загальні збори призначаються не раніше 14 днів і не пізніше 30 днів з дня зборів, що не відбулися, про що члени об'єднання повідомляються у порядку, визначеному в пункті 5.2 цього Статуту.»;

13) пункт 5.6 викласти у новій редакції:

«5.6. Письмове опитування проводиться за рішенням правління об'єднання або за письмовою ініціативою 20 відсотків членів об'єднання.

Письмове опитування членів об'єднання проводиться не раніше 14 днів з призначеної дати зборів, що не відбулися. Тривалість письмового опитування встановлюється за рішенням правління в межах від 7 до 14 днів – залежно від кількості питань, що потребують вирішення, та кількості членів об'єднання.»;

14) пункт 5.6 доповнити пунктами 5.6-1 – 5.6-5 такого змісту:

5.6-1. Інформація про призначення письмового опитування доводиться до відома членів об'єднання у порядку, встановленому п. 5.2 цього Статуту.

Одночасно із повідомленням про проведення письмового опитування члену об'єднання надається або надсилається лист опитування, що містить питання, які потребують вирішення, із полями, де член об'єднання має висловити позицію («за», «проти», «утримався») та поставити свій підпис біля кожної такої позначки.

5.6-2. Результати письмового опитування протягом п'яти робочих днів з моменту завершення опитування оформлюються протоколом, до якого додаються заповнені членами об'єднання листи опитування.

5.6-3. Письмове опитування членів об'єднання вважається таким, що відбулось, якщо в ньому взяло участь (повернули заповнені та підписані листи опитування у межах встановленого терміну) більше половини членів об'єднання.

5.6-4. Рішення членів об'єднання за підсумками письмового опитування вважається прийнятим, якщо за нього проголосували дві третини членів об'єднання, які взяли участь в опитуванні. По питаннях, визначених у п. 5.5 цього Статуту, рішення вважаються прийнятими, якщо за них проголосувало 3/4 членів об'єднання, які взяли участь в опитуванні.

5.6-5. Рішення, прийняте шляхом письмового опитування, оприлюднюється у порядку, встановленому для оприлюднення рішення загальних зборів членів об'єднання.»;

15) пункт 5.7 викласти у новій редакції:

«5.7. Рішення, прийняті на загальних зборах, підписуються головуючим на загальних зборах та секретарем загальних зборів і підлягають постійному зберіганню.»;

16) пункт 7.4 доповнити частиною другою такого змісту:

«Розміри внесків власників житлових і нежитлових приміщень до ремонтного та резервного фондів за поданням об'єднання затверджуються загальними зборами власників житлових і нежитлових приміщень будинку та оформлюються протоколом загальних зборів власників житлових і нежитлових приміщень.»;

17) пункти 9.2 та 9.3 викласти у новій редакції:

«9.2. Збори представників представляють інтереси членів об'єднання в межах компетенції, визначеної загальними зборами.

9.3. Загальні збори вправі в будь-який час прийняти рішення про відкликання та дообрання окремих представників, а також про скасування інституту представників.»;

18) пункти 10.2 і 10.3 викласти у новій редакції:

«10.2. Членство в об'єднанні є добровільним і може набуватися одночасно зі створенням об'єднання під час проведення установчих зборів, а також індивідуально – у будь-який момент після його утворення на основі письмової заяви власника житлового чи нежитлового приміщення без згоди об'єднання.

10.3. Членство в об'єднанні розпочинається на підставі подання письмової заяви власника житлового чи нежитлового приміщення. Про вступ нових членів до об'єднання голова правління повідомляє членів об'єднання протягом трьох робочих днів з моменту надходження заяви про вступ до об'єднання. Об'єднання не має права вимагати вступних внесків.»;

19) виключити пункт 10.5;

20) пункт 13.1 викласти у новій редакції:

«13.1. Зміни до Статуту об'єднання вносяться за рішенням загальних зборів та приймаються 3/4 голосів членів об'єднання, які беруть участь у загальних зборах.»;

21) пункт 14.1 доповнити абзацами п'ятим та шостим такого змісту:

«- прийняття членами об'єднання рішення про його ліквідацію;

- прийняття судом рішення про ліквідацію об'єднання.»;

22) статтю 15 викласти у новій редакції:

«Члени об'єднання повинні докладати всіх зусиль для того, щоб розв'язувати між собою спори шляхом переговорів та консультацій. Якщо члени об'єднання не прийшли до згоди, то спори між ними розв'язуються згідно з нормами чинного законодавства у судовому порядку.»

Головуючий на установчих

зборах об'єднання

_____ І.Пб. Прізвище
Підпис

Секретар установчих

зборів об'єднання

_____ І.Пб. Прізвище
Підпис

Прізвище, ім'я, по батькові присутніх на установчих зборах власників житлових та нежитлових приміщень:

1. _____ Підпис

2. _____ Підпис

3. _____ Підпис

4. _____ Підпис

5. _____ Підпис і так далі.»

Директор департаменту
нормативно-правового
регулювання Мінрегіону

М.А. Татаринцева

**Міністерство регіонального розвитку,
будівництва та житлово-комунального господарства України**

НАКАЗ

від “___” _____ 2012 № _____

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
“___” _____ 2012 р.
за № _____

**Про внесення змін до наказу Міністерства з питань житлово-
комунального господарства України від 02 лютого 2009 р. № 13
«Про затвердження Правил управління будинком, спорудою, житловим
комплексом або комплексом будинків і споруд»**

Відповідно до Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого Указом Президента України від 31 травня 2011 року № 633, з метою приведення нормативно-правових актів Мінрегіону у відповідність із вимогами законодавства **НАКАЗУЮ**:

1. Внести до наказу Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 02 лютого 2009 р. № 13 «Про затвердження Правил управління будинком, спорудою, житловим комплексом або комплексом будинків і споруд» зміни, що додаються.
2. Департаменту нормативно-правового регулювання (Татаринцева М.А.) забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

А.М. Близнюк

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
“ ____ ” _____ 2012 р. № ____

ЗМІНИ,

що вносяться до наказу Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 2 лютого 2009 р. № 13 «Про затвердження Правил управління будинком, спорудою, житловим комплексом або комплексом будинків і споруд»

У Правилах управління будинком, спорудою, житловим комплексом або комплексом будинків і споруд, затверджених наказом:

1) пункт 1.1 доповнити новим реченням наступного змісту:

«Ці Правила також визначають порядок здійснення управління гуртожитками та порядок передачі їх в управління у разі укладення договору.»;

2) абзац другий пункту 1.2 після слів «окремий житловий будинок» доповнити словом «(гуртожиток)»;

3) абзац третій пункту 1.2 після слів «будинку» доповнити словом «(гуртожитку)»;

4) пункт 1.2 доповнити абзацом шостим наступного змісту:

«Громадський уповноважений – представник органу самоорганізації населення, а у разі відсутності такого, – особа, уповноважена загальними зборами (конференцією) на представлення інтересів споживачів житлово-комунальних послуг».

У зв'язку із цим абзац шостий вважати абзацом сьомим;

5) абзаци перший та другий пункту 2.1 викласти в такій редакції:

«Для приймання-передачі об'єкту його власником утворюється відповідна комісія у складі представників попереднього балансоутримувача чи особи, що здійснювала управління будинком, трьох громадських уповноважених та особи, що буде здійснювати управління будинком.

Комісію очолює один з громадських уповноважених.»;

б) доповнити пункт 3.3 новим абзацом наступного змісту:

«Вказані плани-графіки, графіки та відомості підлягають оприлюдненню протягом п'яти робочих днів з моменту затвердження, але не пізніше 10 грудня року, що передусє планованому, на офіційному сайті відповідної ради, управителя, власника будинку, на дошках оголошень в доступних для мешканців місцях в приміщеннях, яке займає управитель, а також на дошці (дошках) оголошень біля входу (входів) у будинок (гуртожиток) та у під'їздах і парадних житлових будинків.»;

7) абзац перший пункту 3.4 доповнити новим реченням такого змісту:

«Вказані плани заходів підлягають оприлюдненню згідно із п. 3.3 цього

Порядку.»;

8) доповнити Порядок новим розділом 5 наступного змісту:

«5. Громадський контроль за управлінням будинком

Громадський контроль за управлінням будинком здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.».

Директор Департаменту
нормативно-правового регулювання

М.А. Татаринцева

КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “_____” _____ 2012 № _____

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 20 травня 2009 р. № 529**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2009 р. № 529 «Про затвердження Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій» (Офіційний вісник України, 2009 р., № 40/№42, ст. 1353) такі зміни:

1) виключити Типовий перелік послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, що міститься у додатку до Порядку;

2) доповнити пункт 16 Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій новим абзацом такого змісту:

«Акт-претензія може бути складений громадським уповноваженим та/або спеціальною наглядовою комісією у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади.».

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “___” _____ 2012 № ____

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 17 лютого 2010 р. № 151**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2010 р. № 151 «Про затвердження Порядку проведення перерахунків розміру плати за ненадання послуг з централізованого опалення і постачання холодної та гарячої води і водовідведення в разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 12, ст. 574) зміни, доповнивши її пунктом 2-1 такого змісту:

«2-1. Факт ненадання або неякісного надання послуг підтверджується в порядку, встановленому Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.».

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України

НАКАЗ

від “___” _____ 2012 № _____

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
“___” _____ 2012 р.
за № _____

**Про внесення змін
до наказу Міністерства палива та енергетики України
від 27 грудня 2005 р. № 619**

Відповідно до Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, затвердженого Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 382, з метою впорядкування взаємовідносин між газопостачальними підприємствами і фізичними особами, які використовують лічильники газу для обліку природного газу в побуті, під час проведення експертизи лічильників газу

НАКАЗУЮ:

1. Доповнити п. 3.3.2 Положення про проведення експертизи лічильників газу, установлених у споживачів і призначених для обліку природного газу в побуті, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 27 грудня 2005 року № 619, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20 січня 2006 року за №53/11927, абзацом четвертим наступного змісту:

«У разі проведення експертизи без присутності споживача або його представника та відсутності згоди споживача на таку експертизу результати експертизи трактуються на користь споживача навіть за наявності в акті негативного для нього висновку.».

2. Директору Департаменту з питань нафтової, газової, торф'яної, нафтопереробної промисловості та альтернативних видів палива (Кирюшин І.В.) в

установленому порядку подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра

_____.

Міністр

Ю. Бойко

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від “___” _____ 2012 № ___

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 16 червня 2005 р. № 481**

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 16 червня 2005 р. № 481 «Про затвердження Порядку встановлення тимчасових норм споживання, нормативів якості та режимів надання житлово-комунальних послуг» (Офіційний вісник України, 2005 р., № 25, ст. 1432) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

М. Азаров

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 16 червня 2005 р. № 481**

У Порядку встановлення тимчасових норм споживання, нормативів якості та режимів надання житлово-комунальних послуг, затверджених постановою:

1) пункт 1 викласти в такій редакції:

«1. Цей Порядок визначає механізм встановлення місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування тимчасових норм споживання послуг централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води, вивезення побутових відходів (далі – послуг), нормативів якості послуг та режимів їх надання з урахуванням технічних можливостей підприємств житлово-комунального господарства, кліматичних та інших місцевих умов.»;

2) доповнити пункт 2 абзацами другим і третім такого змісту:

«Тимчасові норми споживання та тимчасові нормативи якості послуг централізованого постачання холодної та гарячої води, вивезення побутових відходів встановлюються також місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування:

- для всього населеного пункту – у разі відсутності всіх необхідних вимірювань обсягів споживання та нормативів якості послуг;

- для окремих будинків, груп будинків, мікрорайонів – у разі виникнення технічних перешкод щодо надання послуг в повному обсязі.

Зниження нормативів якості послуг централізованого опалення не допускається.»;

3) доповнити Порядок пунктами 6 і 7 такого змісту:

«6. Одночасно з прийняттям рішення про встановлення тимчасових норм споживання та тимчасових нормативів якості послуг орган, що їх встановлює, зобов'язаний затвердити заходи щодо забезпечення надання/поновлення надання послуг на рівні постійних норм споживання та нормативної якості із зазначенням термінів виконання/реалізації, відповідальних та передбачити санкції за порушення цих термінів чи невиконання заходів.

7. Рішення про встановлення тимчасових норм споживання, тимчасових нормативів якості послуг та рішення про затвердження заходів щодо забезпечення надання/поновлення надання послуг на рівні постійних норм споживання та нормативної якості оприлюднюються органом, що їх прийняв, на офіційному веб-сайті такого органу, у друкованих засобах масової інформації та шляхом розміщення у місцях, доступних для споживачів (на дошках оголошень житлово-комунальних підприємств, біля входів у під'їзди будинків тощо).».

Проект**КОНЦЕПЦІЯ
модернізації системи організаційно-правового забезпечення
місцевої демократії в Україні****Проблема, яка потребує розв'язання**

В Україні закладено конституційні засади для розвитку місцевої демократії – сукупності інститутів та процесів, які забезпечують виявлення, реалізацію та захист інтересів територіальних громад та їх членів. І хоча в тексті Конституції України термін «місцева демократія» не застосовується, є цілком очевидним, що місцеву демократію слід розглядати як один із різновидів демократії, який відповідно до конституційних норм реалізується населенням України на місцевому рівні – на рівні сіл, селищ, міст, районах у містах, районах та областях, в Автономній республіці Крим.

Частина друга статті 5 Конституції закріплює наріжну норму: носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Означене положення Конституції України щодо безпосереднього здійснення влади народом знайшло свій розвиток і в інших статтях Основного закону України, зокрема, в ст. 69, частинах 3 та 6 ст. 140 Конституції.

Крім того, Верховною Радою України було ратифіковано Європейську хартію місцевого самоврядування (1997), ухвалено Закони України “Про місцеве самоврядування в Україні” (1997), “Про всеукраїнський та місцеві референдуми” (1999), “Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів” (2004, 2010), “Про органи самоорганізації населення” (2001) тощо, які створюють правові, організаційні та фінансові основи для розвитку різних форм і видів місцевої демократії.

Аналіз норм зазначених вище актів законодавства, а також тлумачення Конституційним Судом України ч. 2 ст. 5 та ст. 69 Конституції України свідчить, що:

- обидві форми здійснення влади народом – як безпосередньо, так і через органи державної влади і органи місцевого самоврядування є рівноправними;

- наведений у Конституції перелік форм народного волевиявлення через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії є невичерпним і може бути конкретизований нормами загальнодержавних та місцевих нормативно-правових актів.

Законодавство України закріплює достатньо широке коло форм місцевої демократії: вибори депутатів місцевих рад, сільських, селищних та міських голів, місцеві референдуми, загальні збори (конференції), громадські слухання,

місцеві ініціативи, діяльність органів самоорганізації населення тощо. Але члени більшості територіальних громад України не можуть належним чином скористатися цими формами на практиці через відсутність належних організаційно-правових механізмів, які мають бути закріплені у статутах територіальних громад та інших локальних нормативно-правових актах.

Серед названих форм місцевої демократії за роки незалежності України законодавець регулярно приділяв увагу переважно питанням правової регламентації місцевих виборів, що обумовлено підвищенням інтересом до них з боку політичних сил України та з боку міжнародного співтовариства. Проте, правову регламентацію цієї форми місцевої демократії не можна вважати стабільною і досконалою. Адже за ці роки в Україні було ухвалено декілька редакцій законів про вибори, що відбувалося, зазвичай, перед початком виборчого процесу із кардинальною зміною ключових позицій, зокрема, щодо способу формування представницьких органів.

Місцевий референдум є конституційно закріпленою формою безпосереднього волевиявлення територіальних громад. До того ж місцевий референдум є пріоритетною формою рішень з питань місцевого значення. Адже, рішення, прийняті на місцевих референдумах, втілюючи волю та законні інтереси територіальної громади, мають вищу юридичну силу по відношенню до інших локальних НПА. Разом із тим чинне законодавство, і перш за все Закон України “Про всеукраїнський та місцеві референдуми” не дозволяє громадянам України безперешкодно і в повному обсязі реалізувати своє право на участь у місцевих референдумах, не закріплює чіткі та зрозумілі юридичні механізми вирішення на таких референдумах найбільш важливих для територіальної громади питань, ставлячи їх у залежність від волі представницьких органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Частина 6 ст. 140 Конституції України встановлює, що сільські, селищні, міські ради можуть дозволяти за ініціативою жителів створювати будинкові, вуличні, квартальні та інші органи самоорганізації населення і наділяти їх частиною власної компетенції, фінансів, майна. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (ст. 5) визначає органи самоорганізації населення як один із елементів системи місцевого самоврядування.

В той же час окремі положення Закону України “Про органи самоорганізації населення” суперечать Конституції України та Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”. Крім того, цей Закон належним чином не унормовує правовий статус органів самоорганізації населення, встановлює надзвичайно складну процедуру їх створення і не закріплює належних гарантій для забезпечення їх ефективної діяльності. На практиці ці нормативні прогалини, нечіткість та неоднозначність формулювань породжують численні протести прокуратури, судові процеси, що перешкоджає створенню та діяльності органів самоорганізації населення і не дає можливості членам територіальних громад спільно і під свою відповідальність вирішувати важливі проблеми за місцем свого проживання.

Що стосується інших форм місцевої демократії (загальні збори, місцеві ініціативи та громадські слухання), то відповідно до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” їх правову регламентацію перенесено на рівень статутів територіальних громад. Але оскільки відповідно до ст. 19 цього Закону ухвалення статутів територіальних громад не є обов’язком, а лише правом відповідної сільської, селищної, міської ради, подібні “місцеві конституції”, за даними органів юстиції, прийняті на цей час приблизно в 20% територіальних громад України. Отже, члени решти 80% територіальних громад фактично позбавлені права належним чином реалізовувати свої конституційні права на участь у формуванні та реалізації місцевої політики.

Але навіть ухвалення місцевою радою статуту зовсім не гарантує членам відповідної територіальної громади реальної можливості реалізовувати свої права на практиці. Адже в текстах багатьох статутів нерідко тільки відтворюються загальні положення чинного законодавства без деталізації необхідних процедурних аспектів та місцевих особливостей, або ж встановлюються завищені, важко здійсненні на практиці вимоги. Аналіз чинних статутів свідчить, що в них нерідко встановлюється дозвільний характер проведення загальних зборів, місцевих ініціатив та громадських слухань, а практичне використання цих форм місцевої демократії ставиться у пряму залежність від волі відповідної місцевої ради, її виконавчого комітету, сільського, селищного чи міського голови, які не завжди у своїй діяльності керуються інтересами територіальної громади. В кінцевому рахунку це призводить до обмеження прав членів територіальних громад і зниженню соціальної ефективності діяльності влади.

Серед названих форм місцевої демократії особливе місце займають загальні збори. Відповідно до ст. 8 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, порядок проведення загальних зборів, окрім статуту територіальної громади, має визначитися законом. Досі такого закону немає, а компетенція, порядок скликання і проведення загальних зборів та реалізації їхніх рішень регулюється застарілою з огляду на Конституцію України, на Закони України “Про місцеве самоврядування в Україні” та “Про органи самоорганізації населення” Постановою Верховної Ради України від 17.12.1993 № 3748-ХІІ “Про затвердження Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні”.

Крім того, чинне законодавство не містить належної регламентації порядку скликання та проведення конференцій представників членів територіальної громади у разі, якщо проведення загальних зборів пов’язано із суттєвими організаційними складнощами. Це по суті унеможлиблює реалізацію прав членів більшості територіальних громад на участь у вирішенні питань місцевого значення, а нечіткість формулювань щодо порядку проведення загальних зборів (конференцій) також породжує протести прокуратури, судові процеси. Результатом є загострення соціальних конфліктів та розповсюдження таких радикальних форм громадського волевиявлення, як пікети, мітинги, блокування доріг та інші акції громадянського протесту.

Протягом останніх років Кабінет Міністрів України ухвалив декілька актів, які напряду стосуються місцевої демократії. Так, Постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 976 “Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади” надала інститутам громадянського суспільства і, зокрема, органам самоорганізації населення право проводити громадську експертизу діяльності органів виконавчої влади, в тому числі місцевих органів виконавчої влади. Цією ж постановою Кабінет Міністрів України рекомендував органам місцевого самоврядування розповсюдити на них дію цього механізму проведення громадської експертизи. Але, як свідчить практика, лише поодинокі органи місцевого самоврядування скористалися цією рекомендацією, внаслідок чого інститути громадянського суспільства по суті не мають сьогодні реальної можливості проводити громадську експертизу діяльності органів місцевого самоврядування.

Іншою Постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики” було затверджено механізм утворення та організації діяльності громадських рад при органах виконавчої влади (в т.ч. при місцевих органах виконавчої влади). Ця Постанова також була рекомендована до застосування органам місцевого самоврядування. Але переважна більшість останніх знов не скористалася цією формою залучення громадськості – оскільки прямої вказівки про необхідність обов’язкового утворення консультативно-дорадчих органів при органах місцевого самоврядування в законодавстві немає, процес утворення подібних структур в системі місцевого самоврядування поставлено у пряму залежність від бажання чи небажання депутатів, сільських, селищних та міських голів.

Отже, можна зробити висновок, що чинне законодавство України у сфері місцевої демократії є недосконалим і фактично гальмує її розвиток. А існуючий сьогодні підхід, коли можливість участі громадян в управлінні залежить переважно від доброї волі органу влади чи посадовця, майже перекреслює ініціативу жителів і зводить її нанівець. Це призводить до зниження довіри населення до влади, сприяє посиленню таких негативних явищ, як абсентеїзм та самовідсторонення членів територіальних громад від спроб вирішувати актуальні проблеми місцевого розвитку власними силами.

Нарешті, вкрай негативний вплив на розвиток місцевої демократії має небажання та нездатність багатьох депутатів місцевих рад та посадових осіб місцевого самоврядування сприяти розвитку різних форм місцевої демократії. І якщо депутати, як правило, сприймають активну громадськість як свого конкурентна щодо представлення інтересів членів територіальної громади в органах публічної влади, то посадові особи часто незацікавлені у сприянні розвитку механізмів місцевої демократії внаслідок низького рівня своєї професійної підготовки у цій сфері та нерозуміння ролі, яку має відігравати громадськість у вирішенні актуальних проблем місцевого розвитку.

Мета Концепції

Метою Концепції є визначення основних засад, напрямів та порядку модернізації існуючої системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії для підвищення її ефективності, сприяння місцевому розвитку за рахунок створення належних умов для участі членів територіальних громад в управлінні місцевими справами.

Основні шляхи розв'язання проблеми

Проблему передбачається розв'язати **шляхом**:

- удосконалення чинного законодавства, яке забезпечує функціонування місцевої демократії в Україні, визначає правовий статус її інститутів, процедури реалізації членами територіальних громад свого конституційного права на участь в управлінні місцевими справами, форми і механізми взаємодії органів публічної влади з громадськістю;

- встановлення обов'язковості ухвалення статутів територіальних громад із закріпленням в них детальних процедур та механізмів реалізації інститутами громадянського суспільства та членами відповідних територіальних громад різних форм місцевої демократії згідно із нормами законодавства України;

- розвитку системи консультативно-дорадчих органів при місцевих органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування як інструменту представлення і захисту інтересів членів територіальних громад у процесі формування та реалізації державної та місцевої політики;

- розвиток громадських ініціатив через різні форми державної підтримки створення і діяльності інститутів громадянського суспільства, передачі їм частини повноважень органів місцевого самоврядування разом із відповідними ресурсами з одночасним підвищенням відповідальності за стан справ на території їх діяльності;

- створення органами місцевого самоврядування належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для використання інститутами громадянського суспільства та членами територіальних громад різних форм місцевої демократії;

- впровадження заходів з координації діяльності органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади щодо сприяння розвитку місцевої демократії.

Принципи модернізації системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії

Основні засади модернізованої системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії має бути закріплена у нормах Конституції та законодавстві України, базуватись на положеннях Європейської хартії місцевого самоврядування і здійснюватись із дотриманням таких **принципів**:

- народовладдя;

- законності та верховенства права;
- добровільності участі;
- рівноправ'я учасників;
- територіальності;
- субсидіарності;
- гармонічного поєднання місцевих та загальнодержавних інтересів;
- демократичного і справедливого узгодження інтересів різних соціальних груп населення;
- відкритості та прозорості діяльності усіх суб'єктів місцевої демократії;
- децентралізації управління суспільним розвитком на місцевому рівні;
- рамкової регламентації форм місцевої демократії на рівні законодавства із переважною деталізацією процедурних та організаційних аспектів їх здійснення на рівні статутів територіальних громад;
- безпосередньої участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення;
- політичної відповідальності органів публічної влади за їх дії та бездіяльність;
- громадської відповідальності інститутів громадянського суспільства за стан справ на своїй території.

Завдання модернізації системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії:

У процесі модернізації системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії мають бути вирішені такі **завдання**:

- створено правові, організаційні та фінансові умови на загальнодержавному та місцевому рівнях для забезпечення участі членів територіальних громад та інститутів громадянського суспільства у реалізації усіх законних форм місцевої демократії;
- забезпечена можливість участі громадськості у формуванні та реалізації місцевої політики через додержання органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади принципів відкритості та прозорості своєї діяльності;
- законодавчо закріплена обов'язковість запровадження при органах місцевого самоврядування таких форм місцевої демократії, як громадські ради, проведення консультацій з громадськістю, проведення громадської експертизи проектів рішень та діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб тощо;
- розширено коло суб'єктів, які можуть скористатися механізмами місцевої демократії, шляхом надання відповідних прав іноземцям, особам без громадянства, біженцям та вимушеним переселенцям, які на законних підставах постійно проживають на відповідній території (за винятком надання

їм права обирати та бути обраними до складу органів місцевого самоврядування, на посаду сільського, селищного, міського голови);

- запроваджено використання сучасних технологій, зокрема, мережі Інтернет, для забезпечення участі членів територіальних громад в обговоренні та вирішенні найважливіших питань місцевого розвитку;

- створено умови для здійснення членами територіальних громад та інститутів громадянського суспільства громадського контролю діяльності органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади;

- впроваджено механізми адміністративної та політичної відповідальності посадових осіб за порушення ними норм місцевої демократії та суспільної відповідальності громадськості за дії (бездіяльність) у сфері місцевої демократії;

- створено безперервну систему підвищення професійного рівня посадових осіб органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, депутатів місцевих рад для успішного використання ними різних форм місцевої демократії при вирішенні питань місцевого розвитку.

Основні напрямки та етапи реалізації Концепції:

1. Удосконалення регламентації форм місцевої демократії на рівні Конституції України (протягом 2013 року):

Розробити та прийняти Закон України “Про внесення змін та доповнень до Конституції України”, яким передбачити:

- закріплення базового переліку форм безпосередньої демократії, які можуть використовуватися членами територіальних громад на місцевому рівні із зазначенням, що цей перелік не є вичерпним та може бути розширеним як на законодавчому рівні, так і на рівні місцевого самоврядування;

- доповнення статті 5 Конституції положенням про те, що народ здійснює владу не тільки безпосередньо і через органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а й через органи самоорганізації населення. Аналогічну норму передбачити і в частині 3 статті 140 Конституції України щодо порядку здійснення місцевого самоврядування;

- можливість започаткування за ініціативою жителів сіл та селищ, на території яких немає власних органів місцевого самоврядування, одноосібної форми самоорганізації населення – інституту старост, якщо в цих населених пунктах не обрано орган самоорганізації населення, – на період до його обрання. Обрання старости здійснюється на загальних зборах (конференціях) мешканців села, селища або прямими виборами. Статус старост та порядок їх обрання має визначатися законом;

- закріплення обов’язковості прийняття статуту представницьким органом або референдумом кожної територіальної громади;

- доповнення статті 38 Конституції частиною другою положенням про те, що об’єднання громадян та громадяни мають право здійснювати громадський контроль діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самовряду-

вання, державних та комунальних підприємств, установ та організацій. Форми та порядок здійснення громадського контролю має встановлюватися законом;

- доповнення переліку закріплених в Конституції основних прав і свобод людини і громадянина правом на належне врядування, яке забезпечується відкритістю та прозорістю діяльності органів публічної влади, та її посадових осіб, механізмами участі громадян та інститутів громадянського суспільства в управлінні на усіх рівнях.

2. *Удосконалення регламентації форм місцевої демократії на рівні законів України (протягом 2012-2014 років):*

2.1. Модернізація регламентації форм місцевої демократії на рівні законів має:

- передбачати чітко визначені обмеження щодо сфери застосування окремих форм місцевої демократії з огляду на інтереси держави, приватні інтереси окремих осіб тощо;

- розширити коло суб'єктів, які можуть брати участь у реалізації форм місцевої демократії, шляхом надання відповідних прав іноземцям, особам без громадянства, біженцям та вимушеним переселенцям, які на законних підставах постійно проживають на відповідній території (за винятком надання їм права обирати та бути обраними до складу органів місцевого самоврядування або на посаду сільського, селищного, міського голови);

- передбачити використання можливостей сучасних інформаційних технологій, зокрема, мережі Інтернет, для з'ясування позицій членів територіальних громад у процесі реалізації різних форм місцевої демократії;

- встановити, що розгляд судами справ, які пов'язані із реалізацією форм безпосередньої демократії, відбувається в першочерговому порядку за прискореною процедурою.

2.2. Внести зміни до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", якими передбачити:

- обов'язковість створення консультативно-дорадчих органів при органах місцевого самоврядування для проведення консультацій з громадськістю;

- можливість проведення інститутами громадянського суспільства громадської експертизи проектів рішень, рішень та діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування;

Урахувати, що створення консультативно-дорадчих органів та проведення громадських експертиз здійснюється в порядку, аналогічному тому, що визначений Кабінетом Міністрів України для органів виконавчої влади.

2.3. Прийняти поправки до Закону України "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів", які мають передбачити:

- зміну систем виборів до районних і обласних рад у спосіб, який би забезпечував можливість представництва відповідними радами спільних

інтересів територіальних громад депутатами, які обираються за мажоритарною системою у багатомандатних округах;

- збільшення тривалості періоду підготовки та проведення місцевих виборів;
- забезпечення вільного та широкого доступу виборців до інформації про кандидатів та їхні передвиборні програми;
- можливість самовисування кандидатів на всіх видах місцевих виборів;
- обрання міських голів за мажоритарною системою абсолютної більшості;
- створення належних правових передумов для підвищення прозорості фінансування виборів.

2.4. Прийняти зміни до Закону України «Про статус депутатів місцевих рад», якими передбачити процедуру відкликання за ініціативою мешканців депутатів, обраних на пропорційній основі від партії (блоку), які не впоралися зі своїми депутатськими обов'язками, а також спрощення процедури відкликання виборцями недбалих депутатів, обраних на мажоритарній основі.

2.5. Доопрацювати проект Закону України №7082 «Про місцевий референдум» для розгляду його Верховною Радою України у другому читанні з урахуванням таких вимог:

- спрощення процедури ініціювання місцевого референдуму та наближення її до європейських практик;

- забезпечення рівності доступу до засобів масової інформації та об'єктивності висвітлення органами влади позицій усіх сторін під час інформування про перебіг місцевого референдуму;

- уніфікація статусу спостерігачів під час проведення референдумів та виборів усіх рівнів;

- забезпечення рівності можливостей усіх суб'єктів місцевого референдуму та максимальну прозорості його фінансування;

- запровадження дієвого механізму оскарження рішень, дій та бездіяльності відповідних органів державної влади та місцевого самоврядування стосовно призначення, підготовки та проведення місцевого референдуму;

- впровадження дієвого механізму контролю за виконанням рішень, ухвалених на місцевих референдумах, та забезпечення їх імплементації;

- встановлення, що рішення, ухвалені на референдумі (за винятком консультативного референдуму), набувають юридичної сили з моменту проголошення результатів референдуму та не потребують додаткового затвердження з боку органу державної влади чи органу місцевого самоврядування.

2.6. Прийняти у новій редакції Закон України “Про органи самоорганізації населення”, який має передбачати:

- уточнення та розширення понятійного апарату, що вживається у Законі;

- впровадження одноосібної форми самоорганізації населення – інституту старост – в селах та селищах, на території яких немає власних органів місцевого самоврядування; започаткування таких посад виключно за

ініціативою жителів відповідних сіл та селищ із подальшим обранням старост одночасно із обранням відповідної сільської чи селищної ради;

- закріплення неприбуткового статусу органів самоорганізації населення;

- встановлення, що територія, у межах якої утворюється орган самоорганізації населення, визначається рішенням сільської, селищної, міської ради на основі рішення загальних зборів (конференції);

- спрощення процедури створення органу самоорганізації населення через проведення лише одних загальних зборів (конференції) жителів з одночасним обранням персонального складу цього органу;

- встановлення заборони створення на одній території двох і більше органів самоорганізації населення одного виду;

- розширення переліку документів, які можуть посвідчувати особу – учасника загальних зборів (конференції); встановлення необхідності засвідчувати факт участі особи у роботі загальних зборів (конференції) її власним підписом;

- чітке визначення та обмеження вимог, яким має відповідати особа, що бере участь у виборах органу самоорганізації населення та може бути обрана до його складу;

- скорочення терміну легалізації органу самоорганізації населення легалізуючим органом;

- закріплення норми, що орган самоорганізації населення створюється на необмежений термін;

- надання органам самоорганізації населення права на об'єднання в асоціації з метою захисту своїх прав, обміну досвідом, розвитку контактів (у тому числі міжнародних), а також для спільного вирішення питань власної діяльності;

- встановлення договірної основи взаємодії органів самоорганізації населення між собою та договірного механізму делегування місцевими радами власних повноважень органам самоорганізації населення із визначенням переліку делегованих повноважень;

- надання можливості органам самоорганізації населення, які мають статус юридичної особи, здійснювати господарську діяльність у межах їх повноважень для виконання основних завдань;

- визначення, що доходи від здійснення органом самоорганізації населення власної господарської діяльності є однією із складових його фінансової основи;

- доповнення складу актів, які можуть приймати органи самоорганізації населення, розпорядженням його голови, а також надання такого права старості;

- встановлення необхідності створення ревізійної комісії органу самоорганізації населення;

- розмежування дострокового припинення повноважень персонального складу органу самоорганізації населення та його ліквідації, уточнення порядку здійснення цих процедур.

2.7. Прийняти Закон України “Про загальні збори (конференції) членів територіальної громади за місцем проживання” із одночасним скасуванням Постанови Верховної Ради України від 17 грудня 1993 року № 3748-XII “Про затвердження Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні”. Новий Закон має передбачати:

- уточнення понятійного апарату у даній сфері правового регулювання (із внесенням необхідних змін до статті 8 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”);

- завдання загальних зборів (конференції), принципи їх проведення, коло осіб, які мають право брати участь у загальних зборах (конференції) з правом вирішального голосу;

- розділення загальних зборів (конференцій) за їх територіальним статусом: в межах села (сіл), селища, міста; в межах району чи мікрорайону в місті; в межах вулиці чи кварталу; в межах будинку (декількох будинків), гуртожитку (декількох гуртожитків) чи інших дрібніших територій;

- закріплення переліку повноважень загальних зборів (конференцій), включаючи повноваження ініціювати проведення чергових і позачергових звітів посадових осіб перед територіальною громадою;

- визначення порядку скликання, проведення загальних зборів (конференцій) та ухвалення ними рішень;

- закріплення мінімальної квоти представництва членів територіальної громади на конференціях для забезпечення легітимності ухвалюваних ними рішень;

- встановлення обмежень щодо можливості розгляду та вирішення загальними зборами (конференціями) питань, які належать до компетенції органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

- надання загальним зборам (конференціям) права ухвалення обов’язкових для виконання на відповідній території рішень та рішень, що носять характер рекомендацій; визначення кола питань щодо яких загальними зборами (конференціями) можуть ухвалюватися ті чи інші рішення;

- встановлення, що рішення загальних зборів (конференцій), які стосуються сфери відповідальності органів місцевого самоврядування чи їхніх посадових осіб, підлягають обов’язковому розгляду по суті на черговому відкритому засіданні відповідного органу місцевого самоврядування або його посадовими особами;

- встановлення зобов’язання місцевих рад та їхніх посадових осіб обґрунтовувати власні рішення про часткове врахування або неврахування пропозицій загальних зборів.

2.8. Прийняти Закон України “Про місцеві ініціативи”, який має передбачати:

- визначення кола питань, які можуть бути та не можуть бути предметом місцевих ініціатив;

- визначення кола суб'єктів, які можуть ініціювати місцеві ініціативи;
- визначення кола суб'єктів, яким можуть бути адресовані місцеві ініціативи;
- порядок (процедуру) та терміни ініціювання місцевих ініціатив;
- встановлення, що ініційовані в порядку місцевої ініціативи рішення підлягають обов'язковому розгляду по суті на черговому відкритому засіданні відповідного органу місцевого самоврядування або його посадовими особами;
- встановлення зобов'язання місцевих рад та їхніх посадових осіб обґрунтовувати власні рішення про часткове врахування або неврахування ініційованих в порядку місцевої ініціативи рішень;
- обмеження права повторного внесення місцевої ініціативи на розгляд місцевої ради або її посадових осіб з того ж питання раніше, ніж через рік після відхилення поданої місцевої ініціативи.

2.9. Прийняти Закон України “Про громадські слухання”, який має передбачати:

- визначення кола питань, які можуть бути та не можуть бути предметом громадських слухань;
- визначення кола суб'єктів, які можуть ініціювати проведення громадських слухань;
- визначення кола суб'єктів, щодо діяльності яких можуть проводитися громадські слухання;
- порядок (процедури) та терміни проведення громадських слухань;
- встановлення зобов'язання місцевих рад та їхніх посадових осіб обґрунтовувати власні рішення про часткове врахування або неврахування рішень, ухвалених за результатами громадських слухань;
- обмеження права проведення повторних громадських слухань з того ж самого питання раніше ніж через три місяці після проведення попередніх громадських слухань.

2.10. Внести відповідні зміни в інші акти законодавства України, що регламентують питання реалізації різних форм місцевої демократії, зокрема, включити до них положення, які створюють умови для реалізації органами самоорганізації населення власних та делегованих повноважень.

Так, необхідні поправки мають бути внесені: до Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Бюджетного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Господарського процесуального кодексу України, Законів України «Про статус народного депутата України», «Про Кабінет Міністрів України», «Про місцеві державні адміністрації», «Про столицю України місто-герой Київ», «Про прокуратуру», «Про міліцію», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про звернення громадян», «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб –

підприємців», «Про житлово-комунальні послуги», «Про благоустрій населених пунктів», «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про колективні договори і угоди» та інших.

3. Удосконалення регламентації форм місцевої демократії на рівні актів органів виконавчої влади (протягом 2012-2013 років):

3.1. Внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010р. №996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики” в частині удосконалення порядку формування громадських рад (з урахуванням вимог нового Закону України “Про громадські об’єднання” (2012), обмеження їх кількісного складу, взаємодії з органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства.

3.2. Внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 11 грудня 1999 р. № 2263 “Про затвердження Типового регламенту місцевої державної адміністрації”, якими передбачити консультації з громадськістю та залучення її до процесу підготовки нормативних актів з соціально значущих питань, а також обов’язковість розгляду органами виконавчої влади пропозицій, підготовлених створеними при них консультативно-дорадчими органами.

3.3. Внести зміни до комплексу підзаконних нормативно-правових актів на рівні постанов Кабінету Міністрів України та наказів центрального органу виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства, що регулюють питання надання житлово-комунальних послуг, які би передбачали участь громадськості на усіх етапах формування тарифів, оцінки обсягів та якості наданих послуг і виконаних ремонтних робіт.

Зокрема, маються на увазі:

- Постанови Кабінету Міністрів України: від 26.07.1999 № 1357 «Про затвердження Правил користування електричною енергією для населення»; від 09.12.1999 № 2246 «Про затвердження Правил надання населенню послуг з газопостачання»; від 16.06.2005 № 481 «Про затвердження Порядку встановлення тимчасових норм споживання, нормативів якості та режимів надання житлово-комунальних послуг»; від 21.07.2005 № 630 «Про затвердження Правила надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення»; від 21.07.2005 № 631 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з надання житлово-комунальних послуг»; від 26.07.2006 № 1010 «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів»; від 03.10.2007 № 1198 «Про затвердження Правил користування тепловою енергією»; від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання населенню послуг з вивезення побутових відходів»; від 20.05.2009 № 529 «Про затвердження Типового договору про надання послуг з утримання будинків і

споруд та прибудинкових територій»; від 17.02.2010 № 151 «Про затвердження Порядку проведення перерахунків розміру плати за ненадання послуг з централізованого опалення і постачання холодної та гарячої води і водовідведення в разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості»; від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» та ін.;

- Накази центрального органу виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства: від 17.05.2005 № 76 «Про затвердження Правил утримання житлових будинків та прибудинкових територій»; від 02.02.2009 № 13 «Про затвердження Правил управління будинком, спорудою, житловим комплексом або комплексом будинків і споруд» та ін.

4. Удосконалення регламентації форм місцевої демократії на місцевому рівні (протягом 2013-2014 років):

4.1. Ухвалити (внести зміни до раніше ухвалених) статутів територіальних громад з метою:

- деталізації із урахуванням особливостей місцевого розвитку, традицій тощо процедурних та організаційних аспектів здійснення різноманітних форм місцевої демократії на території відповідних територіальних громад, які не врегульовані законодавством;

- встановлення додаткових гарантій участі членів територіальних громад у діяльності органів місцевого самоврядування, зокрема, шляхом забезпечення вільного доступу членів відповідної територіальної громади на засідання місцевої ради та її виконавчого комітету.

4.2. Нормативно закріпити у статутах територіальних громад та регламентах органів місцевого самоврядування практику обов'язкового залучення членів територіальних громад до процесу вироблення цими органами соціально значущих управлінських рішень, зокрема, розробки статутів територіальних громад, схем планування територій (генеральних планів міст, сіл, селищ), формування та реалізації програм соціально-економічного розвитку, інших місцевих програм та проектів місцевих бюджетів тощо.

4.3. Запровадити практику делегування власних повноважень місцевих рад та їх виконавчих органів органам самоорганізації населення із одночасним наділенням їх частиною власної компетенції, фінансів та майна.

4.4. Започаткувати практику включення до щорічних програм соціально-економічного розвитку територіальних громад окремих розділів, спрямованих на сприяння розвитку форм місцевої демократії та інститутів громадянського суспільства.

4.5. Ухвалити спеціальні місцеві цільові програми, спрямовані на створення умов для діяльності органів самоорганізації населення, а також належного виконання старостою покладених на нього завдань.

4.6. Забезпечити надання в оперативне управління органам самоорганізації населення, які створені на рівні сіл, селищ, районів, мікрорайонів та житлових комплексів і легалізовані шляхом реєстрації, а також старостам нежитлових приміщень для реалізації ними своїх повноважень.

4.7. Передбачити у видатковій частині бюджетів територіальних громад сіл, селищ та міст витрати на реалізацію повноважень органами самоорганізації населення, які відповідають певним критеріям, сприяння розвитку інших форм місцевої демократії, започаткувати конкурсні механізми розподілення коштів місцевих бюджетів на реалізацію органами самоорганізації населення інноваційних проектів.

4.8. Ухвалити на рівні сільських, селищних та міських рад положення, які регламентують механізми співфінансування проектів соціально-економічного розвитку територій за рахунок коштів місцевого бюджету та коштів, які були зібрані населенням для цільового використання шляхом самооподаткування та залучені із законних небюджетних джерел.

5. Створення сприятливого середовища для розвитку форм місцевої демократії (протягом 2012-2014 років):

5.1. Здійснити комплекс заходів організаційного та інформаційно-методичного характеру, спрямованих на підвищення професійного рівня посадових осіб органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, депутатів місцевих рад на базі інститутів Національної академії державного управління при Президенті України та регіональних центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій щодо сприяння розвитку різних форм місцевої демократії.

5.2. Створити в структурі виконавчих органів сільських, селищних та міських рад, в структурі місцевих органів виконавчої влади підрозділи або визначити посадових осіб, відповідальних за створення умов для розвитку локальної демократії.

5.3. Розробити і затвердити на рівні виконавчих комітетів сільських, селищних та міських рад методичні рекомендації щодо порядку використання членами відповідної територіальної громади різних форм місцевої демократії;

5.4. Започаткувати на рівні комунальних та державних засобів масової інформації окремі рубрики та програми, спрямовані на популяризацію різних форм місцевої демократії.

5.5. Започаткувати на офіційних сайтах сіл, селищ, міст, а також на сайтах місцевих державних адміністрацій та сайті Ради міністрів Автономної республіки Крим спеціальні рубрики та програми, спрямовані на популяризацію різних форм місцевої демократії.

5.6. Передбачити представництво органів самоорганізації населення та інших інститутів громадянського суспільства у складі виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад та колегій місцевих державних адміністрацій.

5.7. Практикувати проведення щорічних всеукраїнських конкурсів на кращу реалізацію територіальними громадами різних форм локальної демократії, зокрема на створення місцевих систем підтримки самоорганізації населення – на кшталт Всеукраїнського конкурсу проєктів та програм розвитку місцевого самоврядування.

Очікувані результати модернізації системи організаційно-правового забезпечення місцевої демократії

Реалізація Концепції забезпечить:

- створення належних правових, організаційних та фінансових умов для активної участі членів територіальних громад та інститутів громадянського суспільства в управлінні місцевими справами через використання різноманітних форм місцевої демократії;

- розширення форм і створення дієвих механізмів місцевої демократії, закріплених на законодавчому рівні, які можуть використовуватися членами територіальних громад;

- розширення кола суб'єктів, які можуть брати участь у реалізації форм місцевої демократії;

- забезпечення громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади;

- підвищення рівня громадської активності жителів сіл, селищ та міст, забезпечення участі населення у вирішенні найважливіших питань суспільного життя;

- здійснення місцевого самоврядування із опорою на реальні суспільні потреби та можливості, забезпечення більшої легітимності влади при ухваленні нею публічно-владних рішень;

- підвищення соціальної обґрунтованості а відповідно і соціальної ефективності управлінських рішень органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, зростання на цій основі рівня довіри населення до місцевої влади.

Фінансові ресурси, необхідні для реалізації Концепції

Фінансування заходів, спрямованих на реалізацію Концепції, здійснюється з державного та місцевих бюджетів у межах асигнувань, що передбачаються у бюджетах територіальних громад на відповідний рік, а також за рахунок міжнародної технічної та фінансової допомоги.

Проєкт Концепції розроблено робочою підгрупою Конституційної Асамблеї України під керівництвом члена Асамблеї, кандидата юридичних наук О.С. Орловського за участю залучених експертів: професора Національного університету «Одеська юридична академія», доктора юридичних наук Н.В. Мішиної та голови підкомісії з питань розвитку громадянського суспільства Громадської ради при Міністерстві юстиції України, кандидата політичних наук А.С. Крупника.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКУ ГРОМАДСЬКУ ОРГАНІЗАЦІЮ
«АСОЦІАЦІЯ СПРИЯННЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ»

16 жовтня 2005 року учасники першої Всеукраїнської науково-практичної конференції з питань самоорганізації населення, яка відбулася в місті Одесі, дійшли висновку, що для подальшого розвитку в Україні руху самоорганізації треба створити єдину систему взаємної підтримки, обміну інформацією і досвідом. Для цього було вирішено заснувати Всеукраїнську громадську організацію «Асоціацію сприяння самоорганізації населення». Була **зареєстрована 14 червня 2006 року** в Міністерстві юстиції України (реєстр. № 2473).

Головною метою діяльності організації є задоволення соціальних, економічних, творчих та інших спільних інтересів своїх членів шляхом підтримки місцевої демократії та розвитку в Україні руху самоорганізації населення.

Основними завданнями Асоціації є:

- сприяння розвитку локальної демократії, поширення ідей самоврядування і становлення громадянського суспільства;
- сприяння реалізації у суспільстві принципів соціальної справедливості і соціального партнерства;
- сприяння створенню ефективної законодавчої і нормативної бази МСВ, локальної демократії в усіх її проявах;
- сприяння розвитку міжнародної співпраці, спрямованої на прискорення інтеграції України у світову спільноту і формуванню в Україні громадянського суспільства;
- надання правової, інформаційної та інших видів допомоги членам Асоціації;
- сприяння створенню умов, необхідних для самореалізації молоді і активізації участі молодіжних об'єднань громадян у розвитку локальної демократії;
- сприяння активному довголіттю людей похилого віку, стимулювання їх активної участі у суспільно-корисній діяльності;
- сприяння підвищенню професійного та інтелектуального рівня громадян у питаннях самоорганізації населення, участі в управлінні місцевими справами та в інших аспектах локальної демократії;
- сприяння підвищенню рівня професійної підготовки штатних працівників і волонтерів, що працюють у сфері безпосередньої і представницької демократії на локальному рівні;
- співпраця з організаціями та іншими юридичними особами України і зарубіжних країн для реалізації мети Асоціації.

Основні напрямки діяльності Асоціації:

- розробка проектів загальнодержавних та місцевих нормативно-правових актів;
- аналітична робота, зокрема, проведення досліджень стану розвитку локальної демократії в містах України (зокрема, в містах Запоріжжі, Житомирі, Кіровограді, Луганську, Миколаєві, Одесі, Полтаві, Прилуках, Рівному, Сумах);

- проведення освітніх заходів (семінарів, тренінгів, конференцій тощо);
- розробка та видання методичних, освітніх матеріалів щодо висвітлення аспектів участі членів громади в управлінні місцевими справами та вирішенні місцевих проблем;
- інформаційні кампанії в ЗМІ та серед населення для популяризації демократичних механізмів та освіти членів місцевих громад;
- консультативна, координаційна, методична, правова допомога громадянам, органам самоорганізації населення, громадським організаціям, розповсюдження досвіду серед інших населених пунктів України.

Організація має свої осередки в 18 областях України (зокрема, в м. Києві, Запорізькій, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Сумській, Херсонській, Чернівецькій тощо областях). Загалом, організація надавала допомогу з основних напрямків власної діяльності представникам органів МСВ, органам самоорганізації населення та громадськими організаціями із більш ніж 70 міст України.

Одним з найважливіших чинників ефективності і постійного розвитку руху самоорганізації в нашій країні є регулярне проведення всеукраїнських науково-практичних конференцій, на яких лідери цього руху, провідні науковці і представники органів публічної влади розглядають найактуальніші проблеми у сфері самоорганізації.

Так, **15-16 жовтня 2005 року** в Одесі відбулася перша Всеукраїнська науково-практична конференція «Перспективи розширення повноважень і сфери діяльності органів самоорганізації населення». На конференції були обговорені і намічені перспективи посилення участі органів самоорганізації населення у житті співтовариств і самоврядуванні, визначена роль органів місцевої влади у підтримці самоорганізації, механізми делегування органам самоорганізації населення місцевими радами частини власних повноважень, фінансів і майна, форми ресурсного забезпечення діяльності органів самоорганізації населення.

3-4 березня 2007 р. в Одесі відбулася друга Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток органів самоорганізації населення в Україні: проблеми теорії і практики».

Мета конференції – надати всебічну наукову і організаційно-методичну підтримку розвитку в Україні руху самоорганізації населення для підвищення його дієздатності і ефективності участі органів самоорганізації населення у вирішенні місцевих проблем в тісній співпраці з органами МСВ. Були схвалені розроблені ученими і фахівцями-практиками проекти поправок до Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» і «Про органи самоорганізації населення», а також ряд нормативно-методичних документів локального рівня.

17-18 вересня 2007 р. в Одесі відбулася третя Всеукраїнська науково-практична конференція на тему «Якісні житлово-комунальні послуги – спільна справа влади і громадськості», організована у співпраці із Громадською радою при Міністерстві з питань житлово-комунального господарства України.

Основною метою Конференції було виробити пропозиції з поліпшення забезпечення населення якісними і фінансово доступними житлово-комунальними послугами і утворити в Україні дієві механізми співпраці органів публічної влади з громадськістю з впровадження цих пропозицій у життя.

20-21 грудня 2008 р. в Одесі проходила четверта Всеукраїнська науково-практична конференція з питань самоорганізації населення на тему «Удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності органів самоорганізації населення», організована у співпраці із Комітетом з питань регіонального розвитку та МСВ Верховної Ради України, а також Міністерством з питань регіонального розвитку та будівництва України.

На конференції були розглянуті актуальні проблеми регламентації правового статусу органів самоорганізації населення на загальнодержавному та місцевому рівнях. Зокрема, було представлено та обговорено оновлену редакцію Закону України «Про органи самоорганізації населення», підготовлену фахівцями ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення» на заміну законопроекту № 2108, зареєстрованому у Верховній Раді України 21 лютого 2008 р.

15-16 травня 2010 р. в Вінниці проходила п'ята Всеукраїнська науково-практична конференція з питань самоорганізації населення на тему «Удосконалення законодавства України щодо проведення загальних зборів за місцем проживання», організована у співпраці із Вінницькою міською радою.

На конференції були розглянуті актуальні проблеми правової регламентації загальних зборів членів територіальної громади за місцем проживання. Зокрема, було обговорено проект Закону України «Про загальні збори членів територіальної громади за місцем проживання», підготовлений фахівцями Асоціації, а також стан регламентації загальних зборів на місцевому рівні.

9-10 липня 2011 р. у Кіровограді відбулась шоста Всеукраїнська науково-практична конференція з питань самоорганізації населення на тему «Регламентация питань самоорганізації населення законодавством України», організована у співпраці із Кіровоградським обласним осередком Всеукраїнської асоціації сприяння самоорганізації населення, Кіровоградською обласною державною адміністрацією, Кіровоградською обласною радою, громадською організацією «Творче об'єднання «Технології оптимального розвитку особистості». На обговорення цієї конференції був винесений підготовлений фахівцями Асоціації проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо регламентації питань самоорганізації населення», який передбачає внесення поправок більше ніж у 25 чинних законів, що має значно поліпшити умови створення і діяльності органів СОН як найважливіших інститутів громадянського суспільства.

Координати ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення»:

65014, Україна, м. Одеса, вул. Маразліївська, 38.

Тел./факс: +38 (048) 738-68-30.

E-mail: samoorg@ukr.net; ask@soborka.net

Сайт: <http://samoorg.com.ua>

*Всеукраїнська громадська організація
«Асоціація сприяння самоорганізації населення»*

СЬОМА ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З ПИТАНЬ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ
**«ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ
В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІЙ СФЕРІ:
РОЛЬ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ
НАСЕЛЕННЯ»**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Здано до набору 19.12.2012. Підписано до друку 24.12.2012.

Папір офсетний. Спосіб друку офсетний. Др. арк. 9,2.

Наклад 500 прим. Зам. № 278.

Надруковано ПП «Євродрук»

65000, м. Одеса, вул. Мала Арнаутська, 9